SKOLEUTREDNING

november 2026

Utredning av skolestruktur i Tynset kommune

Tynset kommune

11. november 2026

Innholdsfortegnelse

Skoleutredning – november 2026 5
0. Innledning og høring 6
0.1 Sammendrag 8
1. Pedagogisk kvalitet, læringsmiljø og elevresultater 10
1.1 Læringsmiljø, fagmiljø og lærertetthet 10
Fådeltskolenes sosiale og pedagogiske rammer 10
Samarbeid mellom barnehage og skole (tidlig innsats) 10
Rekruttering og lærerkvalitet i Tynset 10
1.2 Konsekvenser av små vs. større fagmiljøer 10
Sårbarhet i det administrative og pedagogiske arbeidet 10
Faglig bredde og samarbeid på tvers ("Tynsetskole-modellen") 11
1.3 Samfunnsøkonomiske gevinster av skolekvalitet (NTNU) 11
Sammenhengen mellom karakterpoeng og nasjonal verdiskaping 11
Kostnaden ved utenforskap og frafall 11
1.4 Funksjonalitet og rammer i sentrum 12
Trangboddhet og inneklimautfordringer 12
Universell utforming 12
1.5 Administrasjonens faglige vurdering – Pedagogisk og faglig kvalitet 13
2. Økonomi, investeringer og et mer nøkternt nullalternativ 16
2.1. Agenda Kaupangs nullalternativ 16
2.2. Mer nøkternt nullalternativ 16
2.3. Metode – Tilstandsvurdering og tiltaksplan 17
2.4. Hovedfunn per skole 17
2.4.1. Fåset skole 17
2.4.2. Kvikne skole 18
2.4.3. Tylldalen skole 18
2.4.4. Tynset ungdomsskole 19
2.4.5. Tynset barneskole 20
2.4.6. Totalt investeringsbehov for nøkternt nullnivå 20
2.5. FDV-kostnader ved de ulike byggene 20
2.6. Kostnader ved ulike alternativer 21
2.6.1. Alternativ 0: Nøkternt nullalternativ med dagens struktur 22
2.6.2. Alternativ 1: Fåset til Tynset 23
2.6.3. Alternativ 2: Tylldalen til Tynset 24
2.6.4. Alternativ 3: Fåset og Tylldalen til Tynset 25
2.6.5. Alternativ 4: Ny 1-10 skole i sentrum 26
2.6.6. Sammenstilling av alternativene 27

2.7. Livsløpskostnader 28
2.8. Administrasjonens faglige vurdering - Økonomi, investeringer og et mer nøkternt nullalternativ 29
3. Samfunn og lokalsamfunn 30
Kommunens styrende dokument - Kommuneplanens samfunnsdel 31
3.1 Innspillene i høringsrunden 31
Ringvirkninger for lokalt næringsliv, handel og landbruk 31
Frivillighet, kultur og idrett 32
3.2 Forskning og erfaringer fra andre kommuner 34
Generelt 34
Effekt på bosetting og attraktivitet for barnefamilier 36
3.3 Administrasjonens faglige vurdering – Samfunn og lokalsamfunn 36
3.4 Scenariobasert konsekvensanalyse (Konsekvensmatrise) 37
Konsekvensmatrise for lokalsamfunnseffekter 37
4. Skoleskyss, reisetid og folkehelse 38
4.1 Reisetid per elevgruppe og samlet skyssbelastning 39
4.2 Belastning for de yngste barna (1.–4. trinn) 39
4.3 Folkehelsekonsekvenser (Fysisk, sosial og psykisk helse) 40
4.4 Barnets egen stemme 41
4.5 Administrasjonens faglige vurdering – Skyss og folkehelse 41
5. Økonomi og drift 42
5.1 Statlige tilskudd og tapsberegninger 42
5.2 Oppdaterte demografiprognoser og alternative driftsbudsjetter 43
5.3 Konsekvenser for økonomiplanen (2027–2030) 44
5.5 Administrasjonens faglige vurdering – Økonomi og drift 45
6. Barnets stemme - del av barnets beste vurdering 54
6.1 Anvendelse av Nordlandsforskings 5-trinns veileder (NF-Rapport 10/2025) 54
Trinn 1: Identifisering av berørte elevgrupper 55
Trinn 2: Kunnskapsgrunnlag om barnas hverdag og læringsmiljø 55
Trinn 3: Reell medvirkning og barnas egne uttalte stemmer 55
Trinn 4: Systematisk avveining av barnets beste mot andre hensyn 56
Trinn 5: Tydelig og dokumentert politisk begrunnelse 56
6.2 Barnets barnets stemme - en del av barnets beste vurdering. administrasjonens oppsummering. 56
Mal for elevsamtaler: Barnets beste-vurdering (Skolestruktur) 60
7. Overgangstiltak og avbøtende tiltak 61
8. Barnets beste vurdering - en helhetlig tilnærming og drøfting 62
8.1. Det juridiske aspektet 62
8.2. Det pedagogiske aspektet 62

8.3. Det individuelle aspektet 64
8.4. Det sosiale aspektet 65
8.5. Det sosiokulturelle aspektet 66
9. Administrasjonens samlede konklusjon og innstilling til kommunestyret 71
9.1 Sammenfattende vurderinger 71
9.2. Pedagogisk og faglig kvalitet og læringsmiljø 71
9.3. Bygningsmasse og investeringsbehov 72
9.4. Økonomi knyttet til innsparing i drift 73
9.5. Skoleskyss, folkehelse og barnets beste 73
9.6. Samfunnsmessige konsekvenser og stedsutvikling 73
9.7 En helhetlig vurdering av barnets beste: 74
9.8 Konklusjon og anbefaling 74
Kilder 75

Skoleutredning – november 2026

Utredningen er en oppfølging av kommunestyrevedtaket 25/81-19 den 28.08.26 der det ble fattet følgende vedtak:

> *Kommunestyret tar ikke stilling til skolestrukturspørsmålet før det er fremlagt ytterligere utredninger/diskusjonsgrunnlag som beskriver konsekvenser for lokalsamfunn, konsekvensene rundt lengre skolevei, folkehelse mm. Det bes også om at det legges frem et alternativt og mer realistisk 0-alternativ som viser kostnadene med en mer nøktern rehabilitering av skolebyggene. Det må også fremlegges manglende fakta med blant annet tap av grunnskoletilskudd etc.*

I samme saken ble det også beskrevet hvordan denne utreningen skulle struktureres og hva innholdet skulle være. Utredningen har nå følgende deler:

1 – Pedagogisk kvalitet og elevresultater.

Læringsmiljø, fagmiljø, lærertetthet
Konsekvenser av små vs. større fagmiljø
Sårbarhet (vikarbruk, spesialpedagogikk, kurs, møter, utviklingsarbeid)
Funksjonalitet – prioriteringer
Faglig vurdering av kvalitet.

2 – Økonomi/investeringer

Oppdatert kostnadsbilde (drift + investering)
Realistisk 0-alternativ
Nøktern rehabilitering (ikke full standardheving)
Prioriterte tiltak vs. «nice to have»
Universell utforming
Funksjonalitet
Livsløpskostnader

Sammenlignbare totaløkonomiske scenarier

3 – Samfunn og lokalsamfunn.

Effekt på bosetting
Attraktivitet for barnefamilier
Lokalt engasjement/frivillighet
Medvirkning
Ringvirkninger (butikk, lag, foreninger, etc.)

Bruk:

Scenariobaserte analyser (ikke eksakte tall)
Erfaringer fra andre kommuner
Forskningsrapporter - eks telemarksforskning
Innspillene fra høringsprosessen
Hvor har veksten skjedd de siste årene?

Konsekvensvurdering på flere faktorer (lav–moderat–høy effekt)

4 Skoleskyss, reisetid og folkehelse.

Reisetid per elevgruppe
Belastning for små barn
Deltakelse i fritid
Folkehelsekonsekvenser:
Fysisk aktivitet
Sosial deltakelse
Psykisk helse
Barnets stemmer

5 Økonomi og drift.

Tilskudd (inkl. grunnskoletilskudd – tapsberegning)
Alternative driftsbudsjetter
Konsekvenser i økonomiplanen i ulike alternativ
Befolkningsprognoser SSB oppdaterte fra sommer 2026
Kommunens egne vurderinger av innsparingspotensialet
Økonomivurdering per alternativ

6 – Barnets bestevurdering.

Prosessen
Barnets stemme - konkrete eksempler
Barnets beste vurdering gjøres i en helhetlig tilnærming i kapt 8

7 – Overgangstiltak.

Som en del av en videre prosess må det beskrives og planlegges overgangstiltak. Detaljene på dette er avhengig av tidslinjer og framdrift.

8 – Barnets beste-vurdering

En helhetlig tilnærming

9 – Samlet administrativ vurdering og tilnærming til politisk saksframlegg

0. Innledning og høring

I arbeidsprosessen er følgende endringer i ramme gjort:

Kapt 1,2,3,4,5 og 7 følger rammene i vedtaket.
Kapt 6 i barnets beste vurdering brukes 3 av 5 trinn i Nordlandsforsknings veiledning. Her er prosess og barnets stemme vektlagt.

Høringen:
Saken ble sendt ut på høring av kommunestyre i møte 26.05.26 i sak 35/26. Høringsfristen ble satt til 28.august 2026.

Fra vedtaket:

Tynset kommune inviterer til høringsuttalelser i forbindelse med omstillingsarbeidet innen skolesektoren

Til grunn for høringsnotatet legges:

- *Rapport fra Agenda Kaupang "Utredning av kostnader og kvalitet i grunnskolen".*

- *Saksutredningen og vedtak i kommunestyret i sak 25/82-6 i møte 26. mai 2026.*

Det ønskes spesielt innspill som omhandler:

Barns beste-vurdering
Hvordan sikre kompetanse, fortsatt gode profesjonelle læringsmiljø og faglig bredde for fremtiden?
Hvordan understøtte pedagogisk kvalitet gjennom funksjonelle bygg, slik at de fysiske rammene bidrar til stabil drift og faglig bredde?
Hvordan sikre et godt opplæringstilbud i hele kommunen, og gi alle elever tilgang til kompetanse og støttefunksjoner?
Hva er akseptabel reisetid for barn i ulike aldre? Hva kan evt. være kompenserende tiltak med tanke på endret reisetid? Og hvor mye skal folkehelse vektlegges i skolestrukturdiskusjoner?
Hvordan kan kommunen best rigge seg for nedgangen som har vært med tanke på elevtall ,og som trolig vil stabilisere seg på ca 600 elever om noen år?
Ser dere andre alternativer til det nullalternativet som Agenda Kaupang beskriver i kapittelet om skolebygg som er økonomisk bærekraftig og som kan være en god løsning for fremtiden?
Hvordan vil en eventuell nedleggelse av skoler påvirke lokalsamfunnet?

Elever, foresatte, rådsorganene, innbyggere, tillitsvalgte og andre berørte eller interesserte parter inviteres til å komme med innspill. Dine/deres perspektiver er viktige for å belyse både muligheter og utfordringer i beslutningsgrunnlaget.

Målet er:

o At Tynset kommune skal være en attraktiv bokommune i fremtiden, da dette vil bidra positivt med tanke på elevtall.

o At vi fortsetter å gjøre oss bemerket som en god skolekommune med gode resultater, høy grad av trivsel og bred kompetanse.

o At skolestrukturen er tilpasset slik at vi sikrer gode opplæringsarenaer for alle våre elever og kan oppfylle fremtidens behov, krav og forventninger.

Det anbefales at man leser hele rapporten fra Agenda Kaupang, samt kommunedirektørs saksfremlegg og kommunestyrets vedtak fra maimøte. Disse dokumentene er selve grunnlaget for høringen, men alle kan uavhengig av disse dokumentene levere høringssvar med de tanker og meninger de har. Alt som kan være relevant i forbindelse med omstillingsarbeidet innen skoleområdet som pågår i Tynset kommune, anses som relevant å få innspill på i denne høringa.

Høringsinnspillene

Det kom inn 78 høringsinnspill. Innspillene viser en massiv mobilisering i Tylldalen (ca 70%) der alle innspill går på å bevare skolen. Her er det viktig å understreke at et høringsinnspill fra sentrum som argumenterer for en mer samlet skolestruktur, hadde 62 underskrifter.

Hovedfokuset på innspillene fra bygdene barnas skolehverdag der stikkord som trygghet, reisevei og SFO var viktig sammen med langsiktige konsekvenser av bygdas eksistens. Pedagogisk kvalitet, faglig utvikling, bygg og økonomi hadde mindre fokus. Dette var viktigere momenter for sentrum.

Vedlagt ligger en oppsummering av høringsinnspillene som ble presentert for kommunestyret i budsjettkonferansen den 5. september 2026

Om kapitlene:
Innledningen i kapitlene 1,4,5,6 og 7 er vurderinger som baserer seg på rapporter, nasjonal forskning og nasjonale registerdata slik de er framstilt i:

-Agenda Kaupang sin rapport til Tynset kommune mars 2025.
-Telemarskforskning/Nordlandsforsking Rapport 931 Skolenedleggelser.
-NTNU Samfunnsøkonomiske gevinster av en bedre skole
-Høringsinnspillene
-Saksutredning til Kommunestyre i møte april 2025

I innledningene i disse kapt. er KI er brukt til å sammenfatte et utkast. Teksten er gjennomgått rettet for opplagte feil.

De ulike alternativene:
Utredningen tar utgangspunkt i de alternativene Agenda Kaupang omhandler i sin rapport. Denne utredningen går ikke dypt inn i alternativet 1-10 skole bortsett fra i kapt 2 der det er gjort noen beregninger. Årsaken til dette er at en detaljert utredning om en 1-10 skole vil kreve en mer omfattende utredning enn det tidsperspektivet denne utredningen har hatt. Alternativet vil bli krevende i en byggeperiode, hvordan organiseres opplæringen, arealbruk, behov for arkitektvurderinger, den vil berører alle elever på fire skoler på en helt annen måte, barnets stemme og barnets beste vurderinger må komme inn for alle fire skolene osv.

0.1 Sammendrag

Hovedformål. Kapittel 9 sammenfatter det faglige og juridiske beslutningsgrunnlaget for den politiske behandlingen av skolestrukturen i Tynset. Administrasjonen prioriterer pedagogisk og faglig kvalitet høyest, deretter økonomi knyttet til bygg og investeringer, innsparing av årsverk, skyss og folkehelse samt konsekvenser for lokalsamfunnene. Dette skal veies mot en helhetlig vurdering av barnets beste.

Sammenfattende vurderinger
Beslutningen krever en balansert vurdering av læringskvalitet, bygg, investeringer, drift, skyss, folkehelse, lokalsamfunn og barnets beste. Administrasjonen legger størst vekt på skolens kjerneoppgave, god undervisning og læring, samt kommunens samlede økonomiske bærekraft.

Pedagogisk og faglig kvalitet
Tynset har historisk hatt svært gode resultater, stabile lærermiljøer og 99,5 prosent formell lærergodkjenning. Fådeltskolene har styrker gjennom nærhet, trygghet og tette relasjoner. Samtidig vurderes små fagmiljøer som mer sårbare ved fravær, kompetansekrav, utviklingsarbeid og lavere framtidig lærertetthet. Kommunedirektøren mener derfor at robuste fagmiljøer og bred kompetanse taler tungt for en mer samlet struktur.

Bygningsmasse og investeringer
Et nøkternt nullalternativ for fem skolebygg er beregnet til 119,9 mill. kr over ti år, med om lag 7,3 mill. kr i årlig kapitalkostnad og samlet årlig byggkostnad på rundt 21,1 mill. kr. Dette gir ikke full TEK17-standard eller moderne romprogram. Strukturendringer er beregnet å redusere byggkostnadene med ca. 0,9 mill. kr for Fåset, 1,5 mill. kr for Tylldalen og 2,5 mill. kr dersom begge legges ned.

Innsparing av årsverk
Kommunedirektørens beregning viser en årlig innsparing på om lag 2,7 mill. kr ved Fåset og 2,8 mill. kr ved Tylldalen, etter at Tynset barneskole styrkes med henholdsvis 1,5 og 2,0 mill. kr.

Beregningene gjelder én skole om gangen og er usikre. Kostnader til tomme bygg og forholdet til Tylldalen samfunnshus må også inngå.

Skyss, folkehelse og barnets beste

Nærskole og kort reisevei gir særlig de yngste barna gode rammer for trygghet, aktivitet og restitusjon. Fåset ligger 9 km fra sentrum, og halvparten av elevene har allerede skyss. Tylldalen ligger 19 km fra sentrum, og bare 5 av 36 elever har skyss i dag. En endring vil derfor få større konsekvenser i Tylldalen. Reisetiden må reduseres gjennom ruteplanlegging, busslommer og andre overgangstiltak.

Samfunn og stedsutvikling

Skolene er viktige møteplasser for bosetting, integrering, frivillighet og lokal aktivitet. En nedleggelse vurderes å få negative følger både på Fåset og i Tylldalen, men virkningene antas å bli størst i Tylldalen fordi bygda ligger lenger fra sentrum, har et tydeligere avgrenset lokalsamfunn og lokalt næringsliv som er tettere knyttet til skolen.

En helhetlig vurdering av barnets beste

Kommunedirektørens vurderinger og vekting skal veies opp mot en helhetlig vurdering av barnets beste, der barnets stemme inngår.Barnets stemme er tydelig: Elevene vektlegger trygghet, skolen og nærmiljøet svært høyt. De er bekymret for økt reisevei og opplever en ny skole som stor, ukjent og utrygg, selv om svarene varierer mellom skolene. Økt reisevei fremmer ikke folkehelsen og vurderes derfor ikke å være til barnets beste. Brudd i opplæringen, mindre fritid og færre kontaktpunkter i nærmiljøet vurderes heller ikke å være til barnets beste.

Kommunedirektøren mener likevel at faglig og pedagogisk kvalitet, sammen med de store kostnadene ved fortsatt drift av fem bygg, veier tyngre. Med gode forberedelser kan elevene fra fådeltskolene oppleve at en større skole har mange av de samme kvalitetene som skolen de kommer fra, i samarbeid med lokalmiljøet og gjennom bruk av nærmiljøet.

Konsekvensene av ikke å gjøre noe med strukturen vurderes heller ikke å være til barnas beste.

Samlet konklusjon

Det er kommunens ansvar å sikre at de ressursene en kommune har tilgjengelig for å bruke på skole bør disponeres på en slik måte at tilbudet blir best mulig for flest mulig. Det er hovedargumentet for at kommunedirektøren, i en samlet vurdering, foreslår en mer samlet struktur i Tynsetskolene. Kommunens økonomiplan viser at opprettholdelse av den strukturen Tynset kommune har i dag, vil tvinge frem en kvalitetsforringelse som delvis kunne vært unngått. Det pålegger kommunen å ha et helhetlig blikk på situasjonen. Tross de beskrevne konsekvensene, som på flere punkter taler for å opprettholde dagens struktur, tilser situasjonen at kommunen bør gjøre grep skolestrukturen.

Til grunn for konklusjonen legger kommunedirektøren det samlede kunnskapsgrunnlaget med følgende vektlegging og vurdering:

- **Administrasjonens hovedvekt:** robuste fagmiljøer, tilstrekkelig kompetanse, bærekraftig økonomi og nødvendige investeringer.
- **Vesentlige ulemper:** lengre skolevei, folkehelsebelastning, brudd i kjente miljøer og negative virkninger for lokalsamfunnene, særlig Tylldalen.
- **Forutsetning ved strukturendring:** konkrete og finansierte tiltak for mottaksskole, skyss, relasjoner, klassemiljø, SFO og berørte lokalsamfunn.

Tynset kommune har i denne utredningen gjort en helhetlig vurdering der alle de drøyt 600 barna i grunnskolen er like viktige.

1. Pedagogisk kvalitet, læringsmiljø og elevresultater

1.1 Læringsmiljø, fagmiljø og lærertetthet

Fådeltskolenes sosiale og pedagogiske rammer

I de innkomne høringsuttalelsene fra Tylldalen og Fåset blir de små skolene trukket fram som trygge, oversiktlige og inkluderende oppvekstarenaer med høy voksentetthet. Høringsinnspillene fra foreldre, elever og ansatte understreker at små forhold reduserer risikoen for mobbing, usynliggjøring og sosialt utenforskap.

Fådeltpedagogikken, som praktiseres ved skolene (3-delt skole), trekkes fram som en særskilt pedagogisk og sosial styrke. Høringsinnspillene viser til sine erfaringer med at aldersblandede grupper gir unike muligheter for sosial læring, der de eldre elevene tar naturlig ansvar og fungerer som positive rollemodeller for de yngre, mens de yngre elevene strekker seg faglig og opplever tidlig mestring. Denne formen for aldersblanding gir elevene en god sosial ballast.

Samarbeid mellom barnehage og skole (tidlig innsats)

Et av de vanligste argumentene for fådeltskolenes læringsmiljø (som også mange av høringsinnspillene peker på), er det tette, fysiske og pedagogiske samarbeidet med de lokale barnehagene. I Tylldalen ligger Lekestua barnehage (privat, foreldredrevet) rett ved skolen og deler uteområde. Utdanningsforbundet ved Tylldalen skole og barnehagens styre beskriver at dette tette naboskapet gjør overgangen fra barnehage til skole sømløs og trygg. Barna kjenner allerede skolebygget, lærerne og de eldre elevene gjennom fellesaktiviteter, noe som fungerer som en effektiv, tidlig og ubyråkratisk innsats for sårbare barn. En tilsvarende integrert oppvekstsenter-modell berøres på Fåset, der Fåset barnehage og skole samarbeider tett om pedagogiske overganger og felles læringsarenaer. Her er barnehagen vegg i vegg med skolen.

Rekruttering og lærerkvalitet i Tynset

Tynset kommune har over tid utmerket seg med svært gode resultater på nasjonale kvalitetsindikatorer og har ligget stabilt høyt i både Kommuneindeksen og Kommunebarometeret. Utdanningsforbundet i Tylldalen og FAU påpeker at kommunen i 2024 oppnådde en formell lærergodkjenning på henholdsvis 99,5 %. Dette betyr at nesten samtlige undervisningstimer gjennomføres av personell med godkjent lærerutdanning.

Dette faglige resultatet viser at kommunens desentraliserte skolestruktur så langt ikke har hindret rekruttering av høy formalkompetanse. Tvert imot har kommunens satsing på lærertetthet og etableringen av lokale, stabile kollegier også gjort fådeltskolene til attraktive og forutsigbare arbeidsplasser for fagpersoner. Dette har vært mulig fordi det har vært økonomi til denne satsinga.

1.2 Konsekvenser av små vs. større fagmiljøer

Sårbarhet i det administrative og pedagogiske arbeidet

Administrasjonen og Agenda Kaupang argumenterer for at små skoler med få ansatte er sårbare ved sykefravær, permisjoner og i det daglige utviklingsarbeidet. Rektorene ved de fådelte skolene i

Tynset må i dag regelmessig tre inn i vikartimer på kort varsel, noe som reduserer tiden til pedagogisk ledelse og administrative oppgaver. Små kollegier har færre interne sparringpartnere i særskilte fagområder, og det kan være krevende å sikre tilstrekkelig faglig bredde og spesialkompetanse på hvert enkelt trinn.

Disse utfordringene bekreftes av de innspillene i høringen, som fremhever at større sentrumsenheter gir bedre tilgang på spesialister (som vernepleiere, sosiallærere og miljøterapeuter) og mer robuste fagteam for lærerne.

Faglig bredde og samarbeid på tvers ("Tynsetskole-modellen")

Høringsuttalelsen fra Utdanningsforbundet i Tylldalen utfordrer imidlertid premisset om at pedagogisk kvalitet og faglig bredde krever samlokalisering. De viser til at Tynset kommune allerede har etablert velfungerende fagnettverk på tvers av skolene. Gjennom felles samhandlingsplattformer og regelmessige, koordinerte plandager deltar lærerne ved fådeltskolene i et større faglig profesjonsfellesskap med kolleger i sentrum, samtidig som de beholder den unike, fleksible og flate samarbeidskulturen lokalt.

De mener at faglig sårbarhet dermed avbøtes gjennom organisatoriske tiltak framfor nedleggelser. Ved å etablere en samordnet modell – "Tynsetskolen" – med én felles administrativ ledelse, felles vikarpool og forpliktende ressursdeling på tvers av de geografiske skolestedene, kan kommunen redusere sårbarheten og styrke fagmiljøene uten å miste fådeltskolenes relasjonelle fordeler.

1.3 Samfunnsøkonomiske gevinster av skolekvalitet (NTNU)

I diskusjonen om skolestruktur er det nødvendig å veie kortsiktige kommunale driftsutgifter opp mot langsiktig samfunnsøkonomisk verdiskaping. En rapport fra NTNU Samfunnsforskning og Senter for økonomisk forskning (Falch, Haraldsvik & Nyhus, 2026), har utarbeidet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, dokumenterer de store samfunnsmessige verdiene som ligger i marginale kvalitetsforbedringer i grunnskolen.

Sammenhengen mellom karakterpoeng og nasjonal verdiskaping

NTNU-rapporten baserer seg på kvantitative registerdata og viser en direkte sammenheng mellom elevenes ferdigheter i grunnskolen (målt i karakterpoeng) og deres senere suksess i arbeidslivet og fullføring av videregående opplæring. Beregningene viser at:

- En forbedring av elevenes faglige ferdigheter i grunnskolen på bare 0,1 karakterpoeng tilsvarer en samfunnsøkonomisk gevinst på 7,96 milliarder kroner på nasjonalt nivå (målt i nåverdi over elevenes livsløp).

Dette dokumenterer at dersom læringsmiljøet og oppfølgingen i grunnskolen bidrar til at elever presterer marginalt bedre, vil den samfunnsøkonomiske verdiskapingen overstige de direkte driftskostnadene ved skoledriften.

Kostnaden ved utenforskap og frafall

Den største samfunnsøkonomiske risikofaktoren i skolesektoren er frafall i videregående opplæring og påfølgende varig utenforskap. NTNU-rapporten refererer til samfunnsøkonomiske analyser fra Finansdepartementet og DFØ (2026) som slår fast at:

- Den samfunnsmessige kostnaden ved at én enkelt ungdom faller utenfor arbeidsliv og utdanning, utgjør over 16 millioner kroner per person (beregnet i nåverdi over et livsløp).

Telemarksforskings nasjonale rapport om skolestrukturendringer (Storm mfl., Rapport 931, 2026) viser empirisk at sammenslåing av barnegrupper og tvungen flytting av elever kan skape sårbare overganger preget av økt støybelastning, stress og uro, spesielt for sårbare elever og elever med særskilte behov. I en av casekommunene i undersøkelsen rapporterte foreldre og lærere om en nedgang i trivsel og motivasjon for skolearbeid i årene etter at skoler ble slått sammen.

Faglig gevinst og utenforskap må veies opp mot hverandre.

1.4 Funksjonalitet og rammer i sentrum

En forutsetning for å oppnå faglige gevinster ved en samling av elever er at mottaksskolen har tilstrekkelig fysisk og pedagogisk kapasitet. Høringsinnspill fra distriktene har avdekket bekymring knyttet til de bygningsmessige og funksjonelle forholdene ved sentrumsskolene. Innspillene beskriver i liten grad bekymring rundt bygningsmessige og funksjonelle forhold ved de små skolene.

Trangboddhet og inneklimautfordringer

Høringsinnspillene fra FAU ved Tynset barneskole og Utdanningsforbundet Tynset barneskole påpeker at skolen allerede i dag har dokumenterte oppgraderingsbehov. Følgende utfordringer trekkes fram i høringssvarene ved sentrumsskolene:

- **Arealmangel:** Skolen mangler grupperom, toaletter og garderober både tilpasset dagens elevtall og framtidig elevtall. Garderobene er nedslitt.
- **Inneklima og ventilasjon:** Skolens inneklima forhold krever utbedring, og det er utfordringer knyttet til luftkvalitet og temperaturregulering i klasserommene.
- **Spesialrom i ungdomsskolen:** Utdanningsforbundet ved Tynset ungdomsskole melder at ventilasjonsanlegget må skiftes ut, at det mangler dagslys i spesialrom (sløyd i et tilsluttet bomberom uten vinduer), og at lærernes arbeidsrom er underdimensjonerte.

Dette er momenter som støttes av rektor og ansatte. Dette er også belyst gjennom to befaringer. I november 2025 med Agenda Kaupang og i juni 2026 med hele kommunestyret.

I tillegg trekker rektor ved Tynset barneskole fram utfordringer knyttet til deling av klasserommene. Tynset barneskole ble en landskapsskole etter Reform 97. Med 6 årsreformen kom også påbygget. Det ble satt opp skillevegger i 2018. Det er ikke et ønske å gå tilbake til åpne landskap, men løsningen er ikke funksjonell i forhold til lyd/støy, inneklima og tilgang på grupperom.

Universell utforming

Rådet for personer med funksjonsnedsettelser har deltatt på befaringene og peker på betydelige avvik fra kravene til universell utforming:

- **Fåset skole:** Ingenting er tilrettelagt for bevegelseshemmede i gymbygget (kunst/håndverk, sløyd og kroppsøving), og det mangler tilgjengelige handikaptoaletter i skolebygget.
- **Tynset barneskole:** Skolen har en liten heis, men lange avstander mellom ulike fløyer og bratte trapper i garderobene som hindrer bevegelseshemmede elever i å følge klassen sin naturlig.
- **Tylldalen skole:** Undervisningsrom over tre etasjer med en treig trappeheis i trappeoppgangen, som krever manuell styring og er uegnet for daglig elevbruk.

- **Tynset u-skole**: Bare et handikaptoalett som også ligger langt unna aktuelle klasserom. Trang heis.

Ingen av skolene er rigget for elever med syn/hørselsutfordringer.

1.5 Administrasjonens faglige vurdering – Pedagogisk og faglig kvalitet

Det er ingen tvil om at kvaliteten på skolene i Tynset har vært god i mange år. Tynset har scoret høyt på kvalitetsindikatorer både Kommunebarometeret (Kommunal Rapport) 2022-2026 og Kommuneindeksen 2025 (Agenda Kaupang heretter AG). Tynset har ligget på en nasjonal 1. plass i fem år i Kommunebarometeret sin rangering. Der måles det både på inneværende års- og de fire siste års læringsresultater og læringsmiljø. I AG sin rangering ligger Tynset på 66 plass. Dette er to ulike måter å måle på. AG ser på sammenhengen mellom kvalitet, kostnad og effektivitet. Kostnadsdelen er ikke med i Kommunebarometeret sin rangering.

Gode resultater er takket være god kompetanse blant ansatte, og en sektor med vilje til å være utviklings- og løsningsorienterte. Det har vært kontinuitet og god rekruttering i lærer-/ansatt staben og stabil ledelse gjennom mange år. Samtidig har det jevnt over vært gode rammer å styre etter. Når rammene endrer seg må skolene omstille seg.

Kommunedirektøren stiller seg bak høringsinnspillene om fordelene ved fådeltpedagogikken slik de er beskrevet. Samtidig er det viktig å slå fast at den pedagogiske kvaliteten på opplæringen på Tynset barneskole har vært solid.

Spørsmålet nå er hvilke ambisjoner politikere, administrasjon, ansatte, foreldre og framtidige brukere ønsker å ha for kvaliteten i skolen i årene framover? Tilgang på lærerkompetanse vil neppe være en utfordring de første årene for Tynset. Tynsetskolene har hatt en god rekrutteringssituasjon i de siste årene. Etter en god og trygg oppvekst, er det mange som de siste årene har vendt hjem til Tynset. Gode barnehager og skoler har vært viktig faktor for mange i det valget.

Utfordringen framover vil være knyttet til hvilke rammer og ressurser som skolene får. Reduksjonene har vært betydelig slik de to siste økonomiplanene og den kommende økonomiplanen legger opp til. I virksomhetsplanen for 2025-2028 ble det lagt inn en innsparing på 12 millioner derav 5,5 millioner knyttet til strukturendringer fra 2027 og 2028. Strukturendringer er ikke gjennomført, men kuttet er vedtatt opprettholdt. Det er denne ressursutfordringen skolene nå møter fra 2027 og som blir enda større i 2028, da vi ikke er i mål verken med kuttene for 2026 eller 2027. I tillegg er det en generell negativ utvikling i kommuneøkonomien som medfører at vi må regne med ytterligere årlige kutt utover det som ligger i virksomhetsplanene i dag.

Redusert lærertettheten vil kunne medføre at undervisningen ikke vil bli dekket opp av lærere med riktig kompetanse ut fra kompetansekravene i Opplæringsloven. Det vil utfordre kvaliteten og læringsresultatene på sikt.

Dette vil bli krevende situasjon for alle skolene, men spesielt fådeltskolene. Sentrumsskolene vil fortsatt leve litt på stordriftsfordelene et til to år til. Fådeltskolene vil vanskelig klare å sende ansatte på kurs. Det vil bli vanskelig å drive pålagt utviklingsarbeid. Dette har rektorene allerede gitt tilbakemelding om i 2026. Sykefravær vil forsterke denne utfordringen. Rektor må undervise mer og lede mindre. Det betyr utfordringer i forhold til krav, forventninger og gjennomføring av det tverrfaglig samarbeidet.

Ansatte i skoler og barnehager skal i større grad enn tidligere delta på tverrfaglige arenaer både i forebygging (tidlig innsats) og oppfølging av enkeltindivider. Det skal også arbeides mer på systemnivå.

Ansatte i skoler og barnehage skal øke sin kompetanse i samarbeid og samhandling med andre instanser med mål om at flere unger/elever skal oppleve mestring i et ordinært løp. Det skal bli færre utredninger og vedtak. Dette skal skje i samarbeid med støttefunksjonene som PPT, helse, barnevern og BUP.

Tynset har 5 skoler og 7 barnehager som alle skal øke sin kompetanse i dette samarbeidet. De interkommunale tjenestene som PPT og barnevern skal jobbe mer forebyggende og systemrettet ute i den enkelte skole og barnehage der ungene er. Dette er en ressurskrevende omstilling. Antall enheter vil utfordre muligheten for å kunne gjennomføre dette på en faglig forsvarlig måte.

Er forslaget (fra høringene) om en mer samordnet modell i Tynsetskolene noe som kan bøte på faglig sårbarhet en god løsning? En variant som er nevnt og også utredet i en tidligere kommunestyresak, er det såkalte flåteprinsippet om deling av kompetanse. Som det pekes på er det allerede et utstrakt og godt samarbeid rundt nettverk, erfaringsdeling og kompetanseutvikling. Dette vil bli vanskeligere framover med lavere lærertetthet.

Å sende enkelte lærere rundt på ulike skoler for å dekke manglende kompetanse, kan høres fornuftig ut. Men i en hektisk hverdag der timeplaner med sentrumsskolene mellom seg skal gå opp, timeplaner innad i team og mellom trinn så blir dette en vanskelig øvelse. Dette skal også gå opp med andre skoler og ikke minst med vgs plan for bruk av haller og svømming. Vi vil få delte dagsverk, økt reisebelastning og økt kostnad. God sosial og faglig opplæring bygger på en rød tråd fra den ene dagen til den andre. Fra en uke til neste osv. Det er læreren som må holde i tråden. En slik løsning vil kommunedirektøren fraråde.

Det er selvsagt mulig å se på en felles lederstruktur f.eks. mellom de to fådeltskolen. Dette er heller ikke en gunstig løsning da det er begrenset med innsparing. En skole som skal ivareta alle sine oppdrag og krav bør ha en stedlig leder som har det pedagogiske, økonomiske og administrative ansvaret. Lønnsforskjellen mellom en rektor og en erfaren lærer (som er masterutdannet og kontaktlærer) og som også må få en administrativ ressurs til dette, er liten. Ansatte vil også føle at dette er sårbart.

NTNU-rapporten beskriver samfunnsmessige gevinster av økt skolekvalitet sett i sammenheng med kostnader ved utenforskap og faren for økt frafall. Her skal vi være ytterst varsomme med bastante konklusjoner. Men det er en interessant problemstilling. Legger vi tallgrunnlaget som her er beskrevet til grunn så vil en kvalitetsheving på 0,2 karakterpoeng gi betydelige økte forutsetninger for å gjennomføre videregående opplæring. Samfunnsgevinsten er beregnet til 15,92 millioner kroner. Den samfunnsmessige kostnaden ved at en enkelt ungdom faller utenfor arbeidslivet utgjør 16 millioner kroner.

Så er det store spørsmålet om en endring i skolestrukturen vil gi økt faglig kvalitet, ingen endring, eller redusert kvalitet med fare for økt frafall. Hva skjer på kort sikt og hva skjer på lang sikt?

Kommunedirektøren er bekymret for at den framtidige ressurssituasjonen vil medføre en for lav lærertetthet og manglende kompetanse i flere fag. Det vil kunne gå utover både faglig læring og sosial utvikling. På barneskolen skal det dekkes opp med kompetanse i 10 ulike fag. Det er tegn i dag som peker i retning av at elevene fra de minste skolene møter u-skolen med større variasjoner i grunnleggende ferdigheter enn tidligere.

Vil elevene fra barneskolene på sikt møte på ungdomsskolene med samme forutsetninger?
Vil alle skolene etter hvert få dårligere læringsresultater og læringsmiljø som vil gjøre dem dårligere rustet til å gjennomføre vgs-opplæring? Med de utviklingstrekkene og kravene som stilles til kommunen og skolene fra nasjonale myndigheter som vi ser i dag, er dette sentrale spørsmål å stille seg.

Høsten 2026 har det kommet en *NOU 2026:10 Fellesskolen- bærebjelken i framtidens samfunn* som peker på store nasjonale utfordringer i skolesektoren framover. Resultatene viser en klar negativ utvikling på nasjonale prøver og PISA som skaper bekymring.

Kunnskapsministeren kommenterer at nå er det alvor i norsk skole og det må settes inn både strakstiltak og tiltak på lengre sikt. Her må stat og kommune samarbeide godt. Utvalget konkluderer med at "Fallende læringsresultater og negativ utvikling i trivsel ikke kan forklares med at skolene gjør en dårligere jobb. Derimot har forutsetningene for å gjennomføre samfunnsoppdraget endret seg svært raskt som en følge av utviklingen i samfunnet».

Nasjonale myndigheter setter krav og ambisjoner. Det er kommunene sitt ansvar å følge opp. Hvordan møter Tynset kommune disse utfordringene? Og skiller Tynset seg ut fra de nasjonale trendene?

Både ja og nei. Tynset har enn så lenge opprettholdt gode læringsresultater og et godt læringsmiljø. Men de bygger i stor grad på elever som er kommet langt i skoleløpet eller har avsluttet grunnskolen. Dette gjelder f.eks. gjennomføringsgrad i vgs der grunnlaget selvsagt legges i grunnskolen. Kommunebarometeret bygger på årlige resultater og resultater over de fire siste årene der de fleste læringsresultatene er hentet ut fra ungdomsskolen.

Dersom vi dukker ned i kartleggingsresutater for de yngste elevene, utviklingen av nasjonale prøver fra barnetrinnet, henvisninger til PPT og trykk på helse/helsesykepleiere de siste årene, så ser vi et bilde og en utvikling som stemmer ganske godt med nasjonale trender.

Vi ser større variasjoner enn tidligere. På grunn av sosiale medier og den teknologiske utviklingen generelt (skjerm, KI osv) så påvirkes barn og ungdommer likt enten de kommer fra en stor by eller ei lita grend. Disse utfordringene må vi møte med sterkere fagmiljøer.

Dette vil stille store krav til hvordan kommunene rigger en sterk oppvekstsektor framover. Skolestruktur vil nødvendigvis være en viktig del av en slik diskusjon.

En endret skolestruktur er å gripe sterkt inn i elevens hverdag. For å minimere overgangen, er det svært viktig å sette inn overgangstiltak. Overganger må planlegges og forberedes grundig og i god tid. Både for ansatte, elever og foresatte. Her kan også andre faginstanser som helse og PP-tjenesten bidra. For spesielt sårbare elever også andre instanser.

En elev som krever mye tilrettelegging og spesiell kompetanse vil ikke bare være sårbar ved en overgang. Eleven kan også være sårbar ved en liten skole uten riktig kompetanse.

Det blir i flere høringsinnspill understreket det unike samarbeidet fådeltskolene har med nærmiljøet der alle kjenner alle. Bortsett fra at ikke alle kjenner alle på en stor skole så er ikke forskjellene mellom skolene så store på innhold. Også Tynset barneskole bruker i stor grad sitt nærmiljø, der er mye ute på turer, har samarbeid med foresatte, lag, foreninger og andre ressurspersoner om aktiviteter. Har store arrangement knyttet til enkelte trinn (f.eks Tynset i gamle dager og juleforestillinger) og er tett på lokalsamfunnet.

Gode funksjonelle skoler har betydning for opplæringen. Hvilke krav skal man stille til kommunens bygg for at opplæringen tilfredsstiller dagens og framtidens krav om 5, 10 eller 20 år?
Skolene på Tynset er gamle bygg. Tynset barneskole krever både med og uten endringer i skolestruktur oppgraderinger på flere områder. Det gjør også Tynset ungdomsskole. Dette må tas med i en helhetsvurdering.

Dette omhandles nærmere i kapt 2.

2. Økonomi, investeringer og et mer nøkternt nullalternativ

Dette kapitlet gir en samlet teknisk og økonomisk vurdering av Tynset kommunes skolebygg, investeringsbehov og framtidige drifts- og kapitalkostnader. Vurderingene tar utgangspunkt i kommunestyrets bestilling i sak 35/26 og 54/26 om å legge fram et mer realistisk og nøkternt «Null-alternativ», holdt opp mot Agenda Kaupangs opprinnelige utredning.

2.1. Agenda Kaupangs nullalternativ

Agenda Kaupang tok i sin utredning utgangspunkt i et nullalternativ der dagens skolestruktur videreføres, og at alle skolene opprustes til moderne standard og romprogram. Moderne standard blir i utredningen definert som i henhold til Byggteknisk forskrift – TEK17. Disse forutsetningene ble gjort for å kunne sammenligne de ulike skolene på et likt grunnlag og i et langt tidsperspektiv.

Rapporten til Agenda Kaupang påpeker at Tynset kommune har fem gamle skolebygg med betydelig behov for modernisering, og estimerer at moderniseringen koster 315 mill. kr. Bakgrunnen for investeringskostnaden er erfaringspriser fra Norsk prisbok og et samlet økt arealbehov på 700 m^2.

2.2. Mer nøkternt nullalternativ

Som nevnt over, har alle kommunens skolebygg betydelig behov for modernisering og det er ingen av byggene som i dag tilfredsstiller krav til moderne standard (TEK17) eller et moderne romprogram. Et mer nøkternt nullalternativ krever at man firer på kravene og at man er tydelig i prioriteringene av tiltak. Samtidig må man være klar over at ombygging og rehabilitering av eldre bygg kan utløse krav om utførelse i henhold til TEK17.

Tabell 1 Tiltak og krav til TEK17

Tiltak	**Krav til TEK17**
Vanlig vedlikehold (maling, taktekking osv.)	Ingen krav til TEK17.
Vesentlig endring eller rehabilitering (ombygging av klasserom, utskifting av ventilasjon, etterisolering, nye tekniske anlegg osv.)	Relevante TEK17-krav gjelder for de bygningsdelene som omfattes av tiltaket.
Hovedombygging	TEK17 gjelder i utgangspunktet for hele bygget.

Ved rehabilitering av eldre bygg er det mulig å søke dispensasjon fra TEK17-krav dersom full oppfyllelse er teknisk vanskelig, svært kostbart eller kan skade verneverdier. For kommunale skolebygg er det likevel spesielt tre områder det normalt er vanskelig å få dispensasjon fra:

- Brannsikkerhet
- Universell utforming
- Ventilasjon og inneklima

Med dette som grunnlag, er det forutsatt en prioriteringsliste for tiltak (se tabell 2 under) og sett på konkrete tiltak for å få alle de fem skolebyggene opp på et nøkternt nullnivå.

Tabell 2 Prioriteringsliste for tiltak

Prioritering	Tiltak
1	Tiltak for å ivareta sikkerhet (rømningsveier, fallsikring o.l.)
2	Akuttiltak for å hindre verdiforringelse (hindre lekkasjer, kritisk brannsikring o.l.)
3	Tiltak for å sikre tilgjengelighet (universell utforming)
4	Tiltak inneklima og ventilasjon
5	Pedagogisk og funksjonelle forbedringer (læringsmiljø, uteområder o.l.)
6	Tiltak teknisk infrastruktur (EL, VVS, IKT)
7	ENØK-tiltak, klimaskall
8	Estetiske oppgraderinger (innvendige overflater o.l.)

Det er forutsatt at man for alternativ 0 klarer seg med eksisterende areal på alle de fem skolene.

2.3. Metode – Tilstandsvurdering og tiltaksplan

For å få et godt bilde på byggenes tilstand, er det gjennomført befaringer og utarbeidet tilstandsvurderinger av skolebyggene. Rapportene er levert av et eksternt takstfirma.

Rapportene viser at skolebyggene generelt er funksjonelle og i drift, men at alle skolebygg har et betydelig etterslep på vedlikehold og har bygningsdeler som har passert estimert levetid. Byggene er også satt opp etter helt andre krav enn i dag. Kravene til blant annet universell utforming, energieffektivitet og brannsikkerhet ble betydelig skjerpet i 2010, da TEK10 avløste TEK97.

Tilstandsvurderingene er, sammen med skolens vurdering av funksjonalitet og administrasjonens tekniske vurdering av skolebyggene, lagt til grunn for en tiltaksplan for hver enkelt skole.

2.4. Hovedfunn per skole

Videre beskrives hovedfunn per skole og prioritert tiltaksliste for nøkternt nullnivå. Tiltakene er kostnadsestimert og summert til en investeringskostnad per skolebygg i løpet av de neste 10 årene.

Totale investeringskostnader er vist per skole og samlet for alle skoler slik de drives i dag. For å vise investering per kvadratmeter og per elev, er areal og elevtall for skoleåret 2025/2026 lagt til grunn.

Det er viktig å presisere at dette er et nøkternt estimat av behov og investeringskostnader. Mange tiltak er prioritert bort og i 2037 vil fortsatt alle skolebyggene være et godt stykke unna moderne standard og romprogram.

2.4.1. Fåset skole

Bygningsmassen er generelt i forventet stand ut fra alderen, men det er enkelte tiltak som peker seg ut både på kort og lang sikt. Gymsal-/sløydbygg er i dårligst stand, med stort vedlikeholdsetterslep og store utfordringer med universell utforming.

Følgende tiltak er skissert:

1. Utredning om rømningsveier er tilstrekkelig for personer med nedsatt funksjonsevne.
2. Utbedre rekkverk ved flere trapper
3. Utbedre feil på våtrom gymbygg
4. Sikre universell utforming – med størst behov i gymbygg og tilgjengelig HCWC i skolebygg
5. Utskifting til LED-belysning
6. Grunnmur og fasader – utbedre skader og overflatebehandling
7. Skifte ut eldre VVS-anlegg
8. Taktekking
9. Fasader - Nye vinduer, etterisolering og ny kledning gammel del. Overflatebehandling ny del.
10. Rehabilitering av rom for sløyd og kunst og håndverk

Totalt investeringsbehov for å gjennomføre tiltakene over er estimert til 9,95 mill. kr.

Det gir en investeringskostnad på 7 713 kr/m^2 og 343 103 kr/elev.

2.4.2. Kvikne skole

Skolen fremstår funksjonell og forholdsvis godt vedlikeholdt. Samtidig er det stor forskjell på ny del fra 2012 og opprinnelig del som er fra 1968. I 2021 ble de aller fleste av vinduene i den gamle delen byttet ut og fasaden rehabilitert. Trøbbel med taklekkasjer i gammel del av skolebygget og utfordringer med drift av varmepumpe. Tidligere avdekket høye radonverdier i kjeller, men dette ble utbedret og kontrollert på nytt i 2019.

Agenda Kaupang skriver i sin rapport at skolen har 900 m^2 mer enn kravene til moderne romprogram. Kan vurderes om rom i gammel del eller kjeller kan stenges av og ikke brukes av skolen.

Følgende tiltak er skissert:

1. Ny taktekking på gammel del av bygget
2. Bedre løsning for avtrekk på kjøkken (rom for mat og helse)
3. Utbedring av feil på varmepumpe
4. Utskifting til LED-belysning
5. Rehabilitere tekniske anlegg i gammel del
6. Etterisolering av tak i gammel del
7. Gulvbelegg og innvendige overflater

Totalt investeringsbehov for å gjennomføre tiltakene over er estimert til 16,35 mill. kr.

Det gir en investeringskostnad på 6 739 kr/m^2 og 441 892 kr/elev.

2.4.3. Tylldalen skole

Tylldalen skole er det bygget som har størst samlet rehabiliteringsbehov og med størst avstand til det vi har omtalt som moderne standard og romprogram. Det er aktuelt å søke om dispensasjon fra TEK17-krav, men man må uansett regne med store kostnader der dispensasjoner er utelukket. Skolen har undervisningslokaler over 3 plan, og universell utforming er en utfordring. I 2025 ble det installert trappeheis, det må sees på som et avbøtende tiltak da den oppleves som lite hensiktsmessig til daglig bruk.

Følgende tiltak er skissert:

1. Brannteknisk vurdering og evt. utbedring av rømningsforhold for personer med nedsatt funksjonsevne
2. Fallsikring trapper – rekkverk ikke i henhold til krav.
3. Yttertak – Ny tekking, pipebeslag, taknedløp og takstige
4. Universell utforming
5. Utskifting til LED-belysning
6. Fasade: etterisolering, ny kledning og utskifting av vinduer
7. Tilstandskontroll og oppgradering av tekniske anlegg
8. Rehabilitering av dusj og garderober i kjeller
9. Rehabilitering av skolekjøkken
10. Utskifting av overflater gulv
11. Utvendig solskjerming
12. Rehabilitering toaletter

Totalt investeringsbehov for å gjennomføre tiltakene over er estimert til 14,05 mill. kr.

Det gir en investeringskostnad på 14 455 kr/m^2 og 413 235 kr/elev.

2.4.4. Tynset ungdomsskole

Tynset ungdomsskole fremstår som funksjonell, men har etterslep på vedlikehold og bygningsdeler som har passert sin antatte levetid. Tilstandsvurdering viser tegn til fuktinntrengning fra løsninger på tak.

Følgende tiltak er skissert:

1. Utbrede feil med beslag på tak og kartlegge fuktinntrengning
2. Gjennomgang taktekking inkl. lyskupler og defekte varmekabler
3. Sikkerhetstiltak – utbedre rekkverk på trapper utendørs
4. Universell utforming – gjentatte driftsstopp på heis
5. Rehabilitere tekniske anlegg – el, varme og ventilasjon
6. Utskifting til LED-belysning
7. Utskifting av gulvbelegg
8. Reparere grunnmur og betongsøyler med skader og synlig armering
9. Fasader – Bytte gamle vinduer og ytterdør, etterisolering og kledning
10. Etterisolering av tak
11. Rehabilitering/Etablering av toaletter til ansatte

Totalt investeringsbehov for å gjennomføre tiltakene over er estimert til 34,35 mill. kr.

Det gir en investeringskostnad på 10 103 kr/m^2 og 161 268 kr/elev.

2.4.5. Tynset barneskole

Bygget i brukbar teknisk stand, men med en rekke aldringsrelaterte avvik og bygningsdeler som har passert forventet levetid.

Følgende tiltak er skissert:

1. Undersøke og utbedre støttemur ved østlig inngang
2. Taktekking - Sikre takdetaljer rundt pipe og parapetbeslag
3. Tilstandskontroll og oppgradering tekniske anlegg
4. Utskifting til LED-belysning
5. Utskifting av gulvbelegg
6. Rehabilitering av garderober og toalett for elevene
7. Rehabilitering av skolekjøkken
8. Kontroll og utbedring av grunnmurssprekker
9. Fasade – utskifting av dører og vinduer, etterisolering, ny kledning og solskjerming
10. Rehabilitering av garderobe og toaletter ansatte

Totalt investeringsbehov for å gjennomføre tiltakene over er estimert til 45,2 mill. kr.

Det gir en investeringskostnad på 10 171 kr/m^2 og 149 175 kr/elev.

2.4.6. Totalt investeringsbehov for nøkternt nullnivå

Totalt er investeringsbehovet estimert til 119,9 mill. kr. i perioden 2027 til 2037. Dette tilsvarer en investeringskostnad på 9 568 kr/m^2 og 194 643 kr/elev i snitt for alle skolene.

I dette ligger en streng prioritering av kun det mest nødvendige, og må ikke ses på som er fullverdig oppgradering til TEK17 og moderne romprogram. Kostnaden for TEK17 og moderne romprogram på alle skoler er estimert til 315 mill. kr. i rapporten til Agenda Kaupang.

2.5. FDV-kostnader ved de ulike byggene

For å få et bilde av kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold av skolebyggene, er regnskapet for det siste året lagt til grunn. De medgåtte FDV-kostnadene det siste året er forutsatt som driftskostnader de kommende årene.

Driftskostnadene for alle skolene er presentert i tabell 3 under. Her er det også lagt inn areal og elevtall for skoleåret 2025/2026 og estimert driftskostnader ved tomt bygg (skole som ikke er i drift).

Tabell 3 Driftskostnader skolebygg

Skole	Tynset barneskole	Tynset ungdomsskole	Tylldalen skole	Fåset skole	Kvikne skole
Areal (m^2)	4444	3400	972	1290	2426
Elever 2025/2026	303	213	34	29	37
Driftskostnader per år (kr)	5 086 245	4 068 369	1 571 161	1 337 989	2 073 276
Driftskostnader ved tomt bygg (kr)	382 976	358 472	265 289	448 526	478 182
Driftskostnader per m^2 per år (kr)	1 145	1 197	1 616	1 037	855
Driftskostnader per år per elev (kr)	16 786	19 100	46 211	46 138	56 034

De samlede FDV-kostnadene det siste året er 14,14 mill.kr. for alle de 5 skolebyggene.

Tylldalen skole er bygget som har høyest kostnader per m^2. En naturlig forklaring til dette er at kostnaden/m^2 normalt er høyere i små enn i store bygg. Dette kommer av at mange kostnader ikke varierer proporsjonalt med arealet. En annen forklaring er at Tynset kommune bruker noe areal og dekker en del utgifter (forsikring, strøm og oppvarming) i Tylldalen samfunnshus.

Driftskostnadene i flere av byggene ligger høyt når det gjelder energi, dette viser at det er stort potensial når det gjelder energieffektivisering. Kostnader til vedlikehold er lav sammenlignet med måltall. Fordelingen mellom lønn (byggdriftere og renholdere) og andre kostnader (energi, forbruksmateriell, materialer, vedlikehold, serviceavtaler osv.) er ca. 50/50 for alle byggene.

For å finne driftskostnaden ved tomt bygg, er følgende forutsetninger lagt til grunn:

- Forsikring – samme kostnad som ved bygg i drift. Spenner fra 65 000 kr til 100 000 kr for byggene
- Renhold er kuttet helt
- Byggdrift – Tilsyn annenhver uke, estimert til 10%-stilling
- Energi – Forutsatt 15% av energiforbruket det siste året.
- Lagt inn noe diverse kostnader som snøbrøyting o.l.
- For Fåset skole og Kvikne skole er det lagt inn økt driftskostnad ved tomt bygg som følge av at det er barnehage i drift i samme bygg.

2.6. Kostnader ved ulike alternativer

Her tas det utgangspunkt i de fire skolestrukturtiltakene som ble utredet av Agenda Kaupang og setter disse opp mot et mer nøkternt nullalternativ.

De ulike alternativene som belyses er:

0. Nøkternt nullalternativ med dagens struktur
1. Fåset til Tynset
2. Tylldalen til Tynset
3. Fåset og Tylldalen til Tynset
4. Ny 1-10 skole i sentrum

Ut over dette er det sett kort på et alternativ der man ikke investerer noe og viderefører dagens skolestruktur.

Investeringskostnader hentes fra tiltak som er beskrevet i kapittel 2.4.1. – 2.4.5.

FDV-kostnader hentes fra tabell 3 i kapittel 2.5. Endringer utover dette beskrives under det enkelte alternativet.

For å finne årlig kapitalkostnad er det forutsatt en rente på 4,5 % og en nedbetalingstid på 30 år. Ut ifra dette er det regnet med en snittkostnad på 61 000 kr/år for hver million kroner i investering. Er investeringen på 10 000 000 kr, vil altså kapitalkostnaden være 610 000 kr/år i snitt.

De årlige kostnadene til drift per skolebygg etter at alle forutsatte investeringer er gjort i 2037, blir da summen av kapitalkostnad for investeringen (beskrevet over) og årlig FDV-kostnad (beskrevet i tabell 3).

De årlige kostnadene per skolebygg blir slått sammen til «Samlet årlig driftskostnad». Dette tallet brukes for å sammenligne de ulike alternativene. Oppsummeres i kapittel 2.6.6.

Alle tall som presenteres er nåverdi (2026-kroner).

2.6.1. Alternativ 0: Nøkternt nullalternativ med dagens struktur

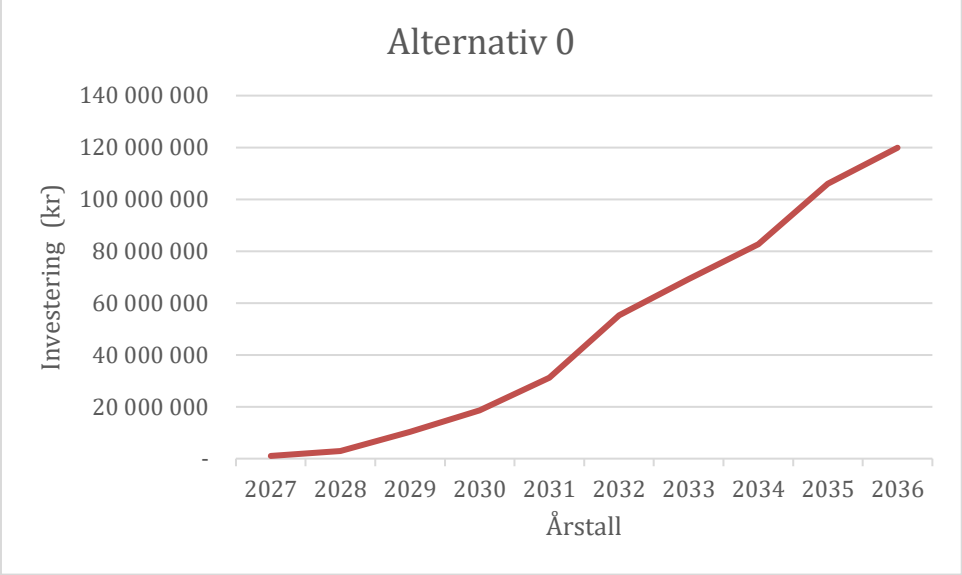
Alternativ 0 beskriver en situasjon der alle fem skolebygg har gjennomgått en nøktern oppgradering i et 10-års perspektiv og driftes slik de gjøres i dag. Det forutsettes at dagens areal er tilstrekkelig.

Tabell 4 Samlet årlig kostnad ved alternativ 0.

	Tynset Barneskole	**Tynset Ungdomsskole**	**Tylldalen Skole**	**Fåset Skole**	**Kvikne Skole**
Sum Investering 10år (kr)	45 200 000	34 350 000	14 050 000	9 950 000	16 350 000
Årlig kapitalkostnad investering (kr)	2 757 200	2 095 350	857 050	606 950	997 350
Årlig FDV-kostnad (kr)	5 086 245	4 068 369	1 571 161	1 337 989	2 073 276
Sum årlige kostnader f.o.m. 2037 (kr)	7 843 445	6 163 719	2 428 211	1 944 939	3 070 626
Samlet årlig kapitalkostnad (kr)	7 313 900				
Samlet årlig FDV-kostnad (kr)	14 137 040				
Samlet årlig driftskostnad (kr)	**21 450 940**				

Ser fra tabell 4 at alternativ 0 gir en samlet årlig driftskostnad på 21,45 mill. kr. for alle fem skoler. Av dette er 7,31 mill.kr. kapitalkostnad og 14,14 mill.kr. FDV-kostnad.

Samlet nøkternt investeringsbehov er på 119,9 mill. kr. Investeringene fordeler seg på årene 2027-2036 som vist i figur under.



Figur 1 Investeringskostnader i perioden 2027-2036. Alt.0.

2.6.2. Alternativ 1: Fåset til Tynset

Alternativ 1 innebærer å flytte elevene fra Fåset skole til Tynset barneskole. Skolen på Fåset legges ned og skolebygget blir forutsatt driftet som et tomt bygg. Arealene for barnehage (200 m^2) driftes som tidligere.

I henhold til oppdaterte elevtallprognoser er det forutsatt at det er behov for 250 m^2 mer areal på barneskolen fra år 2031 for alternativ 1. Som en nøktern tilnærming er det forutsatt oppgradering av arealer i Holmenbygget (tidligere videregående skole) i stedet for nybygg/tilbygg på barneskolen. Estimert investeringskostnad på 5,5 mill. kr. for å istandsette 250 m^2 i Holmenbygget.

Estimert økt årlig FDV-kostnad på barneskolen på 286 250 kr sammenlignet med alternativ 0 som følge av økt areal.

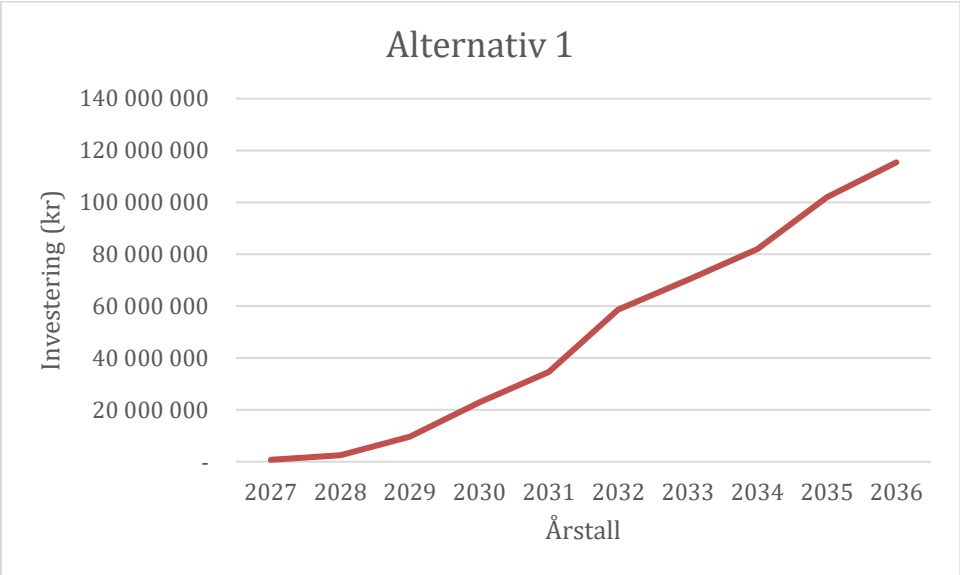
Tabell 5 Samlet årlig kostnad ved alternativ 1.

	Tynset Barneskole	**Tynset Ungdomsskole**	**Tylldalen Skole**	**Fåset Skole**	**Kvikne Skole**
Sum Investering 10år (kr)	50 700 000	34 350 000	14 050 000		16 350 000
Årlig kapitalkostnad investering (kr)	3 092 700	2 095 350	857 050	-	997 350
Årlig FDV-kostnad (kr)	5 372 495	4 068 369	1 571 161	448 526	2 073 276
Sum årlige kostnader f.o.m. 2037 (kr)	8 465 195	6 163 719	2 428 211	448 526	3 070 626
Samlet årlig driftskostnad (kr)	**20 576 277**				
Differanse mot alt. 0 (kr)	-874 663				

Ser fra tabell 5 at alternativ 1 gir en samlet årlig driftskostnad på 20,58 mill. kr. for alle fem skoler. Av dette er 7,04 mill.kr. kapitalkostnad og 13,54 mill.kr. FDV-kostnad.

Totalt er de årlige kostnadene 0,87 mill.kr. lavere enn alternativ 0.

Samlet nøkternt investeringsbehov er på 115,45 mill. kr. Investeringene fordeler seg på årene 2027-2036 som vist i figur under.



Figur 2 Investeringskostnader i perioden 2027-2036. Alternativ 1.

2.6.3. Alternativ 2: Tylldalen til Tynset

Alternativ 2 innebærer å flytte elevene fra Tylldalen skole til Tynset barneskole. Skolen i Tylldalen legges ned og skolebygget blir forutsatt driftet som et tomt bygg.

I henhold til oppdaterte elevtallprognoser er det forutsatt at det er behov for 250 m^2 mer areal på barneskolen fra år 2031 for alternativ 2. Som en nøktern tilnærming er det forutsatt oppgradering av arealer i Holmenbygget (tidligere videregående skole) i stedet for nybygg/tilbygg på barneskolen. Estimert investeringskostnad på 5,5 mill. kr. for å istandsette 250 m^2 i Holmenbygget.

Estimert økt årlig FDV-kostnad på barneskolen på 286 250 kr som følge av økt areal.

Tabell 6 Samlet årlig kostnad ved alternativ 2.

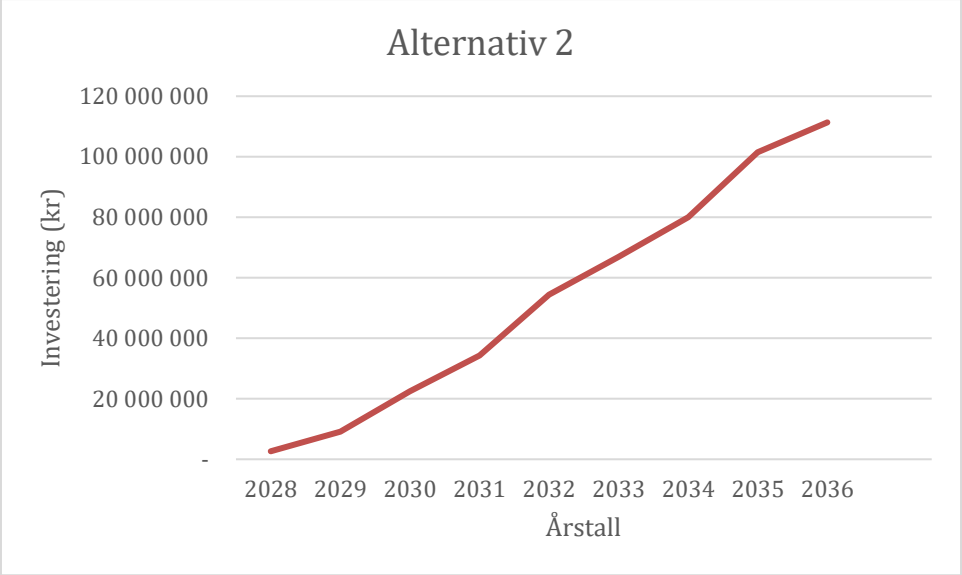
	Tynset Barneskole	Tynset Ungdomsskole	Tylldalen Skole	Fåset Skole	Kvikne Skole
Sum Investering 10 år (kr)	50 700 000	34 350 000		9 950 000	16 350 000
Sum investering kapitalisert årlig kost (kr)	3 092 700	2 095 350		606 950	997 350

Årlig kostnad drift – nåverdi (kr)	5 372 495	4 068 369	265 289	1 337 989	2 073 276
Sum årlige kostnader f.o.m. 2037 * (kr)	8 465 195	6 163 719	265 289	1 944 939	3 070 626
Samlet årlig driftskostnad (kr)	**19 909 768**				
Differanse mot alt. 0 (kr)	-1 541 172				

Ser fra tabell 6 at alternativ 2 gir en samlet årlig driftskostnad på 19,91 mill. kr. for alle fem skoler. Av dette er 6,79 mill.kr. kapitalkostnad og 13,12 mill.kr. FDV-kostnad.

Totalt er de årlige kostnadene 1,54 mill.kr. lavere enn alternativ 0.

Samlet nøkternt investeringsbehov er på 111,35 mill. kr. Investeringene fordeler seg på årene 2027-2036 som vist i figur under.



Figur 3 Investeringskostnader 2027-2036. Alternativ 2.

2.6.4. Alternativ 3: Fåset og Tylldalen til Tynset

Alternativ 3 innebærer å flytte elevene fra både Fåset skole og Tylldalen skole til Tynset barneskole. Skolene i Fåset og Tylldalen legges ned og skolebygget blir forutsatt driftet som et tomt bygg. Barnehagen på Fåset driftes videre som før.

I henhold til oppdaterte elevtallprognoser er det forutsatt at det er behov for 450 m^2 mer areal på barneskolen fra år 2031 for alternativ 3. Som en nøktern tilnærming er det forutsatt oppgradering av arealer i Holmenbygget (tidligere videregående skole) i stedet for nybygg/tilbygg på barneskolen. Estimert investeringskostnad på 9,9 mill. kr. for å istandsette 450 m^2 i Holmenbygget.

Estimert økt årlig FDV-kostnad på barneskolen på 515 250 kr som følge av økt areal.

Tabell 7 Samlet årlig kostnad ved alternativ 3.

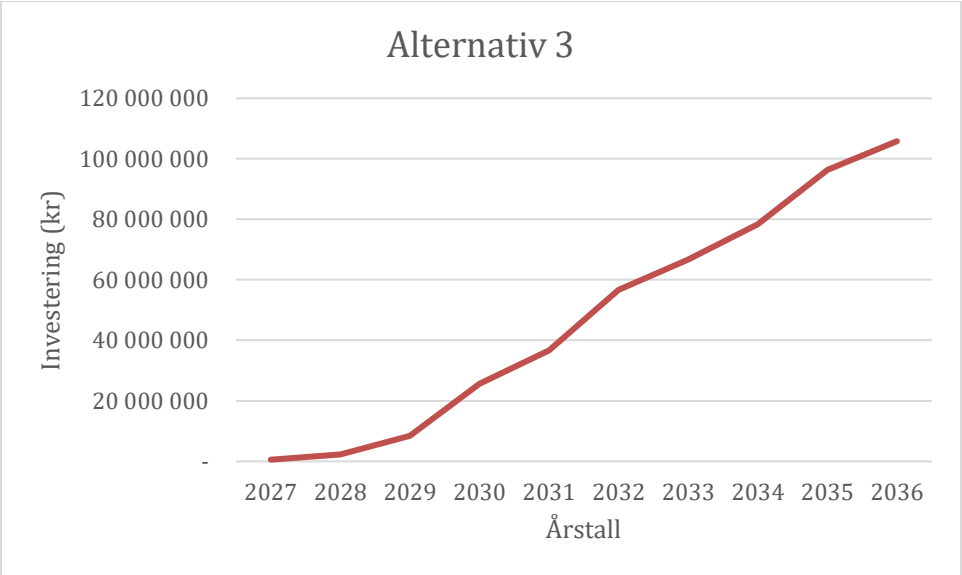
	Tynset Barneskole	**Tynset Ungdomsskole**	**Tylldalen Skole**	**Fåset Skole**	**Kvikne Skole**
Sum Investering 10år (kr)	55 100 000	34 350 000			16 350 000

Årlig kapitalkostnad investering (kr)	3 361 100	2 095 350			997 350
Årlig FDV-kostnad (kr)	5 601 495	4 068 369	265 289	448 526	2 073 276
Sum årlige kostnader f.o.m. 2037 (kr)	8 962 595	6 163 719	265 289	448 526	3 070 626
Samlet årlig driftskostnad (kr)	**18 910 755**				
Differanse mot alt 0 (kr)	-2 540 185				

Ser fra tabell 7 at alternativ 3 gir en samlet årlig driftskostnad på 18,91 mill. kr. for alle fem skoler. Av dette er 6,45 mill.kr. kapitalkostnad og 12,46 mill.kr. FDV-kostnad.

Totalt er de årlige kostnadene 2,54 mill.kr. lavere enn alternativ 0.

Samlet nøkternt investeringsbehov er på 105,80 mill. kr. Investeringene fordeler seg på årene 2027-2036 som vist i figur under.



Figur 4 Investeringskostnader perioden 2027-2036. Alternativ 3.

2.6.5. Alternativ 4: Ny 1-10 skole i sentrum

Alternativ 4 forutsetter at det bygges ny 1-10 skole i sentrum og at Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole rives i forbindelse med bygging av ny skole. Tylldalen skole og Fåset skole er forutsatt driftet som tomme bygninger.

Estimerte investeringskostnader for ny 1-10 skole er hentet fra rapporten til Agenda Kaupang. Her er det forutsatt en byggekostnad på 53 000 kr/m^2 og rivekost på 1 500 kr/m^2.

Med bygging av ny skole på 6 950 m^2 og riving av 7 844 m^2 gamle bygg, får vi en total investeringskostnad på 380,1 mill. kr. I tillegg kommer behov for nøktern utbedring Kvikne skole.

For den nye 1-10 skolen er det estimert vesentlig redusert årlig FDV-kostnad. Bakgrunnen for dette er at et helt nytt bygg vil ha vesentlig mindre energiforbruk, lavere kostnad til renhold og byggdrift og at behovet for vedlikehold de første årene vil være lavt.

Tabell 8 Samlet årlig kostnad ved alternativ 4.

	Ny 1-10 skole	**Tylldalen Skole**	**Fåset Skole**	**Kvikne Skole**
Sum Investering 10 år (kr)	380 116 000			16 350 000
Sum investering kapitalisert årlig kost (kr)	23 187 076			977 350
Årlig kostnad drift – nåverdi (kr)	5 212 500	265 289	448 526	2 073 276
Sum årlige kostnader f.o.m. 2037 * (kr)	28 399 576	265 289	448 526	3 070 626
Samlet årlig driftskostnad (kr)	**32 184 017**			
Differanse mot alt. 0 (kr)	10 733 077			

Ser fra tabell 8 at alternativ 4 gir en samlet årlig driftskostnad på 32,18 mill.kr. Av dette er 24,18 mill.kr. kapitalkostnad og 8,0 mill.kr. FDV-kostnad.

Totalt er de årlige kostnadene 10,73 mill.kr. høyere enn alternativ 0. Her får man til gjengjeld et bygg med moderne standard og romprogram, der man kan regne med lave FDV-kostnader.

Samlet investeringsbehov for alternativ 4 er på 396,47 mill. kr.

2.6.6. Sammenstilling av alternativene

Tabell 9 Sammenstilling av alternativer

	Alt. 0	**Alt. 1**	**Alt. 2**	**Alt. 3**	**Alt. 4**
Sum investeringsbehov (kr)	119 900 000	115 450 000	111 350 000	105 800 000	396 466 000
Samlet areal (m^2)	12 532	11 492	11 560	10 270	9 376
Samlet årlig driftskostnad (kr)	21 450 940	20 576 277	19 909 768	18 910 755	32 184 017
Differanse mot alt. 0 (kr)		-874 663	-1 541 172	-2 540 185	10 733 077

Ser av tabell 9 at det er alternativ 3 som gir lavest driftskostnad, 2,54 mill. kr lavere enn alternativ 0. Alternativ 3 gir også lavest samlet investeringskostnad, 14,1 mill. kr. lavere enn alternativ 0, og har et totalt areal som er 2 262 m^2 mindre enn alternativ 0.

Det er en tydelig sammenheng mellom antall kvadratmeter og driftskostnaden. Total investeringssum har også stor betydning for driftskostnadene, noe som vises tydelig ved alternativ 4 der både investeringskost og driftskostnad er vesentlig høyere enn de andre alternativene.

Ser at alternativ 2 gir en vesentlig større besparelse enn alternativ 1. Bakgrunnen for dette er at Tylldalen skole krever større investeringer og har høyere årlige FDV-kostnader enn Fåset skole. I tillegg er driftskostnadene ved tomt bygg noe høyere ved Fåset skole på grunn av samlokalisering med barnehagen.

2.7. Livsløpskostnader

Livsløpskostnader (LCC) er summen av alle kostnader et bygg påfører eier gjennom hele levetiden. LCC regnes som summen av investeringskostnad, kapitalkostnad, FDV-kostnad og utskiftinger/reinvestering i løpet av levetida, før restverdi av bygg eller bygningsdeler trekkes fra til slutt. For nybygg regnes ofte livsløpet som 60 år, mens for rehabilitering/ombygging brukes 40 år.

I tabellen under er det satt opp en forenklet LCC for de ulike alternativene i denne utredningen. Her er det forutsatt levetid på 40 år, kalkulasjonsrente på 4,5 % og de samme investerings- og FDV-kostnadene som tidligere i kapittelet. For alternativene med nøktern investering (alt 0-3) er det forutsatt en restverdi på 0% og en reinvestering på 40% av investeringskostnaden. For alternativ med nybygd 1-10 skole, er det forutsatt en restverdi på 35% og en reinvestering på 25% av investeringskostnaden.

Tabell 10 Enkel LCC med de ulike alternativene

Parameter	Alt 0	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Alt 4
Investering (kr)	119 900 000	115 450 000	111 350 000	105 800 000	396 470 000
Analyseperiode (år)	40	40	40	40	40
Samlet årlig driftskostnad FDV (kr/år)	14 140 000	13 540 000	13 120 000	12 460 000	7 999 591
Reinvestering i løpet av levetid (kr)	47 960 000	46 180 000	44 540 000	42 320 000	92 087 500
Restverdi ved slutt (kr)	0	0	0	0	128 922 500
Resultater					
LCC analyseperiode	733 460 000	703 230 000	680 690 000	646 520 000	679 618 640

I utregningen av LCC over er det gjort grove overslag på restverdi og reinvestering og det må kunne ses på som en sterk forenkling. Bakgrunnen for dette er at vår nøkterne tilnærming vil føre til vesentlige reinvesteringer i løpet av en levetid på 40 år. Denne reinvesteringen er krevende å tallfeste. Samtidig vil restverdien være tilnærmet null etter 40 år når man gjennomfører en nøktern rehabilitering av et bygg som allerede er over antatt levetid. En full modernisering, som Agenda Kaupang forutsatte i sin utredning, vil være et bedre utgangspunkt for en LCC i 40 eller 60 års perspektiv.

Resultatene av LCC-beregningen viser likevel samme trenden som analysen i kapittel 2.6., der alternativ 3 kommer best ut. Forskjellen her er at alternativ 4 kommer bedre ut i et lengre

perspektiv. Ved bruk av 60 års analyseperiode, som er anbefalt for nybygg, vil alternativ 4 komme best ut.

Tidligere i denne utredningen, har vi sett på investeringer i et 10-årsperspektiv og regnet nåverdien av de årlige kostnadene fra 2037. For en nøktern tilnærming som vi har hatt her, vil dette gi et bedre bilde av realitetene enn en LCC med 40 års perspektiv.

2.8. Administrasjonens faglige vurdering - Økonomi, investeringer og et mer nøkternt nullalternativ

Tynset kommune har fem eldre skolebygg som alle historisk sett har vært rehabilitert og ombygd/påbygd i flere omganger. De siste årene har det kun vært gjort mindre utbedringer og det har vært begrensede midler til vedlikehold. Dette har akkumulert seg til et betydelig rehabiliteringsbehov, og stort sprik til «moderne standard og moderne romprogram» på alle fem skoler. Agenda Kaupang tok i sin utredning utgangspunkt i dette og forutsatte at alle bygg skulle oppgraderes til TEK17 og moderne romprogram.

Til tross for begrensede midler, har den daglige driften og vedlikeholdet vært bra og byggene fremstår i dag som relativt funksjonelle. Vurderinger fra ansatte på skolene og tilstandsvurdering/takstrapporter underbygger dette, samtidig som de påpeker en del nødvendige tiltak for å opprettholde pedagogisk og teknisk funksjonalitet. Dette utgangspunktet legger grunnlaget for politikernes bestilling av «et mer realistisk 0-alternativ som viser kostnadene med en mer nøktern rehabilitering av skolebyggene».

For å utrede et mer nøkternt nullalternativ, er det firt på en del krav og gjort harde prioriteringer av tiltakene som er beskrevet. Alle byggene får da utført de mest prekære tiltakene, mens tiltak som går på blant annet energiøkonomisering og estetiske oppgraderinger stort sett må vente. For alternativ 0, videreføring av dagens skolestruktur med nøkternt investeringsbehov, betyr dette en total investeringskostnad på 119,9 mill.kr. Dette gir et betydelig løft for alle skolene, men etterlater fortsatt et gap opp til et moderne skolebygg etter dagens krav.

Når man videre skal se på ulike skolestrukturtiltak, er FDV-kostnader for 2026 og årlig kapitalkostnad som følge av investeringsbehovet lagt til grunn for vurdering og sammenligning av de ulike alternativene. Med forutsetningene som er lagt kommer det tydelig frem at en reduksjon i antall skolebygg og kvadratmeter som driftes, gir en betydelig reduksjon i samlet årlig driftskostnad for skolebyggene;

- Alternativ 1, der elevene flyttes fra Fåset skole til Tynset barneskole, gir en årlig reduksjon på 874 663 kr.
- Alternativ 2, der elevene flyttes fra Tylldalen skole til Tynset barneskole, gir en årlig reduksjon på 1 541 172 kr.
- Alternativ 3, der elevene flyttes fra Fåset og Tylldalen skole til Tynset barneskole, gir en årlig reduksjon på 2 540 185 kr.
- Alternativ 4, der det bygges ny 1-10 skole i sentrum, gir en årlig økning på 10 733 077 kr.

Bakgrunnen for tallene er nåverdi av driftskostnad etter at alle investeringer er gjennomført i 2037. Det er mange forutsetninger som er satt og mange av disse kan helst sikkert diskuteres, men administrasjonen mener utredningen gir et godt sammenligningsgrunnlag mellom de ulike alternativene og et godt bilde på situasjonen ved en nøktern rehabilitering av skolebyggene.

Utredingen viser at det er ganske stor variasjon i driftskostnader og investeringsbehov per kvadratmeter for de ulike skolene. Tylldalen skole kommer dårligst ut, med driftskostnad på 1 616 kr/m2 og investeringskostnad på 14 455 kr/m2. Dette er naturlig med tanke på at dette er bygget med størst behov for rehabilitering og at det er bygget med minst samlet areal. I andre enden av skalaen er Kvikne skole, med driftskostnad på 855 kr/m2 og investeringskostnad på 6 739 kr/m2. Også her med naturlig forklaring i at skolebygget gjennomgikk en stor renovasjon i 2012 og har stort areal per elev.

Ved å se driften av skolebyggene i et langt tidsperspektiv, f.eks. ved å gjennomføre en analyse av livsløpskostnader med analyseperiode på 60 år, vil alternativ 4, ny 1-10 skole i sentrum, komme ut som det mest økonomisk gunstige alternativet. Bakgrunnen for dette er at utbyttet av lavere FDV-kostnader vil med årene utjevne og forbigå kapitalkostnadene ved en stor investering i år 0. Ved en nøktern rehabilitering av skolebyggene, vil derimot FDV-kostnadene fortsatt være relativt høye samtidig som behovet for nye investeringer vil melde seg mye tidligere enn ved nybygg. En nøktern tilnærming egner seg derfor best for kortere tidsperspektiv. I et langt perspektiv vil metoden til Agenda Kaupang, med full oppgradering av alle skolebyggene, gi et bedre bilde av de totale kostnadene og vil kunne gi et bedre sammenligningsgrunnlag mellom de ulike alternativene.

Dersom man kun ser på Tynset kommune sine skolebygg, og drift av disse, er det tydelig at en mer sentralisert skolestruktur er økonomisk gunstig. Dette vil redusere antall bygg og kvadratmeter, som igjen reduserer både investeringsbehov og driftskostnader. Å tallfeste den økonomiske gevinsten av en sentralisering er utfordrende, og tallet vil være avhengig av hvilke forutsetninger man legger til grunn. Her vil det være mange ulike syn på hva som er godt nok, hva som er viktigst å prioritere og hva som er riktig tidsperspektiv. Men uansett mener administrasjonen at utredningen gir et godt bilde på situasjonen slik den er i dag og med en nøktern rehabilitering av skolebyggene i et 10-års perspektiv.

3. Samfunn og lokalsamfunn

Dette kapitlet analyserer skolestrukturens samfunnsmessige og stedsutviklingsmessige konsekvenser for lokalsamfunnene.

Kapittelet tar utgangspunkt i **vedtaket:**

Samfunn og lokalsamfunn.

-Effekt på bosetting
-Attraktivitet for barnefamilier
-Lokalt engasjement/frivillighet
-Medvirkning
Ringvirkninger (butikk, lag, foreninger, etc.)

Disse temaene skal framstilles på følgende måte:

-Scenariobaserte analyser (ikke eksakte tall)
-Erfaringer fra andre kommuner
-Forskningsrapporter - eks Telemarksforskning
-Innspillene fra høringsprosessen
-Hvor har veksten skjedd de siste årene?

-Konsekvensvurdering på flere faktorer (lav–moderat–høy effekt)

I kapittelet svares dette ut på følgende måte og underkapitler:

- Innspill fra innbyggerne gjennom høringsrunden.
- Forskningsrapporter fra Telemarksforsking (Rapport 931, 2026), erfaringer fra andre kommuner og internasjonale befolkningsstudier.
- Samlet vurdering og oppsummering fra administrasjonen
- Konsekvensmatrise

Kommunens styrende dokument - Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel slår fast at Tynset skal være en inkluderende og attraktiv bosettingskommune som tilbyr mangfold og valgfrihet i bomiljøer. Det settes som mål at Tynsets styrke som tilflyttingskommune skal ligge i kombinasjonen av et sterkt kommunesenter og levende, aktive bygder. For å opprettholde og styrke dette har Tynset kommune de siste 20 årene aktivt gått inn med planmessige og økonomiske virkemidler for å legge til rette og utvikle boligbygging på Kvikne, i Tylldalen og på Fåset, samt opprettholdt en desentralisert skolestruktur.

3.1 Innspillene i høringsrunden

Ringvirkninger for lokalt næringsliv, handel og landbruk

I høringsrunden blir skolen av mange beskrevet som en viktig offentlig rammebetingelse for næringsaktivitet, bosetting og rekruttering i bygdene. Høringsuttalelsene fra næringslivsaktører og landbruksorganisasjoner peker på at en nedleggelse av fådeltskolene vil utløse en negativ dominoreaksjon som rammer lokalsamfunnenes samlede bærekraft. Følgende eksempler kan nevnes:

Lokalbutikken som næringsmessig barometer: I Tylldalen har lokalbefolkningen investert om lag 1 million kroner i egenkapital for å overta og renovere *Skogheim Handel A/S (Matkroken)*. Butikken har økt sin årlige omsetting fra 4,5 til over 8 millioner kroner, og ble i august 2026 oppgradert med døgnåpen, selvbetjent løsning. Styret i Skogheim Handel A/S påpeker at skolen, barnehagen og butikken er gjensidig avhengige av hverandre. Mistes skolen, forsvinner barnefamilienes daglige handlemønster i bygda, noe som truer kundegrunnlaget og videre drift for nærbutikken.

Landbruk og generasjonsskifter: Høringsinnspillene fra *Tylldalen Bondelag*, *Tyldal Sogneskog BA* og *Gaupskardet Grunneierlag* understreker at landbruket i bygda representerer betydelige verdier, med årlige leveranser på over 1,5 millioner liter melk og 100 tonn kjøtt. Snittalderen blant de aktive bøndene i Tylldalen er lavere enn i landet for øvrig, og det er investert over 100 millioner kroner i driftsbygninger de siste 15 årene. For unge familier som vurderer å ta over gårdsbruk eller satse på næringsutvikling (som utredede planer for en ny datapark i regi av Gaupskardet grunneierlag), er tilgang på nærskole og barnehage en direkte avgjørende forutsetning.

Investeringer og boligbygging på Fåset: På Fåset trekker høringsinstansene og FAU fram kommunens egne og private investeringer i vann, avløp og infrastruktur knyttet til det nye boligfeltet *Gimle* (regulert for opptil 42 boenheter). Det advares mot at nedleggelse av Fåset skole vil undergrave verdiene på disse boligtomtene og stanse planlagte etableringer. Etableringen av Gimle boligfelt var en del av tidligere strategi og satsning på boligutvikling i bygdene Kvikne, Tylldalen og Fåset. På Fåset har kommunen lagt ned betydelige grunnlagsinvesteringer.

For Fåset så må det nevnes at aktiviteten rundt **Savalen fjellhotell** utgjør Tynset kommunes absolutte tyngdepunkt rundt reiseliv. Ringvirkningene er betydelige både i investeringer og aktivitet og arbeidsplasser. Fåset skole er nærskolen for de som bor på Savalen. Hvorvidt det oppfattes at Fåset skole er avgjørende for videre utvikling av reiselivet på Savalen framstår som noe mer

usikkert. Den geografiske avstanden mellom Savalen og Fåset medfører sannsynligvis at de nære gjensidige påvirkningene er mindre enn lokalt i bygdesamfunnene i Tylldalen og på Fåset.

Foruten de punktene som her er listet opp fra høringsuttalelsene, så kan det på generelt grunnlag sies at landbruket står svært sentralt og sterkt i både Tylldalen og på Fåset. Det er selvfølgelig det naturgitte grunnlaget som er hovedårsaken til at landbruk har blitt etablert og står sterkt i disse områdene. Men for opprettholdelse og videreutvikling av landbruket, vil faktorer som påvirker rekruttering og bolyst være viktige. Her følger et representativt utdrag fra høringsuttalelsene som omtaler dette:

Vi ville heller ikke valgt å bosette oss i Tylldalen og gjennomført de betydelige investeringene vi har gjort dersom Tylldalen skole ikke hadde eksistert.(Synnøve Ormestøyl Volden og Martin Reiten)

Generasjonsskifter på gårdsbruk skjer ofte i en livsfase der den nye generasjonen etablerer familie, har eller vurderer å få barn og samtidig skal bygge opp eller videreføre virksomhet. For slike familier kan nærhet til skole og barnehage være en del av den praktiske infrastrukturen som gjør det mulig å kombinere familiens omsorgsoppgaver, gårdsdrift, annet arbeid og lokalt engasjement. Det samme kan gjelde familier som etablerer småbedrifter, arbeider hjemmefra eller kombinerer flere typer arbeid. (Kowalik/ Øverhaug)

Frivillighet, kultur og idrett

Skolebyggene i bygdene fungerer som flerbrukshus og fysiske forsamlingsarenaer for det lokale kulturlivet, idretten og frivilligheten. I Tylldalen deler skolen gymsal, oppvarming og fasiliteter med *Tylldalen Samfunnshus*. Skolen benyttes fast til bygdekafé, 17. mai-feiringer, basarer og arrangementer som *Mat og Prat* for pensjonister. Regionale kulturaktører som *Opera di Setra* understreker at skolen og samfunnshuset utgjør den nødvendige infrastrukturen for deres oppsetninger og lokale rekruttering. På Fåset er *Fåset Idrettslag* (70 medlemmer) og *Fåset Musikklag* helt avhengige av skolens gymsal og samlingsrom for sine ukentlige øvinger og aktiviteter.

Her følger et utvalg av eksempler og utdrag som representerer flere av høringsuttalelsene:

Vi opplever allerede at det blir færre deltakere på aktiviteter, og det er utfordrende å opprettholde et variert tilbud. Per i dag har vi kun klart å gjennomføre gymlek for barnehagebarn, hovedsakelig på grunn av for få påmeldte. Vi ser også en tendens til at flere velger å delta på aktiviteter på Tynset. En nedleggelse av skole og barnehage kan forsterke denne utviklingen ytterligere. Fåset idrettslag ønsker å bidra til aktivitet for alle; Vi står for drift og vedlikehold av Bjørkåsstua skihytte, løypenett og fotballbanen på Fåset. Vi tilbyr ulike aktiviteter, både for barn og voksne gjennom hele året. I fjor etablerte vi en frisbeegolfbane som har blitt populært både lokalt og regionalt. Det er særlig gledelig å se økt aktivitet i helgene, og viser at det fortsatt er livskraft og potensiale i Fåset som fritids- og aktivitetsarena. (Fåset idrettslag)

Skolen har invitert oss inn i prosjekter, og vi som lag har invitert oss selv inn for samarbeid. Dette er organisasjonens visjon, å arbeide for levende og inkluderende bygder. På denne måten skaper vi attraktive møteplasser for fellesskap og inkludering på tvers av generasjoner. Slik kan vi bære tradisjoner videre, samtidig som skolen også motiverer oss til å tenke nytt. Dette gjør vi også sammen med andre lag og organisasjoner.(Tylldalen bygdekvinnelag)

Et slikt miljø oppstår ikke av seg selv. Det bygges over tid gjennom samspillet mellom familie, barnehage, skole, idrett, frivillighet og lokalsamfunn. Tylldalen har i dag denne helheten. Skolen og Lekestua barnehage er viktige fundamenter, mens skytterlaget, idrettslaget og andre lag og foreninger bidrar til å fylle fritida med aktivitet, mestring, fellesskap og tilhørighet. (Tylldalen skytterlag)

Tylldalen har et svært aktivt idrettslag med tilbud for alle aldersgrupper. Nesten alle bygdas unger deltar i barneidrettskola, der de får prøve ulike aktiviteter. Tilbudet er gratis, og vi samarbeider blant annet med skytterlaget og bygdekvinnelaget om aktiviteter gjennom året. Mange barn deltar på aktiviteter langt opp i alder fordi det er trygt, sosialt og artig å være med. Idrettslaget har også bidratt til viktige folkehelsetiltak i bygda, blant annet Hemrabben (universelt utformet tursti), Tysla turvei, stimerking, ballbinger og skiløyper både på fjellet og langs bygda. Den 7 km lange bygdeløypa er en viktig arena for aktivitet og fellesskap. (Tylldal IL)

Effekt på bosetting og attraktivitet for barnefamilier

Temaet bosetting og attraktivitet for barnefamilier er temaet som i størst grad har vært nevnt i høringsuttalelsene som har blitt sendt inn. Så er det verdt å merke seg at dette er uttalelser som ikke bare handler om grunnlag for tilflytting og bosetting, men også som svært viktige faktorer for de som allerede har bosatt seg i bygdene. Under følger et utdrag fra høringsinnspillene som administrasjonen mener gjenspeiler hovedessensen i høringen på temaet bosetting og attraktivitet for barnefamilier.

Fåset skole og barnehage er en sentral institusjon i bygda og fungerer som et naturlig samlingspunkt for både barn og voksne. Skolen og barnehagen bidrar til å opprettholde et levende lokalsamfunn og oppleves avgjørende for å tiltrekke og beholde småbarnsfamilier i området. (Innspill FAU Fåset)

Uten skole og barnehage kan det bli vanskeligere å motivere småbarnsfamilier til å bosette seg på Fåset. (Innspill FAU Fåset)

For det er ikke nødvendigvis slik at folk som velger å bosette seg i bygda, velger sentrum i stedet når skolen legges ned. Da blir det kanskje tilknytning til andre steder som blir avgjørende for bosetting. Mange av de som har kommet flyttende til Tylldalsbygda har kommet hit på grunn av bygdesamfunnets kvaliteter med nærhet til natur og større avstand mellom husene. (Tore Torud)

En levende bygd trenger barnefamilier. Vi er bekymret for at en skolenedleggelse kan bidra til en negativ utvikling: Det kan gjøre det mindre attraktivt å bosette seg i bygda, som igjen kan føre til færre barn. Dette kan på sikt få konsekvenser for barnehagen og andre lokale tilbud. (Frida Røe / Henning Asphaug)

Skolen er en viktig del av det å være barn i Tylldalen og av det å vokse opp i ei levende bygd. Den er en møteplass for barn, foreldre, frivillighet, kultur og lokalsamfunn, og bidrar til å skape tilhørighet og fellesskap på tvers av generasjoner. Her er Tylldalen er de også spesielt gode! Det ser vi tre rendølene (av totalt sju) som er ansatt i barnehagen. Vi legger ekstra merke til det gode samholdet, den eksepsjonelle dugnadsånden og ønsket og viljen til å bevare bygda og de kulturelle og menneskelige verdiene! (Ansatte lekestua barnehage)

I vår tidligere bostedskommune i Sveits så vi hvor raskt en skolenedleggelse kan påvirke et lokalsamfunn. Etter at skolen ble lagt ned, forsvant flere barn fra bygda allerede det første året. Blant familiene som flyttet, var også vi. Den erfaringen gjør at vi tar slike vedtak svært alvorlig. Når en skole først forsvinner, endres mer enn undervisningsstedet. Det påvirker tillit, framtidstro og viljen til å bli boende.(Kerstin Battes)

En skole er en del av infrastrukturen som gjør det mulig og attraktivt å bo i et lokalsamfunn. Når familier vurderer hvor de ønsker å bo, ser de ikke bare på boligpriser og arbeidsplasser. De vurderer også kvaliteten på oppvekstmiljøet. Barnehage, skole, fritidstilbud, trygghet, natur og sosialt fellesskap er viktige faktorer i slike beslutninger. For oss var disse forholdene avgjørende da vi valgte å flytte tilbake.(Henrik og Tone E. Moen)

Etter som kommunen har kostet på vann og avløp. Kjøpt areal for nye tomter, sammen med å regulere flere tomter på Fåset som åpner for inntil 42 boenheter som boliger og rekkehus. Virker det derfor meningsløst å legge ned skola.(Berit og Einar Brekken)

I små bygdesamfunn kan noen få familiers valg få forholdsvis store konsekvenser. Dersom én eller to familier velger å ikke flytte til bygda, flytter ut eller utsetter et generasjonsskifte, kan dette påvirke elevtall, alderssammensetning, grunnlaget for frivillighet og framtidstro i lokalsamfunnet. (Kowalik/ Øverhaug)

Å komme utenfra er vi ikke alene om. En tredjedel av barnefamiliene i Tylldalen hadde faktisk ingen tilknytning til bygda fra før, men har likevel funnet veien hit og valgt å bli. Det må verdsettes av Tynset kommune at folk som kunne valgt hvor som helst, velger å bosette seg her, fra både inn- og utland.(Marte Lønvik Bjørnsund)

3.2 Forskning og erfaringer fra andre kommuner

Generelt

Telemarksforsknings funn (Rapport 931,2026)

Rapporten «*Skolenedleggelser – om prosesser, konsekvenser og lokale slagmarker*» fra Telemarksforsking og Nordlandsforskning gir et omfattende, nasjonalt kunnskapsgrunnlag basert på case-studier i ni norske kommuner. Rapporten løfter fram følgende sentrale funn om skolen som lokalsamfunnsinstitusjon:

- Skolen som "det sosiale limet"**:** I distriktskommuner fungerer skolen som den primære møteplassen og identitetsbyggeren i lokalsamfunnet. Når skolen legges ned, svekkes den sosiale kapitalen, og avstanden mellom innbyggerne og kommunen som styringsnivå øker.
- Mistillit og dype sår: Prosesser som oppleves som toppstyrte eller budsjettdrevne uten reell tidlig medvirkning, etterlater varige konflikter og mistillit til lokalpolitikere. Telemarksforsking påpeker at denne mistilliten ofte vedvarer i mange år etter at vedtaket er gjennomført, og gjør det krevende for kommunen å samhandle godt med bygdene i andre saker.

Høringsinstansene (f.eks. *Kerstin Battes* og *Tylldalen Eiendom og Utvikling AS*) støtter sin argumentasjon på anerkjente forskningsarbeider som har undersøkt de langsiktige konsekvensene av skolenedleggelser:

- **Sørensen-studien (2021):** En omfattende dansk registerstudie (*Sørensen, Svendsen, Jensen & Schmidt, 2021*) publisert i *Journal of Rural Studies* undersøkte effekten av skolenedleggelser over en tiårsperiode. Studien konkluderte med at nedleggelse av landsbygdskoler førte til en statistisk signifikant, **forsinket befolkningsnedgang på 7,6 prosentpoeng** i de berørte lokalsamfunnene sammenlignet med tilsvarende kretser som fikk beholde skolen. Nedgangen skyldtes primært svikt i tilflyttingen av nye barnefamilier.
- **Norsk distriktsforskning (Villa, Solstad & Andrews, 2021):** Norske studier av forholdet mellom bygdeskoler og lokalsamfunn viser at skolen fungerer som en katalysator for lokal identitet og tilhørighet. Å betrakte skolen som en ren utgiftspost i et kommunalt årsbudsjett overser skolens rolle som en langsiktig inntektsgenerator i form av framtidige skattebetalere og yrkesaktive innbyggere.

Effekt av skolenedleggelse for lokalt næringsliv

Telemarksforskning viser indirekte til at kunnskap og forskning på dette feltet ikke direkte konkluderer hvilke økonomiske effekter skolenedleggelse har for lokalt næringsliv. Det vises samtidig til studier som påpeker tap av arbeidsplasser, direkte knyttet til skolen, men også redusert handel som følge av reduserte daglige aktiviteter og svekket rekrutteringsgrunnlag for næringsliv på lengre sikt. Det kan også legges til at skoledriften i seg selv utgjør et direkte kundegrunnlag for nærbutikken. Disse effektene vil naturligvis være ulike for Tylldalen og Fåset da det kun er lokalbutikk i Tylldalen.

Generelt må det imidlertid sies at det vanskelig å finne støtte i forskningslitteraturen for at næringslivet i bygda "dør" dersom skolen legges ned. Dersom bygdas befolkning tynnes ytterligere ut etter skolenedleggelse, er det vanskelig å påvise at det skyldes nedleggelsen eller om det er et resultat av en utvikling som ville skjedd uansett. Dette omtales blant annet i en en litteraturgjennomgang utført av Mariann Villa, (Norsk senter for bygdeforskning, 2014). Her vises det til forskning av bl.a. (Pettersen m.fl 2001) som sier at i tilfeller der der det oppstår en befolkningsnedgang etter en skolenedleggelse, så kan dette like gjerne skyldes forhold knyttet til arbeidsmarkedet, næringsutvikling, befolkningssammensetning m.m. Når skolenedleggelse kommer på toppen forsterker det en allerede påbegynt nedgang i befolkningen. Poenget her er at mange faktorer spiller sammen, og effekten av en skolenedleggelse vil avhenge av de totale "robushetene" i lokalsamfunnet. Fåset er et eksempel på dette, der dagligvarebutikken ble lagt ned for mange år siden, til tross for kontinuerlig skoledrift. I Alvdal kommune ble plassen skole lagt ned i 2018. Bortsett fra at den lokale Jokerbutikken da valgte å legge ned, er det ikke noe som tyder på at næringslivet eller landbruket forøvrig har blitt svekket.

Frivillighet, kultur og idrett

Innen forskning og tilgjengelig litteratur, nevnes frivillighet, kultur og idrett i sammen med det sosiale livet i bygdesamfunnene. Ting henger sammen. Kultur og idrettstilbud er grunnleggende faktorer for det sosiale livet. De lokale skolene er samlingsstedet som bidrar til å binde det sammen. Ved nedleggelse reduseres eller opphører aktiviteter som var knyttet til skolen som samlingspunkt. Telemarksforskning viser også til en mer krevende hverdagslogistikk. Avstander blir lengre. Den enkelte aktiviteten spiser mer av fritiden. Sett i lys av den mye omtalte "tidsklemma" småbarnsfamilier opplever, er en mer tungvint og tidkrevende hverdag en stor utfordring og noe som ikke er ønsket. Dette påpekes i en rekke av høringsuttalelsene.

På frivillighetnorge.no, rangeres faktorene for hva som motiverer folk til å stille opp med frivillig arbeid. Her nevnes blant annet faktorene: 1. At frivilligheten har en verdi for samfunnet. 2. At det er sosialt. 3. At det er en anledning til å bli kjent med lokalsamfunnet. Dette er gjenkjennbare faktorer, og det er grunn til å tro at oppfatningen av frivillighetens verdi styrkes i et lokalsamfunn der man selv ser betydningen av det frivillige arbeidet enda tydeligere.

Samtidig viser forskning at det finnes eksempler på at sammenslåing av skoler kan ha en samlende effekt og bidra til et mer variert sosialt miljø. Dette kan medføre et bredere utvalg av aktivitetstilbud som passer for flere. I mindre bygdesamfunn vil det være begrenset hvor varierte aktivitetstilbudene kan være. Man ser også at større miljøer oppstår når barn nærmer seg ungdomsalderen. Gjerne i forbindelse med idrett eller kulturdeltakelse som krever deltakelse utenfor lokalsamfunnet. Tynset kommune har et rikt kulturliv, og mye av dette er knyttet til aktivitet rundt kulturhuset, idrettshallene og fritidsklubben. Dette er aktiviteter som det utgjør et langt større mangfold enn hva det vil være mulig å få til lokalt i bygdene.

Effekt på bosetting og attraktivitet for barnefamilier

Ser man på høringsinnspillene samlet, er dette temaet som omtales oftest og i flest innspill. Det er åpenbart at dette er av svært stor betydning for de som er bosatt på Fåset, i Tylldalen og på Kvikne. Uavhengig av hvordan og på hvilken måte dette støttes av forskning, så er det viktig at dette er synspunkter som anerkjennes og vektlegges i den endelig vurderingen.

I ulike case og studier omtalt av Telemarksforskning, representerer skolene viktige samlingspunkt, både fysisk og symbolsk. I bygdene finnes det ofte færre andre samlingspunkter enn hva tilfellet er i tettere befolkede områder. Dette er med på å forsterke skolenes betydning og rolle. Skolene som samlingspunkt knyttes til aktiviteter som dugnader, arrangementer og sosiale samlinger. Gjerne på tvers av flere generasjoner. For både Tylldalen og Fåset er skolene i nærhet med barnehage. Dette medfører et kontinuerlig møtepunkt for barn og foreldre over en periode på 12 år - gjerne lengre dersom flere søsken. For mange er dette daglige møtet av stor betydning for den sosiale integreringen av bygdenes innbyggere. I folkemøtene, men også i en rekke høringsinnspill, er dette framhevet da det er flere innflyttere som ikke har annen eller tidligere tilhørighet til bygda, men som opplevde nærskolen som en viktig integreringsarena for hele familien.

Telemarksforskning viser til at ved å legge ned lokale skoler, oppleves det at sosiale nettverk fragmenteres. Psykologisk sett oppleves dette som dramatisk. Sosial tilhørighet til en flokk /lokalsamfunn er grunnleggende for trivsel, trygghet og tilhørighet.

3.3 Administrasjonens faglige vurdering – Samfunn og lokalsamfunn

Administrasjonen ser at skolestruktursaken i Tynset berører helt sentrale verdier knyttet til lokalsamfunnenes framtid. Dette framkommer tydelig både i forskning og i høringene i denne prosessen.

Videre så ser man at de ulike samfunnsmessige faktorene henger tett sammen. Skolen er et samlingspunkt for hele lokalsamfunnet. Dette påvirker innbyggernes sosiale liv, gjennom samling, arrangementer, dugnader og daglig kontakt. Det oppstår et fellesskap. Dette fellesskapet gir ringvirkninger for bolyst og boattraktivitet. Dette vil være positivt for folketallsutviklingen i lokalsamfunnet gitt den forutsetningen at den enkelte faktisk finner seg tilrette i den lokale samfunnet.

Spørsmålet er hva som skjer med lokalsamfunnet dersom den lokale skole legges ned. Utraderes alle disse godene som er nevnt ovenfor. Eller vil lokalsamfunnet være så robust at det klarer seg godt etter en skolenedleggelse? Det finnes mange eksempler på robuste og vitale lokalsamfunn som ikke har lokal skole. Hvordan greier disse seg ?

Telemarksforsknings rapport 931, 2026, drøfter dette temaet. Deres erfaringer viser et nyansert bilde, som delvis henger sammen med kjennetegn ved stedene. I de minste lokalsamfunnene viser erfaringene tydelig at skoletilbudet har betydning for bosettingsmønsteret. I områder med lange avstander og krevende topografiske forhold, har opprettholdelsen av skolen vært spesielt avgjørende for å sikre bosetting. I en oppsummering viser Telemarksforskning til at frykten for negative konsekvenser av skolenedleggelser har vært berettiget, men at utfallet kan variere avhengig av lokale forhold og kommunens /lokalsamfunnets evne til å tilpasse seg endringene.

I skoleutredningen er det skolene i Tylldalen og Fåset som vurderes lagt ned. Så langt i vurderingen omkring lokalsamfunnsmessige konsekvenser, har dette vært vurdert generelt. Men er det forskjeller mellom Tylldalen og Fåset som tilsier at effekten av en eventuell nedleggelse vil variere ? Administrasjonen mener at svaret på dette er ja.

Tylldalen framstår som tydeligere definert lokalsamfunn enn Fåset. Tylldalen ligger lengre unna Tynset sentrum enn Fåset. Korte avstander til sentrum senker terskelen for at innbyggerne orienterer seg mot sentrum i forhold til egne og barnas aktiviteter. Fordi dette faktisk er praktisk og lett gjennomførbart på grunn av kort avstand. Kommunedirektøren mener derfor at effekten av en skolenedleggelse vil oppleves sterkere for Tylldalen enn for Fåset, både hva gjelder sosialt og kulturelt, bolyst og næringsliv. Fåset virker allerede å være på en vei mot tettere integerering med sentrum, selv om det har vært kontinuerlig skoledrift der. Dette er også en trend man ser ifht. Tylldalen også, men i midre omfang.

På en annen side så kan det spørres om lokalsamfunnet i Tylldalen er så robust at det faktisk vil tåle en skolenedleggelse? Dette er tema som også belyses i høringsuttalelse fra Kowalik og Øverhaug:

"Vi tror at Fåset/Fådalen står i en svakere posisjon enn f.eks Tylldalen når det gjelder å opprettholde alternative samlende strukturer ved en skolenedleggelse. Vår relative nærhet til sentrum spiller trolig en rolle, da det for mange vil oppleves «lettere» å dra til Tynset, enn den innsatsen som vil kreves for å opprettholde et samlingspunkt i bygda. Vi mener at en skolenedleggelse uunngåelig vil føre til en sterkere orientering mot sentrum hos mange av innbyggerne. Barna vil i større grad ha sitt sosiale nettverk andre steder enn i bygda, foreldre vil i mindre grad kjenne andre foreldre i bygda, og det vil være mer nærliggende å bruke tid på aktiviteter i sentrum framfor lokalt. Det sosiale samværet vil reduseres. Vi mener det er stor risiko for at dette vil være et negativt vippepunkt for mye av aktiviteten på Fåset og i Fådalen".

Tylldalen skiller seg også fra Fåset på noen andre områder. Det tydeligste er egen matbutikk. Men også det som oppfattes som et høyere aktivitetsnivå innen idrettslag. (Se høringsinnspill fra Fåset IL) I tillegg er det verdt å poengtere at Samfunnshuset i Tylldalen er tett integrert med både skolen og barnehagen. På Fåset er dette noe mer fraskilt fra skole og barnehagedriften.

Ser man med et overordnet blikk på høringsuttalelsene som er kommet inn, er det noe mer delt syn på Fåset ifht skolestrukturen. Selv om det også her er en klar overvekt at innspill som taler for å opprettholde skolen på Fåset. For Tylldalens vedkommende er innspillene fra Tylldalen unisont for opprettholdelse av den lokale skolen.

3.4 Scenariobasert konsekvensanalyse (Konsekvensmatrise)

Konsekvensmatrise for lokalsamfunnseffekter

For å gi de folkevalgte et ryddig bilde av usikkerheten og konsekvensene ved de ulike strukturalternativene, oppstilles følgende scenariobaserte konsekvensmatrise (vurdert etter skalaen *Lav – Moderat – Høy negativ effekt*):

Vurderingskriterium	Alternativ A: Full sentralisering (Sentrum)	Alternativ B: Videreføring med "null-pluss" (Grender)
Effekt på tilflytting og bosetting i grendene	**Høy negativ effekt:** Risiko for stans i tilflytting, lavere boligverdier og vanskeligere generasjonsskifter i landbruket.	**Lav effekt / Positiv stimulans:** Opprettholder grendenes tiltrekningskraft for barnefamilier og sikrer forutsigbarhet.
Effekt på lokalt næringsliv og handel	**Negativ effekt:** Svekker kundegrunnlaget for nærbutikken (Skogheim Handel) og reduserer lokal attraktivitet for nyetableringer.	**Lav effekt:** Trygger eksisterende næringsinvesteringer og understøtter lokalt kundegrunnlag.
Effekt på frivillighet, lag og kultur	**Moderat til Høy negativ effekt:** Risiko for at frivillige lag (TIL, Fåset IL, musikklag) mister rekrutteringsarena og treningsfasiliteter.	**Lav effekt:** Viderefører tette koblinger mellom skolen, samfunnshusene og det lokale organisasjonslivet.
Effekt på lokal beredskap og trygghet	**Moderat negativ effekt:** Fjerner et etablert, kommunalt forankret samlingspunkt og varmestue i ytre kretser ved kriser.	**Lav effekt:** Opprettholder desentralisert beredskap og lokal krisekapasitet.
Effekt på Tynset sentrums attraktivitet	**Moderat positiv effekt:** Tynset sentrum er ikke større enn at flere barn og barnefamilier vil øke tettstedets liv og attraktivitet.	**Nøytral effekt:** Sentrum fortsetter sin utvikling som handels- og regionsenter uavhengig av fådeltskolene.

4. Skoleskyss, reisetid og folkehelse

Dette kapitlet gir en samlet faglig vurdering av skoleskyss, reisetid og folkehelsekonsekvenser ved ulike skolestrukturalternativer i Tynset kommune. Vurderingene baserer seg på gjeldende lovverk (opplæringslova kapittel 4), faglige veiledere fra Helsedirektoratet og Statens vegvesen,

forskningsrapporter fra Telemarksforsking og Nordlandsforskning, samt de konkrete erfaringene og barnestemmene som er løftet fram i høringsprosessen.

4.1 Reisetid per elevgruppe og samlet skyssbelastning

Kritikken av importerte reisetidsnormer

I Agenda Kaupangs utredning (*Analyserapport 1, 2026*) konkluderes det med at reisetiden ved en nedleggelse av bygdeskolene vil være «akseptabel». Denne konklusjonen bygger på en ekstern skyssveileder lånt fra kollektivselskapet Brakar i Buskerud, hvor en samlet ramme på 45 til 75 minutter per reisevei defineres som akseptabelt for grunnskoleelever.

I høringsrunden har denne normeringen blitt møtt med sterk kritikk, blant annet fra *Språkanalysen*, *FAU ved Tylldalen skole*, *FAU ved Fåset skole* og *FAU ved Kvikne skole*. Det påpekes at det er metodisk uforsvarlig å importere en generell kollektivnorm fra et tettbefolket østlandsområde og legge den til grunn som en «fakta-standard» for barn i en fjellkommune i Innlandet, uten å gjøre lokalt tilpassede vurderinger.

Hva reell «dør-til-dør» reisetid innebærer

Høringsinstansene og gjeldende forvaltningspraksis understreker at reisetid ikke kan måles utelukkende som selve kjøretiden i bussen på hovedveien. En faglig holdbar reisetidsanalyse må kartlegge den samlede dør-til-dør-belastningen for det enkelte barn, som inkluderer:

1. **Gangtid fra hjem til holdeplass:** Mange elever i spredtbygde strøk har betydelig gangvei langs kommunale og private veier.
2. **Ventetid på holdeplass:** Tid tilbrakt utendørs før bussen ankommer, ofte på uskjermede holdeplasser i mørketid og vinterkulde.
3. **Bussens faktiske rute:** Omveier, avstikkere for å hente elever fra sideveier
4. **Ventetid ved skolen:** Tid barnet må vente ved skoleanlegget før undervisningen starter om morgenen, og tilsvarende ventetid etter skoleslutt før returbussen går.

Dersom Tylldalen skole legges ned, viser foreldrenes egne beregninger at reell dør-til-dør-tid for elever lengst sør i kretsen vil kunne utgjøre mellom 50 og 70 minutter hver vei. Det betyr at barna får en samlet skyss- og ventetidsbelastning på opptil 2 til 2,5 timer daglig, noe som representerer en vesentlig forlengelse av barnas arbeidsdag.

Veiforhold og trafikksikkerhet

Skoleskyss i Tynset foregår under varierende klimatiske forhold med mørketid, is- og snødekke og lave temperaturer deler av skoleåret:

- **Riksveg 3 (Rv3):** Høringsinnspillene fra Fåset (bl.a. *FAU Fåset*) uttrykker dyp bekymring for skoleskyss langs Rv3. Veien er tungt trafikkert med godstransport og har flere ulykkesutsatte strekninger. Å sende de yngste barna ut på denne strekningen med buss på vinterføre oppleves av foreldrene som en utrygg hverdagsramme.
- **Sekundær- og privatveier:** I Tylldalen går skoleskyssen delvis på private veilag uten gatelys og busselommer. Ved en nedleggelse må store busser eller drosjer benytte veier som er krevende å holde vinterbrøytet og strødd til enhver tid.

4.2 Belastning for de yngste barna (1.–4. trinn)

Aldersspesifikk sårbarhet

I utdannings- og folkehelseforskningen er det bred faglig enighet om at reisetidsbelastning må aldersdifferensieres. Seksåringer som starter i 1. klasse har helt andre fysiologiske og psykologiske forutsetninger for å tåle lange reiser og ventetid enn ungdomsskoleelever.

Høringsinnspillene fra barnefamilier fremhever at lange bussreiser for 1.–4. klassinger kan føre til:

- **Kroppslig slitasje og utmattelse:** Lange økter med passiv sitting på buss og i bil skaper fysisk uro, tretthet og konsentrasjonsvansker i de første undervisningstimene.
- **Inngrep i "Barndommens timeplan":** Når barna må reise fra hjemmet tidlig om morgenen (ofte før kl. 07.30) og ikke er hjemme igjen før nærmere kl. 16.30, spises mye av rommet for ro, måltider med familien, tilstrekkelig søvn og uorganisert lek opp.
- **Sårbarhet ved overganger:** Yngre barn trenger kjente voksne og trygge rammer. Å oppholde seg på bussholdeplasser i mørket og forholde seg til skiftende sjåfører og krevende bussmiljøer øker den psykososiologiske belastningen for de minst robuste barna.

4.3 Folkehelsekonsekvenser (Fysisk, sosial og psykisk helse)

Fysisk aktivitet og den "gratis" hverdagsreisen

Helsedirektoratets nasjonale råd for fysisk aktivitet understreker betydningen av regelmessig hverdagsaktivitet for barn og unge. I dag har en stor andel av elevene i Tylldalen og på Fåset en nærområdeskole som gjør at de kan gå, sykle, sparke eller gå på ski til skolen store deler av året.

Høringsinnspill påpeker at denne aktiveringen gir barna en uerstattelig «gratis» treningsøkt på 20–40 minutter daglig. Ved en nedleggelse erstattes denne naturlige, fysiske utfoldelsen av passiv busstransport. Dette representerer et direkte tap av folkehelsekvalitet som ikke enkelt kan kompenseres gjennom organisert idrett på kveldstid.

Sosial deltakelse, lekemiljø og fritid

En desentralisert skolestruktur sikrer at barn bor og går på skole i det samme geografiske nærmiljøet. Dette legger til rette for spontan, uorganisert lek etter skoletid, der barna enkelt kan gå eller sykle til sine klassekamerater på egen hånd.

Dersom elevene busses til Tynset sentrum, oppstår det betydelige barrierer for det sosiale lekemiljøet:

- **Geografisk spredning:** Elever fra Tylldalen som får venner i sentrum eller på Fåset, kan ikke besøke hverandre spontant etter skoletid uten at foreldrene må kjøre lange strekninger (opptil 4–5 mil tur-retur).
- **SFO-logistikk:** For familier som benytter SFO i sentrum, korresponderer ikke ordinær skoleskyss med slutttiden på SFO. Dette påfører foreldrene krevende hente- og bringelogistikk i en allerede travel arbeidsdag.
- **Deltakelse i fritidsaktiviteter:** Lang skoleskyss og sene hjemkomster gjør at barn blir utslitte, noe som reduserer overskuddet til å delta i lokale idrettslag (*Tylldal IL, Fåset IL*) og kulturtilbud på kveldstid.

Psykisk helse, støy og trygghet

Telemarksforskings rapport (Rapport 931, 2026) viser at overgang til større skoler og lengre skyssvei kan medføre økt støybelastning og sosial uro på skolebussen. For sårbare elever, elever med nevroutviklingsforstyrrelser eller elever som opplever utrygghet i store barnegrupper, utgjør bussturen en ekstra stressfaktor som kan forsterke skolevegring og psykiske helseplager.

4.4 Barnets egen stemme

I henhold til Barnekonvensjonen art. 12 og Grunnloven § 104 har barn rett til å bli hørt i alle saker som berører dem, og deres meninger skal tillegges behørig vekt i samsvar med deres alder og modenhet.

Uttalelser fra barna er omhandlet i et eget kapittel (6).

Gjennom høringsprosessen har barna i Tynset gitt tydelige tilbakemeldinger om sine opplevelser og ønsker.

4.5 Administrasjonens faglige vurdering – Skyss og folkehelse

Kommunedirektøren ser at spørsmålet om skoleskyss, reisetid og folkehelse er et av de mest sensitive punktene i vurderingen av framtidig skolestruktur.

I sin faglige vurdering legger administrasjonen til grunn følgende prinsipper:

1. **Reisetid må vurderes ut fra helhetlig dør-til-dør-belastning:**
2. **Folkehelseverdien av nærområdeskolen:**
3. **Nødvendige kompenserende tiltak ved eventuell sentralisering:**
4. **Tilpasset skyssordning:** Etablering av skreddersydde skyssruter for å unngå lange omveier for de yngste barna.
    - **Voksenfølge på skolebussen:**
    - **Trafikksikre holdeplasser:**
    - **Mottaks- og SFO-tilpasning:**
    - **Vektlegging av barnets beste:**

I en tilbakemelding fra Innlandstrafikk får kommunen opplyst at reisetiden vil øke med ca 26 minutter i tillegg til dagens reisetid for elever ved Tylldalen skole og 15 minutter fra Fåset med utgangspunkt i skolen.

I rutetabellen ser vi at bussen sør i Tylldalen fra Hokstadvangen bruker ca 8. minutter til skolen. Legger vi til de 26 minuttene over kjølen er ca reisetid 34 minutter fra lengst sør i Tylldalen. Så vil reisetiden reduseres minutt for minutt for de som bor nordover. I følge Innlandtrafikk vil også være mulig å se på et alternativ der det benyttes to busser for å kunne korte reisetiden enda noe ned.

Gangtid ned til bussholdeplass, ventetid på buss og ventetid på skoleplassen fram til skolestart vil komme som tillegg. Utenom ventetid på holdeplass er dette i stor grad tid som allerede ligger inne i "bevegelsetid til skolen" i dag og er da uavhengig av struktur. Men ekstra reisetid med buss kan medføre en total reisetid i nærheten av det høringsinnspillene beskriver slik logistikken for skyss tar utgangspunkt i dagens ordning. Ved en omlegging av dagens logistikk og etablering av en eller flere busslommer, vil totalreisetid kunne kortes ned . Dette må utredes mer detaljert dersom kommunestyret vil gå videre med et konkret forslag om videre utredning av nedleggelse av en eller to skoler.

I Tynset har vi allerede i dag elever med reisetid buss på mellom 30 og 40 minutter fra andre steder i bygda. Det gjelder Brydalen, Lonåsen og Kvikne.

Kommunedirektøren støtter også vurderingen fra nevnte rapporter og høringsinnspillene med at økt reisebelastning ikke fremmer god folkehelse. Økt reisebelastning og reisetid som legger beslag på

ettermiddagstid, kan også gå ut over sosiale og idrettslige aktiviteter i nærmiljøet. Dette gjelder både organisert og ikke minst uorganiserte aktiviteter. Dette er i noe grad en utvikling som skjer allerede uavhengig av skolestruktur, da mer av den organiserte aktiviteten flyttes til sentrum grunnet for få elever til å drive organiserte aktiviteter. (Turn, fotball og ski er noen eksempler på det)

Flere høringsinnspill argumenterer med at det å få venner i sentrum, vil gi økt reisebelastning utover skolebussen. Det vil nok for noen stemme. De må ta to turer over til sentrum for å delta i aktiviteter. Allerede i dag er det elever i Tylldalen og på Fåset som langt ned i alder deltar i aktiviteter i sentrum og blir kjørt dit av foreldre. Her er det også gjort erfaringer i vår kommune og fra andre kommuner at elever knytter seg til venner og familie og blir igjen i sentrum for delta på aktiviteter som starter tidlig på ettermiddagen. Slike erfaringer har vi også fra kultur og teatervirksomhet.

Flere høringsinnspill bruker argument om at det er veldig langt mellom Tynset sentrum og Tylldalen/Fåset dersom ungene skal over på en aktivitet på ettermiddag/kveld. At foreldre rundt omkring i Norge enten de bor i by eller bygd må kjøre bil en 20 min tid for å komme til en aktivitet er nok ikke så uvanlig.

Logistikk knyttet til SFO er et viktig poeng. Med gratis 12-timers SFO vil det være mulig å se på løsninger som passer med de rutene som er i dag. Det vil komme nasjonale endringer i organiseringen av skoledagen for 1. og 2. klasse. Viser her til de to høringene: NOU 2026: 10. Fellesskolen og Utdanningsdirektoratet høring om endringer i organisering av skoledagen for 1. og 2. trinn. Dette er høringer som har frist i november og desember.

Et forslag er å innlemme 12 timers gratis SFO inn i en helhetlig skoleplan for disse trinnene. Da må busstider tilpasses. Kommunedirektøren er enig i at logistikk i forhold til SFO er en viktig vurdering. Men dette løses både ut fra dagens organisering og kommer det en ny modell for organisering av 1.-2. klasse må kommunen uansett tilpasse seg til den.

Argumenter fra foreldre om at Rv3 er en utrygg skolevei i buss, kan man forstå. Men vi har allerede i dag mange elever som har dette som skolevei. Kommunen må forutsette at Rv3 er og kan bli skolevei for flere elever i framtiden.

Kommunedirektøren synes det er problematisk å bruke sårbarhet som gruppe i denne diskusjonen. Det vil selvsagt innebære en vesentlig endring både i reisetid og ved et miljøskifte, spesielt for de minste. Men å definere en hel gruppe som sårbare er å dra begrepet for langt sett i lys av hvor mange andre elever som har lang reisevei.

Sårbarhet knyttet til et enkelt individ må man selvsagt vurdere. Det kan vi ikke skrive detaljert om i en åpen rapport. Rektorene er bedt om å vurdere dette. Så vil det også være mulig å sette opp ekstra skyss/drosje etter søknad knyttet til visse kriterier. Det styres av Innlandstrafikk.

5. Økonomi og drift

Dette kapitlet gir en samlet faglig og økonomisk gjennomgang av Tynset kommunes skolesektor i lys av omstillingsarbeidet (*Omstilling 2026–2029*). Kapitlet analyserer kommunens inntekts- og kostnadsstruktur, vurderer reelle nettoinnsparinger ved ulike strukturalternativer, og integrerer oppdaterte befolkningsprognoser fra Statistisk sentralbyrå (SSB), statlige tilskuddsordninger og empiriske funn fra Telemarksforskings nasjonale studie av skolenedleggelser (Rapport 931, 2026).

5.1 Statlige tilskudd og tapsberegninger

Endringer i rammetilskuddet ved skolestrukturendringer

Kommunenes inntekter fra staten reguleres i hovedsak gjennom Inntektssystemet for kommuner og fylkeskommuner via rammetilskuddet. Rammetilskuddet består av et innbyggertilskudd basert på elevtall og alderssammensetning, samt særskilte basistilskudd for å kompensere for strukturkostnader i kommuner med spredt bosetting.

I høringsrunden og i den nye bestillingen fra kommunestyret fremheves et sentralt økonomisk moment som ble utelatt i Agenda Kaupangs bruttoberegninger:

- **Særskilt grunnskoletilskudd:** I henhold til regelverket for kommunenes rammetilskudd tildeles kommuner et særskilt basistilskudd per opprettholdt skolested. Ved å legge ned et fysisk skolested (f.eks. Tylldalen skole eller Fåset skole) mister kommunen dette statlige basistilskuddet. Det beregnede tapet i det særskilte grunnskoletilskuddet utgjør 605 397 kroner årlig per nedlagt skolested.

Sekundære merutgifter ved sentralisering

Dersom elever flyttes fra grendene til Tynset sentrum, utløses det en rekke følgekostnader som reduserer nettoeffekten ytterligere:

1. **Økte skysskostnader:** Ved en nedleggelse vil alle elevene fra Tylldalen og Fåset få skyssrett. Selv om fylkeskommunen dekker skoleskyss etter ordinære satser, påløper det merutgifter for kommunen dersom det kreves utvidet drosjeskyss, tilpassede ruter eller ekstra voksnes ledsagelse på bussene for de yngste barna.
2. **SFO-logistikk og tilsyn:** Familienes behov for SFO øker når reiseveien forlenges. Kommunen må påregne merutgifter til bemanning og tilsyn dersom elever ankommer sentrumsskolen tidlig med buss før undervisningsstart, eller må vente etter skoleslutt.

3. **Mottaks- og utbyggingsinvesteringer i sentrum:** Som påpekt av FAU ved Tynset barneskole og Rådet for personer med funksjonsnedsettelser, vil Tynset barneskole kreve betydelige investeringer i inneklima, universell utforming og ekstra grupperom før nye elever kan tas imot. Avskrivninger og rentekostnader fra disse nødvendige investeringene må føres til fradrag i innsparingsregnskapet.

5.2 Oppdaterte demografiprognoser og alternative driftsbudsjetter

Historisk elevtallsutvikling i Tynset

Tynset kommune har de siste ti årene opplevd en generell nedgang i det samlede elevtallet:

- **Reduksjon i elevtall:** Fra 2016 til 2026 med 143 elever for kommunen under ett (fra 731 elever i 2016 til 588 elever i 2026/2027).
- **Økonomisk konsekvens:** En nedgang på 143 elever innebærer at Tynset kommune mottar om lag 19 millioner kroner mindre i statlige overføringer i dag sammenlignet med 2016.

Oppdaterte befolkningstall fra SSB (sommeren 2026)

SSBs oppdaterte befolkningsframskrivinger og lokale fødselstall fra 2024–2026 viser at fødselstallene de to siste årene har vist en positiv utvikling, og at elevtallet i Tynset forventes å stabilisere seg på om lag **550 til 600 elever** i planperioden.

Areal- og kretsanalysen avdekker imidlertid viktige lokale variasjoner som opprinnelig ble visket ut i Agenda Kaupangs gjennomsnittsberegninger:

- Mens elevtallet ved sentrumsskolene har hatt nedgang, har antallet barn i alderen 6–15 år i Tylldalen grunnkretser **økt fra 29 i 2020 til 42 i 2025** – en lokal vekst på over 44 %.

- Dette beviser at demografisk utvikling i distriktskommuner ikke er jevnt fordelt, og at lokal tilflytting av barnefamilier til enkelte grender kan snu overordnede nasjonale trender på kort tid.

Telemarksforskings empiriske funn om "papirbesparelser" (Rapport 931, 2026)

Telemarksforskings nasjonale rapport om skolenedleggelser gir en oppsiktsvekkende empirisk gjennomgang av de økonomiske konsekvensene i kommuner som har gjennomført nedleggelser:

1. **Uviss regnskapseffekt:** Statistiske analyser av norske kommuner før og etter skolenedleggelser viser at **det er svært vanskelig å påvise noen kortsiktig reduksjon i de faktiske driftsutgiftene til skolesektoren i regnskapene**. Veksten i brutto driftsutgifter fortsetter ofte i samme takt etter nedleggelsen.
2. **Lønns- og bemanningsbindinger:** Innsparinger på lærertimer er krevende å ta ut i praksis, ettersom lærerbehovet styres av kontaktlærernorm og klasse/gruppestørrelser på mottaksskolen. Når klasser slås sammen, fører det ofte til at man må opprette nye paralleller eller bruke ekstra ressurser på atferds- og spesialpedagogiske tiltak på grunn av større og mer sammensatte elevgrupper.
3. **Manglende etterevaluering:** Telemarksforsking avdekket at *ingen* av de studerte case-kommunene i ettertid hadde gjennomført systematiske vurderinger eller regnskapskontroller for å verifisere om de kalkulerte innsparingene faktisk ble realisert.

5.3 Konsekvenser for økonomiplanen (2027–2030)

Tynset kommune står overfor stramme økonomiske rammer i årene som kommer, med økende utgifter som følge demografiendringer. Høringsinnspillene påpeker også at kommunen må føre en ansvarlig økonomisk politikk for å unngå budsjettoverskridelser og sikre lovpålagte velferdstjenester i årene framover

Sammenligning av økonomiske scenarier i økonomiplanen

1. **Scenario A: Sentralisering (Full samling i sentrum)**
    - *Drift:* Gir en teoretisk, brutto reduksjon i rammene til skolesektoren.
    - *Risiko:* Fare for at innsparingen spises opp av økt skyss, SFO-kompensasjon, tap av særskilt grunnskoletilskudd (-1,2 mill. kr) og kostbare utbygginger/ombygginger ved Tynset barneskole. Risiko for tap av skatteinntekter dersom barnefamilier flytter ut av kommunen.
2. **Scenario B: Desentralisert "null-pluss"-modell (Bevaring med planmessig vedlikehold)**
    - *Drift:* Høyere enhetskostnad per elev i grendene, men bevarer statlige grunnskoletilskudd og forutsigbare skysskostnader.
    - *Investering:* Forpliktende, trinnvis rehabilitering av Tylldalen skole (12,9–20,3 mill. kr over 4–6 år) finansiert innenfor kommunens ordinære investeringsrammer uten tunge nybyggopptak.
    - *Effektivisering:* Driftsreduksjoner tas ut gjennom organisatoriske grep i "Tynsetskolen" (felles ledelse, vikardeling og ENØK-tiltak påbygg).
3. **Scenario C: Utsettelse / Manglende omstilling**

- *Risiko:* Opprettholdelse av uendrede rammer uten tiltak fører til akkumulerte vedlikeholdsetterslep og fare for flate, kvalitetsforringende kutt på tvers av samtlige skoler i kommunen.

5.5 Administrasjonens faglige vurdering – Økonomi og drift

Kommunedirektøren har slått fast at skolesektoren i Tynset må tilpasses kommunens økonomiske handlingsrom og et lavere samlet elevtall. Viser her til elevtallsutviklingen over de ti siste årene og hva det utgjør av endringer i rammetilskuddet til kommunen. Omstilling er nødvendig for å sikre bærekraftige kommunale tjenester i årene som kommer.

Tynset kommune har hatt en elevtallsnedgang på 143 elever fra 2016 til 2026 eller 90 elever fra 2023 til 2026 til tross for høye bosettingstall. Dette får store økonomiske konsekvenser for kommunens rammetilskudd. Et nedtrekk i denne størrelsesorden de siste 10 årene gir en reduksjon i rammeoverføringen for aldersgruppa 6-15 år på nærmere 19 millioner kroner. For 2023 til 2026 der nedgangen har vært størst, utgjør dette omlag 12 millioner. Dette er en negativ utvikling som vil fortsette fram til 2029.

Beregninger for 2028 og 2029 er henholdsvis nye 2 mill og 1,8 mill i mindre rammetilskudd til kommunen ut fra dagens kjente elevtall. Først i 2030 vil det, slik statsbudsjettet i dag er innrettet, snu. Da vil Tynset oppleve en økning i rammeoverføringen da elevtallet igjen vil stige. Da mange kommuner i Norge de to siste årene har opplevd en økning i fødselstallet, så vil dette slå mindre ut for Tynset enn om det var færre kommuner som hadde vekst

Legger vi til at skolene ikke har fått kompensert fullt ut for lønns- og prisutvikling i tidsperioden samt at det nå tilsettes lærere med masterutdanning på et mye høyere lønnsnivå enn tidligere allmennlærere og adjunkter, det er stadig større fokus på individrettet opplæring, så blir ressursutfordringene for skolene svært store.

Elevtallsutviklingen:

Tabell 1. Faktiske elevtall i 2016 -2026 Telledato GSI 01.10. Det aktuelle året.

Skoler	***2016***	***2017***	***2018***	***2019***	***2020***	***2021***	***2022***	***2023***	***2024***	***2025***	***2026***
Fåset	62	56	65	59	59	54	49	38	36	29	20
Tylldalen	24	15	16	15	17	24	30	33	34	34	36
TB	365	378	381	369	370	363	348	334	322	303	307
Kvikne	71	71	70	60	60	54	49	54	45	37	35
TU	209	202	197	195	185	191	201	229	231	213	190
Totalt	***731***	***722***	***729***	***698***	***691***	***686***	***677***	***688***	***668***	***616***	***588***

I Virksomhetsplan 2025-2028 er det som nevnt tidligere lagt inn et innsparingskrav på 5,5 millioner kroner knyttet til strukturendringer. Dersom strukturendringer ikke blir gjennomført, vil det bli svært utfordrende å ta hele dette innsparingskravet når det skal fordeles på 5 skoler uten at det vil få store konsekvenser for driften i skolene. Kvikne skole skal holdes utenfor utredningen. Kvikne skole er en 1- 10 skole. Med elevtall på rundt 30 elever framover og med krav om faglig kompetanse på både barnetrinn og ungdomstrinn (10 ulike fag barnetrinn og ulike 12 fag ungdomsstrinn), vil det bli en relativt sett dyr skole å drifte de neste årene

Et kutt må følge to spor. Det er selvsagt mulig å redusere noe på lærertetthet i forhold til færre

elever. Disse 143 elevene er fordelt på 5 skoler og 10 trinn. Hadde disse vært samlet i f.eks. en klasse på hvert sitt årstrinn på en skole så kunne vi tatt ut 10 klasser med 14-15 elever i hver klasse. Regner vi i snitt 1,7 årsverk pr. klasse (1,2 med pedagog og 0,5 andre ansatte) og inkluderer utstyr og bøker, vil innsparingspotensialet pr. klasse være ca 1,6 millioner (pedagog 1 100 000, annen kompetanse 350 000, undervisningsutstyr mm 150 000). Totalt blir det en innsparing på 16 millioner. Men da disse elevene er fordelt på 5 skoler og 10 trinn så blir dette bare en teoretisk øvelse og den faktisk innsparing mye mindre.

Dersom man velger å opprettholde skolestrukturen, må det større kutt til framover enn det som allerede ligger inne i gjeldende virksomhetsplan. All erfaring tilsier at det kommer nye behov og krav som kommunen og skolene må følge opp. Det vil bli kutt som vil få store konsekvenser for den enkelte skolen i årene framover. Dette kommer tydelig fram i budsjettarbeidet for 2027 og virksomhetsplan for 2027-2030.

Det kom nye prognoser fra SSB om befolkningsutviklingen i Norge. I budsjettkonferansen den 6. september ble de nye elevtallsprognosene vist. Utgangspunktet for disse tallene er tre positive fødselskull.

14746: Framskrevet folkemengde 1. januar, etter kjønn, region, år og alder

		Hovedalternativet (MMMM)							
		2026		**2030**		**2040**		**2050**	
		0-5 år	**6-15 år**	**0-5 år**	**6-15 år**	**0-5 år**	**6-15 år**	**0-5 år**	**6-15 år**
Kvinner	**3427 Tynset**			201	282	170	332	155	296
Menn	**3427 Tynset**			204	294	183	362	164	332
			588	405	**576**	353	**694**	319	**628**

Hvordan skal kommunen tolke disse prognosene og hva er forklaringen på de store endringene fra forrige prognose som var fra 2024? Agenda Kaupang skriver i sin rapport at fra 2018 til 2024 er prognosene for 2040 endret fra 756 elever til 612 elever. Altså en endring på hele 144 elever i perioden. I 2026 er prognosen oppdatert igjen og prognosen for 2040 er da så høyt som 694 elever. En endring andre veien på 82 elever fra forrige prognose. En endring fra 756 via 612 til 694 elever i perioden 2018 til 2026.

Agenda Kaupang gjorde en prognoseøvelse i rapporten til Tynset kommune fra mars 2026. I deres prognosen la de inn et antall på 585 elever i 2040. Begrunnelsen for deres vurdering var at det faktiske elevtallet som var 616 elever i 2025 var 23 elever under SSBs prognoser fra 2025 som da var på 639 elever. Agenda Kaupang trekker da fra 23 elever i sine prognoser. Og konkludere med at SSBs prognoser er for optimistiske. Dette er et viktig bilde å ha med seg når vi skal vurdere de nye prognosene fra SSB.

Hva sier Tynset kommunes egne prognoser. I 2020 la kommunedirektøren fram en sak (sak 20/1987) i kommunestyre om «Hvordan skal Tynset kommune møte et synkende barnetall i barnehage og skole». En elevprognose fra 2015 viste da et sannsynlig elevtall i 2020 på 633 elever. Dette er en prognose kun basert på fødselstall og folkeregistrerte barn. Det faktiske elevtallet ble 691 elever. En vekst på 58 elever på fem år som er et snitt tilvekst på 11,8 elever pr. år utover fødselstall.

Prognosen vi hadde for 2026 med utgangspunkt i det faktiske elevtallet i 2020 (691 elever) var 520

elever. Det faktiske elevtallet som startet i skolene i august 2026 var 588 elever. En vekst på 68 elever på seks år. Som er et snitt tilvekst på 11,3 pr. år utover fødselstall. Ganske lik vekst som vist i den forrige perioden.

Her er det viktig å kommentere en stor ulikhet i forholdet mellom veksten i disse to periodene. Høsten 2024 startet det 37 ukrainere i grunnskolen i Tynset. Uten disse ville veksten vært betydelig mindre. Trekker vi ut disse 37, men samtidig legger inn et erfaringstall for bosetting og nye skoleelever under normale bosettings år på ca 10 elever, blir regnestykket 68 elever minus 37 elever pluss 10 elever lik 41 elever som gir en tilvekstvekst 6,8 elever pr. år.

Tynset kommunes prognoser for 2030 er 563 elever. Dersom vi legger inn en vekst ut fra erfaringstall på inn/utflytting pr år med 7 elever over fire år får vi 28 elever (7*4=28)

I denne fireårsperioden fra 2026 til 2030 vil antatt elevtall i 2030 ut fra fødselsprognoser være 591 elever. Hva må til for å komme opp i et elevtall på 694 elever i 2040 som SSBs prognoser viser?
Vi kan sette opp et regnestykke der gjennomsnittlig fødselstall i de ti årene fra 2030 til 2040 vil være 60 fødsler pr. år, og tilvekst ut/innflytting øker netto med 9 pr. år. Da vil vi nå et elevtall på 694 elever i 2040 ut fra følgende regnestykke:

60 fødsler i ti år er 600 elever
Tilvekst på 9 elever pr. år i ti år er 90 elever.
Sum elever i 2040 blir da 690 elever

Gjennomsnittlig fødselstall for Tynset i perioden 1999-2026 er 55 fødsler. Gjennomsnitt siste ti år er 50 fødsler. Gjennomsnitt siste fem år er 57 fødsler.

Hvor realistisk er et snitt på 60 fødsler de neste 10 årene med erfaringer fra 1999-2026?
Hvor realistisk er en netto vekst inn/utflytting på 9 barn pr. år?

Kommunedirektøren mener SSB-tallene er for optimistiske og vil advare mot å legge dem til grunn for videre planlegging. SSB-tallene er ofte mer usikre på små kommuner enn større kommuner. Erfaringer viser at fødselstallene i periodene mellom SSB gir sine analyser variere svær mye.

Fra 2050 er SSB mer på linje med det kommunedirektøren oppfatter som et reelt elevtall. SSB beskriver 628 elever. Kommunedirektøren har tidligere lagt det grunn at det i et langt tidsperspektiv bør planlegges for et elevtall på i overkant 600. Det bør justeres noe opp

Hvilke konklusjoner tar administrasjonen og politikere med seg i sin videre planlegging? Elevtallet vil øke fra 2031. Det vet vi med sikkerhet. Tynset kommune må ta høyde i sin planlegging for at det komme en elevtopp mot 2040. Den bør etter kommunedirektørens planlegges ut fra et elevtall på ca 650 elever.

Dagens elevtall pr. 1. oktober 2026 på 588 elever fordeler seg slik: Tylldalen 36, Fåset 20, Tynset barneskole 307, Tynset ungdomsskole 190 Kvikne 35 (20/14). Ut fra en vekst fra dagens tall 588 til antatt tall på 650 som er en vekst på 62 elever, vil all erfaring tilsi at den største veksten vil være i sentrum.
Hvis vi legger inn et anslag på 210 elever på Tynset ungdomsskole (pluss 20 fra dagens tall på190) og en vekst på 15 elever i fådeltskolene inkludert Kvikne (36+20+35+15 =106) så vil elevtallet på Tynset barneskole være 307 elever + 27 elever som blir tilsammen 334 elever.

Tynset ungdomsskole	210 elever
Tynset barneskole	334 elever
Fådeltskolene samlet	106 elever

Sum elever i 2040 blir da 650 elever

I 2018 hadde Tynset barneskole 381 elever.

Høsten 2027 starter det i følge prognosen 303 elever ved Tynset barneskole og 23 elever ved Fåset skole. Det gir et samlet elevtall på 326. Ser vi på prognosen for høsten 2031 fordelt på kretser så vil det starte 328 elever på Tynset barneskole og 31 elever på Fåset. Tilsammen 359 elever. Ved en sammenslåing vil dette elevtallet kreve bygningsmessige og funksjonelle tilpasninger før 2031.

Dersom elevene fra to skoler skal til sentrum, vil det gi enda større utfordringer. For å kunne møte det elevtallet vil det være behov for større utbedringer på Tynset barneskole. I en slik planlegging må Tynset kommune også se til Holmen-bygger rett over gaten. Skal dette bygget utbedres for å møte denne høyden før elevtallet igjen stabiliserer seg eller går vi for et nybygg på Tynset barneskole.

Over år har Tynset drevet effektive skoler på tross av en desentralisert skolestruktur og med gode resultater. Agenda Kaupang har også vist til dette i sin rapport. Dette blir av mange brukt som et argument for å drive videre slik vi gjør i dag. Sammenlignet med andre kommuner er dette et riktig bilde fram til 2024. Regnskapstall for 2025 og regnskapstall som vil komme for 2026 viser/vil vise et helt annet bilde. Driftsutgiftene til skole har økt betydelig. Den viktigste årsaken til at kostnadsbildet har endret seg er selvsagt nedgangen i elevtallet.

Utviklingen av netto driftsutgifter per innbygger 6-15 år

	Tynset	Kostrgr 2	Alvdal
2017	122 967	134 481	128 748
2020	126 860	137 515	122 023
2025	174 706	173 629	146 888

Her er det verdt å merke seg utviklingen på Alvdal. De samlet to barneskoler til en skole i 2018.

Kostnad pr. elev

Kostnad per elev regnskapsåret	2025
Skole	Kostnad per elev
Fåset	231 711
Tylldalen	157 941
Tynset barneskole	122 922
Kvikne	200 410
Tynset uskole	136 755

Det er viktig å understreke at tallene for Fåset har gode forklaringer på hvorfor de er så høye dette året. For å vise et riktigere bildet vil et regnskap lik budsjettforslaget for 2027 med 23 elever gi et snitt på 213 775 kroner. Det er mer sammenlignbart med regnskap 2025. Derfor tar vi utgangspunkt i det tallet i den videre bergeninga.

Innsparingspotensiale ved å legge ned Fåset skole:

Vi gjør en vurdering av innsparingspotensialet knyttet til årsverk opplæring og SFO. Vi holder kostnader og lån ved et evt nybygg, full renovering, riving eller ved å holde drift i et tomt bygg utenfor. Det behandles i kapt 2.

I 2026 var budsjett på Fåset skole og barnehage 10 093 797. Planlagt budsjett for 2027 er 9 614 524. For skole og SFO var budsjett i 2026 6 652 975 + 131 235 = 6 784 210 kroner. I forslag til budsjett for 2027 ligger det nå inne til skole og SFO 4 825 397 + 87 975 = 4 913 372 kroner.
Fåset skole har høsten 2026 20 elever. Det er relativt få vedtakstimer.

Fåset skole legges ned etter vedtak i 2027					
	2027	2027	2028	2029	2030
	Budsjett	Innsparing	høst		
Fåset	4 913 395				
styrking	-1 500 000				
	3 413 395	0	2 047 248	3 413 395	3 413 395
grendetilskuddet				-605 000	-605 000
Økte skyssutgifter				-100 000	-100 000
Helårsvirkning av innsparing ved Fåset skole				2 708 395	2 708 395
Innsparing overført fra kapt. 2 tabell 5				874 663	874 663
Sum innsparing				**3 583 058**	**3 583 058**

Innsparingspotensiale ved å legge ned Tylldalen skole:

I 2026 var budsjett på Tylldalen skole 5 677 147 kroner. Planlagt budsjett for 2027 er 5 506 202. For skole og SFO var budsjett i 2026 5 101 115 + 576 032 = 5 677 147 kroner. I forslag til budsjett for 2027 ligger det nå inne 4 914 395 + 591 807 = 5 506 202 kroner.

Tylldalen skole har høsten 2026 36 elever. I budsjettforslaget fra rektor ligger det inn et behov om et budsjett på 6 065 615. Det er relativt få vedtakselever, men kostnaden er økende på området.

Tylldalen skole legges ned etter vedtak i 2027.					
	2027	2027	2028	2029	2030
	Budsjett	Innsparing	høst		
Tylldalen skole	5 506 202				
styrking	-2 500 000				
	3 006 202	0	2 294 251	3 006 202	3 006 202
grendetilskuddet				-605 000	-605 000
Økte skyssutgifter				-150 000	-150 000
Helårsvirkning av innsparing ved Tylldalen skole				2 251 202	2 251 202
Innsparing overført fra kapt. 2 tabell 6				1 541 172	1 541 172
Sum innsparing				**3 792 374**	**3 792 374**

Det ble innført et grunnskoletilskudd (kalt grunnskoletilskuddet) i 2022 på 500 000 pr. skole for alle landets skoler. Målet med tilskuddet var et insentiv om at kommuner skulle opprettholde skolestrukturen. Samtidig ble det gjort endringer i rammeoverføringen for å kompensere for det generelle tillegget som for enkelhets skyld ble lagt til alle skoler i en kommune uansett størrelse. Det reelle netto tilskuddet for Tynset kommune utgjorde ca 1 200 000.

Tilskuddet er årlig justert i statsbudsjettet. For 2027 er summen 605 397. Det er denne summen som blir benyttet i diskusjonen om størrelsen på kommunal innsparing selv om det riktige ville vært å ta utgangspunkt i netto tilskudd til Tynset kommune.

Agenda Kaupang brukte en regnemåte for innsparing der de tok differansen mellom dagens kostnader pr. elev og ganget det opp med antall elever på skolen.

Tynset barneskole vil hente noen stordriftsfordeler ut fra flere elever. Vi setter den til 119 000 pr. elev.

Innsparingen på denne regnemåten til AG som de mener er en forsiktig tilnærming blir:
Fåset skole: 112 000*20 elever lik 2 200 000
Tylldalen skole 38 000 * 36 elever gir 1 368 000

Altså et lavere beløp enn det kommunedirektøren legger til grunn. Så er det ikke usannsynlig at innsparingsbeløpet vil ligge et sted mellom.

Det vil alltid hefte en stor usikkerhet rundt innsparinger. Det kan settes opp et ganske enkelt regnestykke den første høsten en skole legges ned med helårsvirkning året etter. For hvert år som går vil det være mange ulike faktorer som vil spille inn i et slikt regnestykke.

Vi har liten eller ingen oversikt over mobiliteten i kommunen, ut og innflytting av elever med og uten vedtak, hvilke nye tiltak som må settes inn for elever som kommer fra barnehagene, nye krav som følger, lovendringer som kommer osv. Dette er endringer som vil komme uansett skolestruktur. Derfor er det også vanskelig å sette opp en innsparingsoversikt etter f.eks. 5 eller 10 år.

Det er interessant å se til andre kommunene som utreder/har utredet/ er starten på å utrede skolestruktur. Et søk på nettet viser at ca 70 kommuner driver å utreder dette spørsmålet i 2026. Dette viser potensialet og at skolestrukturutredning er en helt nødvendig prosess og vurderingen inn mot en bærekraftig kommuneøkonomi.

En annen usikker faktor er også hvor raskt kommunen kan ta nedbemanningen. Det kan forskyve innsparingen noe ut i tid.

Et elevtall på 20 elever vil i dag teoretisk kunne overføres til Tynset barneskole uten at opplæringsressurser følger med. I praksis vil det være fornuftig å sette inn noen ressurser uansett for å trygge overgangen både for opplæring, reisevei og flere unger i SFO.

Tynset barneskole trenger rehabilitering knyttet til inneklima, universell utforming og ekstra grupperom. Dette trenger skolen uavhengig av tilførsel av nye elever. Men det er ikke slik at man MÅ ha på plass dette for 20 nye elever. Behovet er der uansett. Men ved et stadig økende elevtall vil disse endringene tvinge seg fram.

Alle elevene ved Fåset og Tylldalen vil få rett til skyss. Den retten ligger i avstand over 4 km. Det er fylkeskommunen som har ansvar for organisering av skoleskyssen. Den gjennomsnittlige kostnaden pr. elev var i 2024 12 900 kroner. Kommunen bærere hele det økonomiske ansvaret for lokale vedtak knyttet til farlig skolevei og vinterskyss. Tynset kommune har vedtatt et eget reglement for farlig skolevei gjennom et kommunestyre vedtak i 2018.

I dag skysses elevene fra Fåset og Tylldalen til svømmeundervisning utover den ordinære skyssordningen. Begge skolene har en busstur pr. uke. Kostnaden pr. tur for Tylldalen er 2900 kroner og for Fåset 1900 kroner. For skyss i 25 uker utgjør dette en innsparing på 112 500 kroner pr. år for den kommunale skoleskyssen ved at elevene allerede er i sentrum.

En nedleggelse av en eller to skoler vil gi et økt behov på SFO for Tynset barneskole. Der er pr. dag 14 og 2 elever på SFO på henholdsvis Tylldalen skole og Fåset skole. Uten å angi konkret sum så vil kommunedirektøren anta at en overgang fra to mindre organiserte enheter med få elever som må bemannes opp til en større enhet med flere tilsatte, vil ikke økt bemanning utgjøre så mye.

Tynset barneskole har behov for oppgraderinger uavhengig av om det tilføres nye elever. Elevtallet på Tynset barneskole var på 381 elever i 2018. Nå er elevtallet 306. 381 elever i 2018 opplevdes som trangbodd og krevende i forhold til plass i ganger, garderober og grupperom. I enkelte år ble Holmen/Telenorbygget brukt til å avlaste denne trangboddheten. Behovet for oppgradering er knyttet til inneklima, universell utforming og renovering av et bygg som det er gjort lite med siden det ble bygd på 60-tallet, er der uavhengig av nedleggelse av en eller to skoler. Behovet vil selvsagt merkes mer ved nedleggelse av to skoler uten at det da gjøres store tiltak.
Dette behandles mer i kapittel 2.

Er det fortsatt mulig å drive fem skoler videre?
Med forbehold om at det ikke dukker opp helt prekære og akutte behov i forhold til bygg så kan skolene drive fortsatt opplæring med de begrensninger som ligger i mangler og rammer. Da er det viktig å ha en god dialog med foresatte for å avklare hvilke forventninger man skal ha til skolen.

Forventninger til skolen som en virksomhet, men også forventninger til hva slags tilbud det enkelte barnet/eleven kan få med sine ulike forutsetninger og de rammene skolen disponerer over.
Rektorene gir en beskrivelse av dette i budsjettforslaget for virksomhetsplanen 2027-2030.
Det er også selvsagt mulig for politikere å vedta større rammer til skolene.

Utfordringen ved å drive videre som i dag utover det faglige og sosiale er at kommunen skyver nødvendige investeringer foran seg.

Uansett elevtallsutvikling så legger kommunedirektøren til grunn at Tynset kommune bør lage en investeringsplan for skolene. En plan som viser en prioritering og kostnad og har minst et 10 årsperspektiv. Dette beskrives nærmere i kapt 2.

6. Barnets stemme - del av barnets beste vurdering

6.1 Anvendelse av Nordlandsforskings 5-trinns veileder (NF-Rapport 10/2025)

For å sikre at Tynset kommune gjennomfører en metodisk etterprøvbar og juridisk holdbar barnerettighetsvurdering, benyttes den nasjonale 5-trinns veilederen utarbeidet av Nordlandsforskning (*Videt, Holm & Waldahl, 2025*):
(Kun de tre første trinnene i dette kapittelet, trinn 4 og 5 i kapt 8 og 9)

Trinn	Beskrivelse
Trinn 1	Identifisere berørte elevgrupper (særlig 1.–4. trinn og sårbare elever)
Trinn 2	Innhente kunnskapsgrunnlag om barnas hverdag, trygghet og læringsmiljø
Trinn 3	Reell medvirkning og innhenting av barnas egne stemmer
Trinn 4	Systematisk avveining av barnets beste mot økonomi og administrasjon
Trinn 5	Tydelig og dokumentert politisk begrunnelse i saksframlegget

Trinn 1: Identifisering av berørte elevgrupper

En barnets beste-vurdering kan ikke behandle «elevene» som én homogen gruppe. Følgende tre elevgrupper i Tynset identifiseres som særskilt berørt:

- **De yngste barna (1.–4. trinn):** Seks- til niåringer har lav fysiologisk og psykologisk tåleevne for lang reisevei, mørketid og ventetid på uskjermede holdeplasser. De er særlig avhengige av nære relasjoner, trygge voksne og oversiktlige fysiske rammer i skolehverdagen.
- **Langskysselever:** Elever som bor lengst sør i Tylldalen (f.eks. Kvernmoen) eller i ytre deler av Fåset krets, som ved en sentralisering vil få en samlet dør-til-dør-reisetid på opptil 40–50 minutter hver vei.
- **Sårbare elever og elever med spesialpedagogiske behov:** Elever med spesielle utfordringer, har diagnoser, er særskilt sensitive for støy, angst i store elevgrupper, urolige ved rombytter og sosial uro under skoleskyss.

Trinn 2: Kunnskapsgrunnlag om barnas hverdag og læringsmiljø

Kunnskapsgrunnlaget viser at barnas oppvekstkvalitet formes av helheten i hverdagen:

- **Nærhet og trygghet:** Fådeltskolene i Tylldalen og på Fåset tilbyr tette lærer-elev-relasjoner der alle voksne kjenner alle barn, noe som gir høy trygghet og forebygging av mobbing.
- **Sømløse overganger:** Det tette samarbeidet med Lekestua barnehage og Fåset barnehage sikrer at skolestart oppleves trygg og ubyråkratisk for barna.
- **Fysisk aktivitet og uorganisert lek:** Nærskolen gir barna muligheten til daglig gå- og sykleavstand («gratis hverdagsaktivitet») og tilgang til venner i eget nærmiljø etter skoletid uten behov for foreldres skyssing.

Trinn 3: Reell medvirkning og barnas egne uttalte stemmer

Barnas egne meninger er hentet inn gjennom elevrådene og høringsuttalelsene:

- **Elevrådet ved Tylldalen skole:** Barna uttaler ordrett at de ønsker å beholde skolen sin. De trekker fram at de setter stor pris på de store, naturnære uteområdene (skileik, skog, fotballbane, akebakker), at de trives med aldersblandet samarbeid (1.–7. klasse leker sammen i friminuttene), og at de vil gå eller sykle til skolen framfor å kjøre buss.
- **Tynset ungdomsråd:** Ungdomsrådet etterlyser at barn og unges stemmer må innhentes på en trygg, aldersanpasset og ubyråkratisk måte i den videre saksbehandlingen, slik at barna opplever reell medvirkning framfor å bli dratt inn i de voksnes konflikter.

Trinn 4: Systematisk avveining av barnets beste mot andre hensyn

Saksbehandlingen må foreta en eksplisitt og gjennomsiktig vekting der barnets beste stilles opp mot kommunens øvrige legitime hensyn:

- **Barnets beste (Trivsel, trygghet, helse, reisevei):** Tilsier i utgangspunktet at de yngste barna bevarer sitt nærområdetilbud og unngår lang daglig pendling.
- **Økonomisk bærekraft og rammekutt (*Omstilling 2026–2029*):** Tilsier at kommunen må tilpasse sine driftsutgifter til synkende elevtall og økte pleiebehov i helsesektoren.
- **Pedagogiske stordriftsfordeler:** Tilsier at større fagmiljøer i sentrum kan gi mer robust lærerkapasitet og bredere spesialistkompetanse.

I henhold til rettspraksis betyr ikke prinsippet om barnets beste at barnas ønsker alltid trumfer alle andre hensyn. Men dersom kommunestyret velger å treffe et vedtak som går *imot* barnets uttalte beste, stilles det strengere krav til at saksframlegget dokumenterer **hvorfor andre hensyn (f.eks. samlet kommuneøkonomi) må veie tyngre**, og hvilke **kompenserende tiltak** som iverksettes for å dempe ulempene for barna.

Den samlede vurderingen behandles i kapittel 8.

Trinn 5: Tydelig og dokumentert politisk begrunnelse

Det endelige saksframlegget må inneholde en egen, synlig begrunnelse som oppsummerer trinn 1–4, slik at de folkevalgte og innbyggerne kan etterprøve nøyaktig hvordan barnets beste har blitt vurdert og vektlagt i vedtaket.

Behandles i kapittel 9.

6.2 Barnets barnets stemme - en del av barnets beste vurdering. administrasjonens oppsummering.

Barnets beste drøfting og vurdering er en kompleks sak. Vurderingene og konklusjonene som gjøres blir ulike ut fra hvilket ståsted man har og hvilket faglig blikk man tar. Administrasjonen har derfor valgt å ta en metodisk tilnærming for å kunne dekke alle sider ved dette kravet.

Administrasjonen har sett til andre kommuners behandling av barnets beste vurderinger i tilsvarende saker. Sett på veiledninger som er gitt ut og ulike rapporter som har behandlet teamet og uttalelser fra Statsforvalter i klagesaker.

I dette kapittelet tar vi for oss Nordlandsforsknings metode i tre første av fem trinn i veileder av barnets beste vurdering med fokus på barnets stemme. De to siste trinnene som omhandler en systematisk avveining av barnets beste vurdering, og en tydelig dokumentert begrunnelse kommer i et eget kapittel 8 til slutt i rapporten.

For at prosessen med å høre barnets stemme skal bli mest mulig lik har administrasjonen utarbeidet en felles mal med veiledning til hvordan den skal gjennomføringen. Den malen er lagt inn i dette i slutten av dette kap.

Trinn 1. Identifisere elevgruppene:
Elever som blir mest berørt i denne saken er selvsagt elevene ved Tylldalen skole og Fåset skole. På barnetrinnet er det vanlig å dele elevene inn i tre grupper. 1. og 2. klasse, 3.- 4. klasse og 5.-7. klasse. Denne inndelingen er også fornuftig å ta i en skoleutredning. Svarene fra Tylldalen er delt inn i disse kategoriene. På Fåset er det færre elever så de har valgt å ta 1.-4. klasse sammen.
De yngste er generelt mer sårbare for endringer enn de eldste. Spørsmålene tar utgangspunkt i dette ved at de eldste får noen ekstra spørsmål.

Rektor i samarbeid med lærere ved Tylldalen skole og Fåset skole har gjennomført samtaler med elevene sine. Elevrådet ved Tynset ungdomsskole har levert en grundig tilbakemelding. Elevrådet ved Tynset barneskole og Tylldalen skole har også kommet med sine uttalelser.

Enkeltelever ved Tynset barneskole og Tynset ungdomsskole opplever det vanskelig å uttale seg om skolestruktur. Til Tynset ungdomsskole kommer det elever fra Tylldalen og Fåset som alle skal begynne på ungdomsskolen. I samråd med skolene har ikke sett noen hensikt i å foreta enkeltintervjuer på disse skolene. Derfor er det bare elevrådene som har uttalt seg i saken. Elevrådet ved Tylldalen skole og de unges råd har levert høringsinnspill som kan leses i den oversikten.

Elevrådet ved Tynset u-skole og Tynset barneskole har levert innspill til administrasjonen. Elevrådet ved Tynset u-skole består av 18 ungdommer der alle barneskolene er representert. Gjennomgående svar er at de opplever at det er stor grad av trygghet og trivsel blant elever. De opplever at det er små utfordringer knyttet til overgangen fra de tre barneskolene. For noen var det litt skummelt i starten med mange elever og noen store elever. De er samtidig solidarisk med bekymringer rundt en evt nedlegging av fådeltsskolene som de som sitter i elevrådet hadde positive erfaringer fra.

Fra Tynset barneskole er de opptatt av å kunne ta i mot nye elever på en positiv måte. Viktig å ta dem med inn i leken og vise dem omsorg. Skolen er vant til å ta i mot nye elever hvert år. De er også opptatt av at flere elever kan gi mere støy og at skolen ikke er godt nok rigget for dette. Spesielt utsatt for støy er det mellom skilleveggene som er satt opp i flere klasserom.

Trinn 2 Barnas beskrivelse av hverdag og læringsmiljø:
Barna opplever gode og trygge oppvekstmiljøer ved begge fådeltskolene. Noe de understreker i samtale med lærer. Dette går igjen i høringsvarene. Det er tett kontakt med lokalsamfunnet og skolene bruker ressurser i samarbeid med nærmiljøet sitt. Skolen er også samlingspunkt utover skoletiden gjennom fysisk aktivitet og uorganisert lek. Mange sykler, går eller sparker til skolen. Her ligger det opplagt en helsegevinst som vil bli borte ved endring av skolestrukturen.

Elever lengst sør i Tylldalen vil øke reisetiden ganske betydelig. 5 elever av 36 har skoleskyss i dag for hele skoleåret. Flere sier de blir kjørt til skolen en gang i mellom. Ingen elever har vedtak på vinterskyss. Alle 36 elevene vil få skoleskyss ved en ny struktur

I dag har 10 av 20 elever ved Fåset skoleskyss. Alle 20 vil ha rett til skyss ved en endring av skolestrukturen.

Både økt reisevei, ventetid og mørketid vil mange oppleve som en økt belastning.

Trinn 3: Barnas egne uttalte stemme:

Lærerne har skrevet ned svarene så nøyaktig som mulig. Det gjør at det er mange sitater som er samlet på over 60 sider.

Noen fellestrekk:
Av svarene kommer det godt fram at de yngste barna, spesielt i 1. og 2. klasse synes dette er krevende å snakke om. Rett og slett fordi det er vanskelig å sette seg inn i. Deres verden er den skolen de går på her og nå.

Ikke overraskende er barna opptatt av å beholde egen skole. De trives, det er trygt, de kjenner andre elever. De har gode relasjoner til de voksne. Elevene trekker fram de flotte anleggene de har i nærmiljøet. Her svarer elevene på begge skoler omtrent det samme. Mange har en sterk appell til siste spørsmålet som var: « Er det noe mer du vil si til de som skal bestemme dette? "*De som bestemmer må ikke legge ned skolen vår*"

Reisevei var et viktig spørsmål i intervjuene
"Hvis du må ta buss til en skole lengre unna, hva tror du hadde vært dumt eller bra ved det"?

Her er det også mange fellestrekk, men også noen ulikheter. Nær innpå alle elevene ved Tylldalen skole forteller at mer tid på buss er negativt. De får lengre reisevei som går på bekostning av tid til lek, kan ikke sykle eller gå til skolen, noen er redd for støy, noen for bråk og erting på bussen, noen er redde de kan bli litt kvalme eller at bussen kan skli av veien på vinteren.

En del elever ved Fåset er også opptatt av det disse sakene. Men her er det også noen som sier at de tror ikke det blir så annerledes enn i dag, det vil gå greit med buss, og det vil ikke være så vanskelig å finne på ting å gjøre på bussen.

Det er rundt spørsmålene «Tanker om ny og større skole og hva du tror kan bli vanskelig» vi kan se de største skillene mellom de to skolene. Eleven fra Tylldalen beskriver en svært liten kjennskap til Tynset barneskole. De har hørt en del. At den er stor og at klassene er delt annerledes enn slik de kjenner skolene sine. Det er store klasser. Noen har også hørt at Tynset barneskole er en mobbeskole med mye erting, vold, bråk og slosskamper. Dette kommer tydeligst fram både i 3.-4. klasse svarene og i 5.-7. klassesvarene. Faktisk mest i 3.-4. klasse.

På Fåset uttrykker flere elever både at de både har hørt om, og kjenner til noe om skolen, noen har venner som går der og slik sett mener de vet noe om skolen. Flere uttrykker noe bekymring rundt størrelsen på skolen og overgang, men samtidig også mange nye muligheter. Halvparten sier at de ikke tror det ville blitt vanskelig å begynne på Tynset barneskole.

Elever både ved Tylldalen og Fåset skole nevner det kan være positivt at ved en stor skole kan man få flere venner.

Noen sitater fra de ulike spørsmålsgruppene. Se malen for å se hvilke konkrete spørsmål samtalene dreide seg rundt.

Fra Tylldalen
Trivsel og trygghet,
1.- 4. klasse
Vi leker sammen. Jeg har noen å leke samme med. Vi spiller fotball. Vi leker sammen.
Få gjøre gøye ting sammen. Friminuttene. Vet ikke .Alt er fint. Noen jeg kan leke med. Hvis noen erter sier vi fra med en gang. Leke med venner. Gjøre morsomme ting.
5-.7. klasse
Friminutt. Mye ute. Mange venner. Bra lærere. At vi har det gøy. Alle er venner. Bra miljø. At vi ikke er

så mange. Alltid noen å leke med. At vi kan gjøre nesten det vi vil i friminuttene.

Skoleveien:
1.-4. klasse
Flere skriver de sykler (samtalen er i juni), eller går. 7 skriver de kjører bil eller ble kjørt denne dagen.
Skoleveien med buss: Viktig å sitte sammen med venner går ofte igjen blant de yngste. De eldre klarer å beskrive mer som kjedelig. Kan bli kvalm. Dumt med lengre vei. Får ikke sykle til skolen. Må stå opp tidligere. De eldste her er også opptatt av å sitte sammen med venner.
5.-7. klasser.
Flertallet skriver de sykler. Noen sykler/blir kjørt. Noen blir kjørt/tar buss.
Skoleveien med buss: Får ikke syklet til skolen, må stå opp tidligere. Sitte med venner er understreket av mange.

Tanker om ny skole:
1.-4. klasse
Har ikke hørt noe om den skolen. Kanskje større gymsal. Det er veldig mange elever der. Må få venner. Kjenner ei jente som går der. Vet ikke noe om den. To venner som jeg kjenner der. Har ikke hørt noe om den.
Den er veldig stor. Det er litt bøller der. De tar syklene til folk. Norges mest mobbete skole. Blir skilt fra venner. Redd for å bli ertet. Kan bli morsomt å finne nye venner. Er folk som banner og erter. Større mat og gymsal. Noen gutter har fortalt at de pleier å krige der, men jeg tror det er en ganske fin skole.
5.-7. Klasse
Få nye venner. Er nærmere ungdomsskolen og svømming. Blir mye bråk. Viktig å ha med seg noen fra egen skole i ny klasse (mange skriver det). Tror vi må høre mere etter. Vet lite om den skolen. Må ha med noen jeg kjenner. Mer erting og mobbeskole. Vi må ikke bli splittet. Mange elever og fleksitid. Skoleveien blir vanskeligere. Klassene er delt opp. Det er a,b,c og d. Har mange venner som går der. Større klasserom og ganger. Kanskje noen som ikke liker meg

Fritid og andre innspill:
Elevene er veldig klare på at de fortsatt vil gå på Tylldalen skole

Fra Fåset:

Trivsel og trygghet:
1.-4. Klasse
Stor plass. Lett å finne klasserommet. Gode venner. Få elever. Lek i friminuttene. Samarbeider mye. Alle kan leke sammen. Lærer mye. Morsomt i friminuttene. Kjenner de voksne. Alle passer på. Leker med de eldre. Leker med de yngre.
5.-6. Klasse:
Går med venner. Er nærme hjemme. Lære nye ting. Flinke lærere. At det ikke er så mange. Elevene beskriver at de leker med både eldre og yngre elever. Og også med elever fra sentrum.

Skoleveien:
1.-4. Klasse
Omtrent halvparten kjører bil eller buss. Andre halvparten sykler.
Skolevei med buss: Vil ikke kjøre buss. Kan ikke sykle. Redd for å komme for seint. Morsomt med buss. Må stå opp tidligere. Kanskje litt kjedelig. Sitte med venner. Slappe av. Prate med andre.
5.-6. Klasse
Skolevei med buss: Her blir flertallet kjørt med bil eller taxi (buss). Tar lengre tid. Må gå mindre og det er bra. Flere er vant med buss og har ikke så mange betenkligheter. Men også her opptatt av å sitte med venner på bussen.

Tanker om ny skole:
1.-4. Klasse
Veldig stor. Mange klasserom. Har vært der før.Ikke så mye lek. Kjenner noen. Bra skole. Gøy lekeplass. De leker. Har kortdager og langdager.
5.-6. Klasse
Ikke like fin som Fåset. Mange barn. Er ganske stor. Kjenner mange er det flere som sier. Stor skole. Har flere venner der enn på Fåset. Kjenner noen på fotballlaget. Kan gjøre flere ting der. Nærmere kulturhuset, Nytrømoen og hallene. Man drar ikke på samme ting som på Fåset. Mindre hjelp av voksne.
Mere bråk. Kan være vanskelig å begynne på en ny skole. Må få med meg venner.

Fritid og andre innspill:
Ikke legg ned skolen. Bygg flere hus på Fåset. Vi har det bra her.

Hovedkonklusjonen ut fra bare barnets stemme er ganske klar. De ønsker ikke at skolen legges ned. De peker på økt reisebelastning, mindre aktivitet og lek med jevnaldrende i sitt nærmiljø og utrygghet ved en ny stor skole som er annerledes enn den de er vant til.

Mal for elevsamtaler: Barnets beste-vurdering (Skolestruktur)

Til rektor: Formålet med disse samtalene er å sikre barnas rett til å bli hørt i prosessen rundt ny skolestruktur. For å sikre barnas trygghet skal samtalene gjennomføres av rektor/kontaktlærere som barna har en etablert relasjon til. For å sikre objektivitet og dokumentasjon i etterkant, skal denne standardiserte spørsmålsguiden benyttes.

Praktiske tips til gjennomføring

- **Objektivitet:** Unngå ledende spørsmål som "Er det ikke trist at skolen legges ned?". Bruk nøytrale formuleringer som "Hva tenker du om at...?".
- **Innledning:** Si rett ut: *"Vi lurer på om vi skal flytte skolen din til Tynset barneskole i Tynset sentrum. Vi voksne har ikke bestemt oss helt ennå, og derfor er det superviktig å vite hva du tenker. Det finnes ingen feil svar"*.
- **Husk at det er viktig å si at det er frivillig å svare, og det er greit å svare «vet ikke» hvis du ikke vet hva du skal svare**

Spørsmålsguide (Kjernepunkter)

Del A: Trivsel og trygghet i dag

- Hva er det aller beste med å gå på skolen her?
- Hvem er de viktigste voksne for deg her på skolen?
- Hvem leker du med i friminuttene, og bor de i nærheten av deg?
- Er det noe du er redd for eller gruer deg til i løpet av en skoledag?
- Hvis du trenger ekstra hjelp i fagene, hva er viktig for deg for at du skal lære best mulig?"

Del B: Skoleveien

- Hvordan kommer du deg til skolen i dag, og er det en fin eller dårlig vei?
- Hvis du måtte ta buss til en skole lenger unna, hva tror du hadde vært bra eller dumt med det?
- Hva ville du gjort på bussen? (Sitte med venner, høre på musikk, slappe av?)

Del C: Tanker om endringen

- Hva vet du om Tynset barneskole/ (og TUS for de eldste)?

- Hvis du skulle begynne på en større skole med flere barn, hva ville du sett mest frem til? (F.eks. flere venner, større gymsal og flere valgfag)
- Hva tror du er annerledes på en skole der det går mange barn?
- Er det noe du tror ville blitt vanskelig hvis vi flyttet skolen?
- Hvem må bli med deg over til ny skole for at du skal føle deg trygg?
- Hva tror du ville vært bra med å fortsette på skolen her, i stedet for å flytte til en ny skole?

For de eldste elevene:

Hva tenker du om ungdomsmiljøet på en større skole?

- Er det noe med det å begynne på en ny og større skole som du tror kan bli utfordrende sosialt? (For eksempel det å finne sin plass i en større gruppe)
- I dag kjenner du kanskje de fleste. Hva tenker du om muligheten for å få mange nye venner på din egen alder som du ikke kjenner fra før?
- Hva tror du skal til for at du skal føle deg som en av de 'store' og trygge elevene på en ny skole, slik du er her i dag?

Del D: Fritid

- Hva gjør du når du ikke er på skolen?
- Deltar du på noen faste aktiviteter? Hva og hvor?
- Bruker du skoleområdet ved skolen din etter skoletid? (ballbinge, lekeplass mm)
- Tror du flytting av skolen vil endre på hvem du er sammen med eller hva du gjør på fritiden?

Barnets prioritet:
Avslutt alltid med: "Er det noe mer du vil si til de som skal bestemme dette?".

Oppsummering til saksbehandling

- **Dokumentasjon:** Noter korte direkte sitater fra barna som kan understøtte elevens syn på saken -i tillegg til svarene på spørsmålene.
- Det kan være lurt å også notere barnets kroppsspråk eller emosjonelle uttrykk hvis de snakker om temaer som virker spesielt vanskelige, da dette også er en del av barnets "stemme"

7. Overgangstiltak og avbøtende tiltak

Administrasjonen understreker at overgangstiltak og avbøtende tiltak utgjør en integrert og ufrakvikelig del av saksbehandlingen i skolestruktursaker.

Dersom det vedtas en plan om nedleggelse av en eller to skoler må det komme en egen oppfølgende sak som detaljerer gjennomføringen og som tar stilling til overgangs- og avbøtende tiltak. I en slik sak må det en mer detaljert utredning av de fire punktene beskrevet under. Det må også være en egen sak om skolekretsgrenser.

Ved en konkret vurdering av skolenedleggelse legger administrasjonen til grunn følgende prinsipper før et konkret forslag til vedtak om skolenedleggelse foreligger:

1. Forpliktende budsjettering av overgangskostnader og konkrete avbøtende tiltak.
2. Plan for miljøtiltak av mottaksskole
3. Langtidsplan for investeringer i skolebygg
4. Avbøtende bidrag til lokalsamfunnet, f.eks. fysiske møteplasser

Beregning av årsverk som føres over, økte skyssutgifter og drift av tomme bygg er behandlet i kapt 2 og 5 uten detaljering.

8. Barnets beste vurdering - en helhetlig tilnærming og drøfting

Dette kapitlet må sees i sammenheng med kap. 6 barnets stemme. I dette kapittelet gjør vi en helhetlig barnets beste vurdering.

Metodisk dekker framstillingen fem ulike aspekter. Det er det juridiske, pedagogiske, individuelle, sosiale og sosiokulturelle aspektet.

Disse faktorene er vektlagt i saker behandlet av Statforvalter og Sivilombudsmannen. Kapt 8 er også svar på punkt 4 veilederen fra Nordlandsforskning.

8.1. Det juridiske aspektet

Vurderingene som gjøres må være forsvarlig. Dette begrepet må forstås juridisk. Det er det grunnleggende hensynet som skal vurderes, vektes og synliggjøres. Rettsgrunnlaget er som nevnt i kapittelet barnekonvensjonen art 3 nr. 1, Grunnloven § 104 og opplæringsloven §10.1 Det juridiske aspektet er først og fremst et krav til kvaliteten og synligheten i vurderingene. Ikke en garanti for utfallet.

Det er viktig at barnets stemme og interesser skal trekkes inn i vurderingen og tillegges vekt. Begrunnelsen må vise hva som er ansett som barnets beste, hvilke kriterier det er bygget på, og hvordan det avveies mot andre hensyn. Der barnet klart taler for en løsning, må motstridende hensyn som f.eks. økonomi, kapasitet, kommunalt selvstyre og Opplæringsloven veie tilsvarende tyngre.

8.2. Det pedagogiske aspektet

Pedagogisk handler barnets beste om læring, utvikling og mestring over tid – og det er her argumentet om «kvalitet» og faglighet oftest brukes mot argumentet om «nærhet».

Viktige pedagogiske spørsmål

- Gir skolen eleven **tilfredsstillende utbytte** av opplæringen (Opplæringslova kap. 11, tilpasset opplæring og individuelt tilrettelagt opplæring og kapt 12, skolemiljøet til elevene)?
- Har skolen **lærere med fagkompetanse** og et profesjonsfellesskap som kan utvikle praksis?
- Gir løsningen **stabilitet og kontinuitet** – eller et brudd midt i et opplæringsløp?
- Hvordan påvirkes **klassemiljø og klasseledelse**, som forskningen peker på som viktige faktorer for læringsmiljøet?

Det vil by på store utfordringer å ivareta lovkravene i opplæringsloven med de rammene som ligger inne i Virksomhetsplanen for 2027-2030. Det vil gjelde alle skolene i Tynset. Det første året vil utfordringene være størst i de tre minste skolene. Med videre kutt utover i planperioden vil dette merkes godt også i sentrumsskolene.

Hvis vi tar utgangspunkt i et elevtall på pluss minus 30 på de minste skolene, tar høyde for et svært sannsynlig framtidig behov for vedtak knyttet til elever med rettighet til tilpasset opplæring og/eller individuell tilrettelagt opplæring (tidligere spesialundervisning), lærere med masterutdanning som er dyrere enn allmennlærere og har snevrere fagkrets, osv, vil ressursbehovet øke framover. For 2027 planlegges det for et samlet årsverk til undervisning på mellom 4 og 5 årsverk på fådeltskolene og ca 6 årsverk på Kvikne som er 1-10 skole med u-trinn som skal forberede elever på eksamen.

Dette skal dekke alle fag. Denne kabalen vil rektor vanskelig få til å gå opp. Det vil utfordre kvaliteten i skolen. Skolen vil ikke ha lærere med fagkompetanse i alle fag. De små skolene vil heller ikke ha et stort nok profesjonsfellesskap eller kunne dra på kurs og nettverkssamlinger som er nødvendig for å drive utviklingsarbeid. Dette er ikke elevens beste sett ut fra et pedagogisk perspektiv.

På den andre siden vil et skolebytte for noen elever oppleves som et brudd i et opplæringsløp som vil kunne virke negativt inn på læringen på kort sikt. Argumentet som vanligvis brukes er at nærheten og tryggheten til den lokale skolen, vil sterkere en faglig kvalitet.
Gjennom intervjuene uttrykker elevene sterke relasjoner til de voksne. Noe som selvsagt er en viktig forutsetning for læring.

Det vil bli viktig å jobbe med styrkingstiltak rundt klassemiljøet og klasseledelse ved en ny sammensetning av elever fra en eller flere skoler.

Hva forskningen faktisk sier om skolestørrelse og læring

Elevene ved fådeltskolene er opptatt av forskjelligheten i skolestørrelse. Forskningen gir ikke et entydig pedagogisk fasitsvar. Kunnskapsoppsummeringer for norske kommuner finner bare svake sammenhenger mellom skolestørrelse og læring: en svak positiv sammenheng opp til et visst punkt, deretter utflating, og ingen klar effekt av størrelse alene på trivsel og mobbing. Nordahl, Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring (HINN 2022) · Telemarksforsking, TF-rapport 896 (2024)

Det betyr at pedagogiske argumenter i strukturdebatter ofte kan fremstå svakere enn de presenteres som – i begge retninger. Enten argumenter for «store fagmiljøer» eller for «trygge små skoler». Begge argumentene er troverdige, men ingen av dem er automatisk dokumentert for den konkrete skolen.

Det pedagogiske aspektet er sterkest når det er konkret (hva skjer med en elevs læring) og svakest når det brukes som generell legitimering i en gruppe knyttet en struktur- eller ressursbeslutning.

Fra høringsuttalelsene:

De pedagogiske argumentene går i to retninger:

- **For robuste fagmiljø:** Spesielt fagforeninger og skoleledere peker på fagkompetanse, rekruttering, ledelse og sårbarhet ved fravær. Et spesialpedagogisk fagmiljø og krav om bedre tverrfaglig samhandling trekkes fram som argument for en sterkere sentrumsskole. Høringer fra sentrum bygger også opp om mere robuste fagmiljøer.
- **For nærhet og relasjon:** ansatte og foreldre i fådeltskolene beskriver tett oppfølging, læringstrygghet og en integrert oppvekstmodell med gode overganger fra barnehage til skole. Dette kommer også sterkt fram gjennom elevenes stemme.

I følge Kommuneindeksen i Agenda Kaupang sin analyse skårer tynsetskolene i dag godt på 13 av 15 kvalitetsindikatorer. Forskningen om skolestørrelse finner bare små effekter av størrelse alene – kvaliteten på undervisningen betyr mest.

Begge sider har reelle argumenter, men ingen av dem er detaljert dokumentert for de konkrete skolene.

For neste skoleår vil Fåset med i overkant 4 årsverk ikke kunne dekke opp alle fag, ha spesialpedagogisk kompetanse og heller ikke ha kompetanse til å møte elever som krever spesiell tilrettelegging. Dette er noe også Tylldalen ganske raskt vil merke med de kutt i årsverk som ligger inne de neste to årene.

Avveining 1
Faglighet og kvalitet opp mot nærhet og trygghet.

Taler for bevaring:
Tett oppfølging, tette relasjoner med ansatte og foresatte, gode overganger mellom barnehage og skole, gode nærmiljøanlegg som kan brukes i opplæring og lek.
Barnets og barnas stemme er her sterk i forhold til nærhet og trygghet.

Taler for samling:

Sterkere fagmiljøer, kompetanse i alle fag, mindre undervisningstap ved fravær, muligheter for å drive utviklingsarbeid og følge opp tverrfaglig samhandling.

Kommunedirektøren mener det som taler for samling ut fra en pedagogisk tilnærming må veie særs tungt. Dette er til barnets beste ut fra faglige og pedagogiske vurderinger.

8.3. Det individuelle aspektet

Det individuelle aspektet krever at vurderingen handler om *det enkelte* barnet – dets behov, sårbarhet, relasjoner og egen mening – og ikke om «barn flest».

Barnets stemme er en del av vurderingen, ikke et vedlegg

Grunnloven § 104 første ledd, barnekonvensjonen art. 12, forvaltningsloven § 17 og opplæringslova § 10-2 gir barnet rett til å bli hørt og til at meningen tillegges vekt etter alder og modenhet. Medvirkning er ikke bestemmelsesrett, men barnets mening er et faktum vedtaket skal bygge på.

Barnas mening/stemme er innhentet direkte og alderstilpasset ved de berørte skolene og dokumenteres med barnas egne ord. Konsekvensene for elever med særskilte behov bør vurderes konkret, ikke bare som gruppe. På grunn av få elever er det problematisk å drøfte dette åpent i en rapport. Det er i dag kun få vedtak knyttet til §11 på Fåset og i Tylldalen.

Sårbarhet og skolemiljø

Det individuelle aspektet er rettslig det sterkeste i enkeltsaker, men det har to fallgruver. Den ene er å høre barnet uten å vekte meningen. Den andre er at voksne – foreldre eller fagfolk – snakker *for* barnet, slik at barnets egen stemme forsvinner i deres tolkning.

Svarene til elevene slik de har uttrykt seg individuelt handler om trygghet, venner og skolevei. Innspill som administrasjonen må vurdere og som en elev vanskelig kan spille inn er individuelle vurderinger knyttet til elever med funksjonsnedsettelse (innspillet kommer også fra Råd for personer med funksjonsnedsettelse), elever med individuelt tilrettelagt opplæring (PP-tjenesten), elevenes psykiske helse og minoritetsspråklige og nyinnflyttede elever.

Avveining 2
Taler for bevaring:
Små grupper, tett voksenkontakt. Bedre tid til hver enkelt elev. Mindre sårbart. Lettere å jobbe med godt skolemiljø. Eleven(e) nevner tryggheten til venner, trygg skolevei, og lek i nærmiljøet som viktige faktorer. De er redd for erting og mobbing. Lenger skolevei gir større helsemessige utfordringer. Redusert tid til lek i nærmiljøet.

Taler for samling:
Flere jevnaldrende, lettere å finne venner, mindre sårbart for den sosiale utviklingen. Større læringsmiljø. Høyere og bredere kompetanse på skolen gir tettere oppfølging av elever med spesielle utfordringer. Elevene er bedre forberedt i møte med ungdomsskolen.
Det er enklere å legge til rette for individuelle hensyn dersom det er spesielle forhold rundt en enkelt elev. Det gjelder både med hensyn til opplæring og skyss.

8.4. Det sosiale aspektet

Det sosiale aspektet ser barnet som en del av et fellesskap: venner, klasse, skolemiljø og trygghet. Her blir barnets beste ofte et spørsmål om *flere* barns beste samtidig – og interessene kan stå mot hverandre.

Tilhørighet er lovfestet

- **Gruppetilhørighet** (opplæringslova § 14-2): hver elev skal høre til en klasse og ha nok tid der til å utvikle sosial tilhørighet. "Tilgang" og valg av venner er en del av dette.
- **Trygt og godt skolemiljø** (kap. 12): en individuell rett, men den realiseres i fellesskapet.

Sosiale konsekvenser i strukturvedtak

Lovlighetskontrollene viser at sosiale konsekvenser – skolevei, vennskap, læringsmiljø og risiko for mobbing på større skoler – er blant de vanligste klagepunktene. I de tre opphevde vedtakene (Leirfjord 2022, Indre Fosen og Bodø 2024) var nettopp konsekvensene for barnas sosiale situasjon ikke utredet. NF-rapport 10/2025

Det sosiale aspektet minner om at barnets beste ikke er et nullsumspill mellom barn og voksne, men ofte mellom barn og barn. Det krever at vurderingen gjøres synlig for hver gruppe, og at avbøtende tiltak for dem som «taper» beskrives konkret.

Fra intervjuene kan vi lese at det sosiale er det mest gjennomgående temaet blant de som vil bevare: venner, sosiale nettverk, trivsel, trygghet i små grupper og fritid. Flere beskriver skoleskyss som en «tidstyv» som går ut over fritid og fysisk aktivitet.

Her møtes to grupper barn: barna fra de små skolene som får lengre skolevei og brutte fellesskap, og elevene ved mottakende skole, som får større skole og endret SFO og større press på hall og arealer. Ifølge høringsrapporten har Tynset i dag lavere andel elever med skoleskyss enn sammenlignbare kommuner (32 mot 42 %, Agenda Kaupang).

Avveining 3

Her kommer mye av de samme momentene opp som i avveining 2. Men her er det sosiale aspektet knyttet til gruppe og ikke som enkelt individ.

Taler for bevaring:
Små grupper, tett voksenkontakt. Bedre tid til hver enkelt elev og grupper av elever. Mindre sårbart. Lettere å jobbe med godt skolemiljø. Eleven(e) nevner tryggheten til venner, trygg skolevei og lek i nærmiljøet som viktige faktorer. De er redd for erting og mobbing.

Taler for samling:
Flere jevnaldrende, lettere å finne venner, mindre sårbart for den sosiale utviklingen. Det dannes flere naturlige og homogene grupper enten det er faglige, sosiale eller i uorganisert aktivitet. Det vil bli en annen gruppedynamikk.

I den elevgruppa som er på disse skolene nå er det ikke hensyn ut over det som vil være normalt sårbart og som kan sammenlignes med mange andre elever i samme situasjon. En elevgruppe bør

være sterk nok til å tåle flytting dersom det forberedes godt og elevene vil ha med seg kjente inn i et nytt miljø. Dette vil skolens ansatte og den/de som blir med over kunne håndtere.

Det som taler for bevaring, kan også brukes for samling.

8.5. Det sosiokulturelle aspektet

Det sosiokulturelle aspektet ser barnet i sammenheng med familie, språk, kultur, religion, identitet og lokalsamfunn. Det er det aspektet som oftest blir oversett eller ikke beskrevet godt nok

Lokalsamfunn og skole

I skolestrukturdebatter brukes skolen ofte som bærer av lokal kultur, tilhørighet og bosetting. Statsforvaltere har akseptert at samfunnsmessige hensyn kan vektlegges, men ofte som *andre hensyn* som veies mot barnets beste, ikke som en del av det. NF-rapport 10/2025

Det sosiokulturelle aspektet utfordrer en tendens til å forstå barnets beste ut fra majoritetens normer.

Gjennom intervjuene er det vanskelig for elevene å uttrykke en direkte sammenheng mellom lokalsamfunn og skole. Det har de heller ikke forutsetninger for å gjøre. Og de skal heller ikke utsettes for det. Voksne kan ikke snakke for barnet i den tro at det er en barnets beste vurdering. Men svarene i barnets stemme støtter opp om en god og trygg skole med muligheter for lek og aktiviteter utenfor skoletid underbygger at skolen oppleves som viktig for lokalsamfunnet.

De voksne svarene gjennom høringene og medieoppslag fra Tylldalen og Fåset beskriver skolen som «grendas hjerte», «skolen som lim» og en del av kulturarven. Idrettslag, skytterlag, bygdekvinnelag, menighetsråd, bondelag og grendelag knytter skolen til frivillighet, rekruttering, bosetting og gårdsdrift.

Avveining 4

Her må barnets interesser skilles fra voksnes og samfunnets. Barnets tilhørighet, identitet og tilknytning til nærmiljøet er en del av barnets beste. Bosetting, næringsliv og bygdas framtid er legitime, men det er *andre* hensyn som skal veies mot barnets beste – ikke regnes inn i det. Gjennom intervjuene understreker barna på sin måte en sterk tilknytning og identitet til nærmiljøet.

Avveining 5

Bygg og funksjonalitet. Universell utforming.

Her må det gjøres en vurdering av om hvor mye byggenes tilstand og funksjonalitet vil gå ut over den pedagogiske og faglige kvaliteten på kort og lang sikt. Alle bygg har store manglet mht universell utforming.
Av betydning: Trange ganger, mangler på grupperom, dårlige sanitæranlegg, manglende spesialrom, lite tilgang på utstyr
Av stor betydning: Dårlig inneklima, ikke tilrettelagt for universell utforming.

Avveining 6.
Økonomi:
Hvor sterk er kommunens økonomi framover. Store investeringer i bygg vil gå på bekostning av drift. Ressurser som skal fordeles på fem skoler vil redusere kvaliteten på opplæringen på alle skolene. Hva er slags helhetlig opplæringstilbud kan kommunen da gi. Dette vil ikke være til barnets beste sett fra et adminitrativt synspunkt ut fra gruppeperspektivet.

Ulikheter og brytningspunkter

Aspektene skiller seg først og fremst i *tidshorisont*, *analyseenhet* og *kunnskapsgrunnlag*. Der de møtes, oppstår brytningspunktene som avgjør sakene.

Slik skiller aspektene seg

Aspekt	Hvem ser det?	Tidshorisont	Hva teller som bevis	Typisk svakhet
Juridisk	Det enkelte barn og barn som gruppe	Vedtakstidspunktet.	Dokumentert vurdering og begrunnelse	Prosess uten innhold – «avkrysning»
Pedagogisk	Eleven som lærende	Skoleår og opplæringsløp	Forskning, læringsresultater, kompetanse	Generelle forskningsfunn brukt på konkrete barn
Individuelt	Dette barnet	Her og nå + nær framtid	Barnets egen stemme, fagkyndige uttalelser	Voksne tolker barnet
Sosialt	Barnet i fellesskapet	Skoledagen, venner, klassen	Skolemiljødata, observasjon	Interessekonflikt mellom barn usynliggjøres
Sosiokulturelt	Barnet i familie, kultur og sted	Livsløp og identitet	Familiebånd, språk, religion, tilknytning	Majoritetsnormer tas for gitt

Sju brytningspunkter

1. **Grunnleggende vs. avgjørende.** Juridisk er barnets beste «grunnleggende», men ikke alltid avgjørende (Rt. 2012 s. 1985, HR-2015-206-A).
2. **Prosess vs. innhold.** Lovlighetskontrollene slik de er erfart så langt prøver i hovedsak om vurderingen er *synlig og etterprøvbar*, sjelden om den er *riktig*. Et kommunestyre kan vedta en løsning som er dårlig for barna, så lenge det har vist at det har tenkt seg om. NF-rapport 10/2025
3. **Gruppe vs. individ.** Pedagogiske og økonomiske argumenter for større enheter er ofte gyldige for barn *som gruppe*, mens tapene rammer *enkeltbarn* (lang skolevei, sårbare elever, brutte vennskap).
4. **Barn mot barn.** Medelevers trygghet og læring kan stå mot én elevs rett til gruppetilhørighet. Noen barn vil tape uansett løsning.
5. **Barnets mening vs. barnets beste.** Medvirkning er ikke bestemmelsesrett, men når vurderingen avviker fra barnets syn, må det begrunnes – og meningen skal veie tyngre jo eldre barnet er.
6. **Kort vs. lang sikt.** Det individuelle ser ofte «her og nå», det sosiokulturelle ser livsløpet. Det er fort gjort å tolke elevens beste som at alt ubehag skal fjernes.
7. **Barnets beste vs. kommunalt selvstyre og økonomi.** Sivilombudet har slått fast at når barnets beste klart taler for én løsning, er det kommunens motargumenter som må være «solide nok» – ikke omvendt. SOM 2019/4219

Drøfting: Brytningspunktene viser at «barnets beste» ikke kan reduseres til én faglig disiplin. Juristen alene risikerer en korrekt, men tom prosess. Pedagogen alene risikerer å bruke gjennomsnittstall på enkeltbarn. Den gode vurderingen er tverrfaglig.

Brytningspunktene i Tynset

Brytningspunkt	Hva høringen viser	Hva vurderingen må avklare
Gruppe vs. individ	Fagforeninger og skoleledere vektlegger robuste fagmiljø og ledelse; grendefamilier vektlegger nærhet og trygghet	Hvilke gevinster gjelder alle elever, og hvilke tap rammer enkeltelever?
Barnets interesser vs. lokalsamfunnets	Mange svar handler om bolyst, bosetting og frivillighet	Hva er barnas egne interesser, og hva er andre hensyn?
Barnets mening vs. voksnes	Barnets stemme fra Fåset og Tylldalen er tydelige. Vokseninnspillene varierer ettersom de kommer fra sentrum eller bygdene,	Hva mener barna ved de berørte skolene selv?
Kort vs. lang sikt	På kort sikt synker elevtallet før det stiger igjen fra 2032. Med en antatt topp i 2040 på 650 elever	Hvilket alternativ gir stabilitet gjennom hele skoleløpet?
Barn mot barn	Barn fra fådeltskolene får lengre skolevei; elever ved mottakende skole får større skole og endret SFO	Konsekvenser og tiltak for begge gruppene
Volum vs. bredde	De fleste vil bevare; flere personer har signert i flere roller. Noen høringssvar har mange underskrifter	En høring er ikke en avstemning – det er argumentene som skal vurderes

Tidligere vektlegging og utfall

Praksis viser et klart mønster: vedtak oppheves sjelden fordi avveiningen er feil, men ofte fordi barnets beste ikke er synlig vurdert, barnet ikke er hørt, eller individuelle forhold er veid mot generelle betraktninger.

Dato	Instans og sak	Område	Hva ble vektlagt	Utfall
8.4.2025	Sivilombudet 2025/1305 – KDs lovlighetskontroll, Innlandet fk. (Dokka vgs.)	Skolestruktur	Barnets beste-vurderingen kom først i et notat dagen før vedtaket; medvirkningskonferanser alene var ikke nok, men høring og ungdomsråd veide opp	Ingen avgjørende innvendinger; vedtaket står, men kritikk av tidspunkt
17.1.2025	KD – lovlighetskontroll, Innlandet fylkesting sak 66/2024 (omtalt i NF-rapport)	Skolestruktur vgs.	Ungdomsmedvirkning, egen barnets beste-vurdering med avbøtende tiltak (hybel, skyss)	Gyldig
27.8.2024	Statsforvalteren i Trøndelag – Indre Fosen	Midlertidig flytting av elever	Ingen synlig barnets beste-vurdering, elever ikke hørt	Opphevet
28.6.2024	Statsforvalteren – Bodø, barnehage- og skolebehovsplan 2024–2034	Skolestruktur	Bred høring, men uklart hvordan barnas innspill og ROS-analyser ble vektet	Opphevet
2017–2024	11 lovlighetskontroller (bl.a. Kristiansand, Hamar, Gran, Løten, Åmot, Halden)	Skolestruktur	Synlig vurdering, medvirkning via elevråd/ungdomsråd, avbøtende tiltak	Gyldig (flere med kritikk)
6.4.2022	Statsforvalteren i Nordland – Leirfjord (Ulvang og Tverlandet)	Skolenedleggelse i budsjettvedtak	Gammel høring fra 2020, ingen dokumentert barnets beste-vurdering	Opphevet
30.6.2020	Sivilombudsmannen SOM 2019/4219	Skolebytte	Individuelle, medisinske behov veid mot generell skolekvalitet; barnets skepsis ikke vektet	Ny vurdering → medhold

- **Prosess vinner:** Alle tre opphevde strukturvedtak manglet synlig vurdering eller medvirkning. Ingen ble opphevet bare fordi avveiningen var feil.
- **Konkret slår generelt:** I enkeltsaker taper forvaltningen når dokumenterte individuelle behov møtes med generelle forsikringer (SOM 2019/4219).
- **Barnets stemme påvirker utfallet:** I Sivilombudets materiale fikk ingen medhold uten å være hørt, mens ca. 40 % av sakene med direkte medvirkning fikk endret utfall.

9. Administrasjonens samlede konklusjon og innstilling til kommunestyret

Dette kapitlet oppsummerer det samlede faglige og juridiske beslutningsgrunnlaget i skolestruktursaken og presenterer administrasjonens formelle vurderinger og anbefalinger for den videre politiske behandlingen i Tynset kommunestyre.

9.1 Sammenfattende vurderinger

Behandlingen av skolestrukturutredningen krever en helhetlig og balansert vekting av disse kjerneområdene: Pedagogisk og faglig kvalitet og læringsmiljø, bygningsmessige forhold og investeringsbehov i et kort og langt perspektiv, samfunnsmessige konsekvenser for grendene og sentrum, skoleskyss og folkehelse, økonomi, samt en rettslig holdbar vurdering av barnets beste.

Hvordan disse områdene vektes vil ofte være avhengig av ståsted. Er du kommunedirektør/skoleleder eller politiker, hvor er du ansatt, er du som foresatt fra sentrum eller distriktet, hva er du som innbygger i Tynset opptatt av osv . Administrasjonen vurderer kvalitet, pedagogikk og økonomi som de viktigste faktorene og har dermed følgende rangering.

1. Pedagogisk og faglig kvalitet

2. Økonomi knyttet til bygg og investeringer.

3. Økonomi knyttet til innsparinger i drift

4. Skyss, folkehelse og reisevei.

5. Konsekvenser for lokalsamfunnet

Så skal en helhetlig barnets beste vurdering vektes opp mot disse punktene. Punkt 5 er ikke en del av barnets beste vurdering. Kommunedirektørens anbefaling baserer seg på en samlet og helhelig vurdering der alle faktorer er hensyntatt.

9.2. Pedagogisk og faglig kvalitet og læringsmiljø

Tynsetskolen kjennetegnes av svært høye faglige resultater, stabil lærerkapasitet og en formell lærergodkjenning på 99,5 %. Dette er historien.

Administrasjonens samlede vurdering er at Tynset kommune står overfor betydelige utfordringer knyttet til både kvalitet og økonomi i skolesektoren. Selv om Tynset over lang tid har hatt svært gode resultater, høy lærerkompetanse og gode læringsmiljøer, mener kommunedirektøren at framtidige økonomiske rammer vil gjøre det stadig vanskeligere å opprettholde dagens kvalitet med dagens skolestruktur.

I den pedagogiske vurderingen understrekes det at de små fådeltskolene har viktige styrker gjennom nærhet, trygghet, fådelt pedagogikk og tette relasjoner mellom elever, ansatte og samspill med barnehager. Samtidig vurderes små fagmiljøer som mer sårbare ved sykefravær, kompetansekrav og økte forventninger til tverrfaglig samarbeid og utviklingsarbeid.

Kommunedirektøren mener at framtidig lavere lærertetthet og ressursmangel vil ramme de små skolene hardest og kan føre til svakere faglig kvalitet over tid. Derfor vurderes robuste fagmiljøer og tilgang på bred kompetanse som et tungt argument for en mer samlet skolestruktur.

Den økonomiske vurderingen bygger på at elevtallet har falt betydelig de siste ti årene, noe som har redusert kommunens rammetilskudd med om lag 19 millioner kroner. Videre forventes ytterligere inntektsnedgang fram mot 2029. Samtidig øker kostnadene som følge av ikke kompensert lønnsvekst, kompetansekrav og behovet for mer tilpasset opplæring. Administrasjonen mener derfor at omstilling er nødvendig for å sikre bærekraftige tjenester.

Kommunedirektøren anslår at nedleggelse av Fåset skole kan gi en årlig innsparing på om lag 2,7 millioner kroner, mens Tylldalen skole kan gi om lag 2,3 millioner kroner i innsparing når mottakerskolen samtidig styrkes. Samtidig understrekes det at innsparinger alltid er usikre og påvirkes av elevutvikling, lovkrav og framtidige behov.

Administrasjonen konkluderer med at framtidens viktigste utfordring er å sikre kvaliteten på opplæringen innenfor strammere økonomiske rammer. I den samlede vurderingen vektes pedagogisk og faglig kvalitet høyest, deretter investeringsbehov og økonomi. Selv om økt reisevei, folkehelseutfordringer og negative konsekvenser for lokalsamfunnene anerkjennes som viktige ulemper, vurderer kommunedirektøren at hensynet til robuste fagmiljøer, tilstrekkelig kompetanse, bærekraftig økonomi og nødvendige investeringer må tillegges størst vekt i den videre behandlingen av skolestruktur

Kommunedirektøren mener også dette bør vektes høyest ut fra hva som er skolens kjerneoppgaver: God undervisning og læring. Skolen skal gi eleven kunnskap, ferdigheter og kompetanse til å mestre sine egne liv og fungere i samfunns- og arbeidslivet. Forutsetninger for dette er god opplæring i grunnleggende ferdigheter. Solid fagkunnskap med utgangspunkt Læreplanverket (LK20)

9.3. Bygningsmasse og investeringsbehov

Kalkylen fra Agenda Kaupang sin utredning på 315 millioner kroner totalt representerer totalrenovering av alle fem skolebygg, dette gjenspeiler ikke kommunens reelle handlingsrom. Med bakgrunn i dette er det gjort en mer nøktern tilnærming.

Et 0-alternativ med en mer nøktern rehabilitering av skolebyggene gir et estimert investeringsbehov på 119,9 millioner kroner i et 10-års perspektiv. Dette fører med seg en årlig kapitalkostnad som er estimert til 7,3 millioner kroner. Når man legger til FDV-kostnader for alle byggene, får man en årlig driftskostnad på 21,1 millioner kroner. Ved å se på strukturendringer kan man redusere denne driftskostnaden betydelig. Med forutsetningene som er lagt til grunn sparer kommunen 0,8 millioner kroner per år ved å legge ned Fåset skole og 1,5 millioner kroner per år på å legge ned Tylldalen skole. Ved å legge ned begge skolene sparer kommunen 2,5 millioner kroner per år. Bakgrunnen for innsparinger er reduserte FDV-kostnader og redusert investeringsbehov.

En investering på 119,9 millioner kroner gir et betydelig løft på alle fem skolebygg, men kommunedirektøren vil presisere at det ikke tilsvarer en full oppgradering i henhold til TEK17 og et moderne romprogram. Det vil være behov som ikke kan prioriteres innenfor disse rammene, og det vil helt sikkert være ulike meninger om hva som er viktig å prioritere og hva som kan defineres som «godt nok». I et lengere perspektiv enn 10 år, vil det være behov for ytterligere investeringer og også reinvesteringer for å opprettholde pedagogisk og teknisk funksjonalitet i byggene.

Ved å se driften av skolebyggene i et langt tidsperspektiv, f.eks. ved å gjennomføre en analyse av livsløpskostnader med analyseperiode på 60 år, vil alternativ 4, ny 1-10 skole i sentrum, komme ut som det mest økonomisk gunstige alternativet. Bakgrunnen for dette er at utbyttet av lavere FDV-kostnader vil med årene utjevne og forbigå kapitalkostnadene ved en stor investering i år 0. Ved en nøktern rehabilitering av skolebyggene, vil derimot FDV-kostnadene fortsatt være relativt høye samtidig som behovet for nye investeringer vil melde seg mye tidligere enn ved nybygg. En nøktern tilnærming egner seg derfor best for kortere tidsperspektiv. I et langt perspektiv vil metoden til

Agenda Kaupang, med full oppgradering av alle skolebyggene, gi et bedre bilde av de totale kostnadene og vil kunne gi et bedre sammenligningsgrunnlag mellom de ulike alternativene.

Kommunedirektøren vil vekte dette punktet høyt i en samlet vurdering.

9.4. Økonomi knyttet til innsparing i drift

I kommunedirektørens regnestykket sparer kommunen hhv på Fåset og Tylldalen 2,7 og 2,3 millioner kroner på bemanningsreduksjon. Da er mottakerskolen styrket med henholdsvis 1,5 millioner og 2,5 millioner kroner. Dette er et regnestykke basert på at en enkelt skole legges ned.
I drift er det beregnet en innsparing på 0,8 millioner på Fåset og 1,5 millioner på Tylldalen.
Samlet innsparing årsverk og bygningsdrift:

Fåset : 3,5 millioner
Tylldalen: 3,8 millioner
I regnestykket i Tylldalen er det så langt ikke hensyntatt noe i sammenheng med samfunnshuset.

9.5. Skoleskyss, folkehelse og barnets beste

I henhold til opplæringslova § 10-1, Grunnloven § 104 og Nordlandsforskings 5-trinns veileder (NF-Rapport 10/2025) skal barnets beste gjelde som et grunnleggende hensyn. For de yngste barna (1.–4. trinn) gir nærområdeskole med kort reisevei og daglig, aktiv skoleskyss (gå/sykle/gå på ski) de beste rammene for trygghet, folkehelse og hverdagsrestitusjon.

En overføring til sentrum vil påføre enkeltbarn en samlet dør-til-dør-reisetid på opptil 50–70 minutter hver vei etter vurderinger gjort i høringsinnspillene. Adminstrasjonen mener det skal være mulig å få denne totale reisetiden ned ved å se på logistikk og opprettelse av nødvendige busslommer. Mht til logistikk har det vært kontakt med Innlandstrafikk for å se på muligheter. De kan ikke komme med konkrete forslag i dag da dette henger sammen med en helhetlig logistikk for alle skolene inkludert vgs.

Fåset skole ligger 9 km fra Tynset sentrum. Reisetiden er godt innenfor 45 minutter for de som bor lengst unna. Den største ulempen ved samling – lengre skolevei – er dermed liten for denne gruppen. Halvparten av elevene ved Fåset tar allerede i dag buss.

Tylldalen skole ligger 19 km fra fra Tynset. I Tylldalen har bare 5 av 36 elever skyss. Det betyr en stor økning elever som blir berørt av ny ordning. Og reisetiden kan bli fra mellom 40-70 minutter avhengig av logistikk og opprettelse av ny(e) busslommer.

Kommunedirektøren mener at ny skolestruktur og økt reisevei ved skyss vil påvirke barn og unges hverdag negativt. Men denne nye situasjonen i Tynset vil ikke være unik. Det er mange elever som har en slik hverdag. Med gode forberedelser, tilpasninger og tiltak i en overgangsperiopde så vil dette kunne gå seg til på en god måte.

9.6. Samfunnsmessige konsekvenser og stedsutvikling

Skolestrukturdiskusjonen i Tynset berører helt sentrale verdier knyttet til lokalsamfunnenes framtid. Dette framkommer tydelig både i forskning og i høringene i denne prosessen. Temaet engasjerer stort, og det er bosetting og attraktivitet for barnefamilier som er temaet som i størst grad har vært nevnt i høringsuttalelsene som har blitt sendt inn.

I bygdene finnes det ofte færre andre samlingspunkter enn hva tilfellet er i tettere befolkede områder. Dette er med på å forsterke skolenes betydning og rolle. Skolene som samlingspunkt knyttes til aktiviteter som dugnader, arrangementer og sosiale samlinger. Gjerne på tvers av flere generasjoner. Oppvekstsentrene i Tylldalen og på Fåset utgjør kontinuerlig møtepunkt for barn og foreldre over en periode på 12 år - gjerne lengre dersom flere søsken. For mange, og særlig tilflyttere, er dette daglige møtet av stor betydning for den sosiale integreringen av bygdenes innbyggere.

Det vil ikke være noen positiv sak for et lokalsamfunn at skolen legges ned. Men å fastslå nøyaktig hvilke konsekvenser det vil få, er krevende. Det er mange faktorer som spiller inn. Arbeidsmarked, hvilke erstattende tiltak som etableres, avstanden til den nye skolen og øvrige kultur og fritidstilbud mm. Alt dette henger sammen.

Det er forskjeller mellom Fåset og Tylldalen. Tylldalen framstår som et tydeligere definert lokalsamfunn enn Fåset. Tylldalen ligger lengre unna Tynset sentrum enn Fåset. Fåsets korte avstand til sentrum senker terskelen for at innbyggerne orienterer seg mot sentrum i forhold til egne og barnas aktiviteter. Til tross for at det er skole og barnehage på Fåset, ser man allerede i dag en tydelig tendens på at barns deltakelse i aktiviteter i større grad rettes mot sentrum. Det er også grunn til å mene at det lokale næringslivet i større grad vil påvirkes av en skolenedleggelse i Tylldalen enn på Fåset. Blant annet er det ikke matbutikk på Fåset.

Kommunedirektørens oppsummering blir derfor at en skolenedleggelse vil ha negative konsekvenser for lokalsamfunnsutviklingen både i Tylldalen og Fåset. men konsekvensene vil være størst for innbyggerne i Tylldalen.

9.7 En helhetlig vurdering av barnets beste:

Kommunedirektørens vurderinger og vekting skal veies opp mot en helhetlig barnets beste vurdering der barnets stemme er en del av den vurderingen.

Barnets stemme er også på sin måte tydelig. De vekter trygghet, skolen og nærmiljøet svært høyt. De er bekymret for økt reisevei. De opplever en ny skole som stor, ukjent og utrygg selv om det er noe variasjoon i svarene mellom skolene. Kommunedirektøren har i sin vurdering også beskrevet at økt reisevei ikke fremmer folkehelse og da er barnets beste. Et brudd i opplæringen, mindre fritid og færre kontaktpunkter i nærmiljøet er heller ikke vurdert som barnets beste

Kommunedirektøren mener allikevel at vektingen av faglig og pedagogisk kvalitet sammen med de store kostnadene kommunen vil måtte få med videre drift av fem bygg, er så store at de veier betydelig mer. Elevene fra fådeltskolene vil også oppleve med gode forberedelser at en større skole har mange av de samme kvalitetene som den skolen de kom fra. I samarbeid med lokalmiljøet og bruk av nærmiljøet.
Konsekvensene ved ikke å gjøre noe med strukturen vil ikke være til barns beste.

Tidshorisonten må også vektes. En barnets beste vurdering kan både vurderes ut fra fortid, nåtid og framtid. Det er fort gjort å vektlegge de to første fordi det er de som kjennes best. Konsekvensene vil bli ulike for de som går på skolen i dag og de som vil gå der i framtiden. De vil ikke få noen overgang.

9.8 Konklusjon og anbefaling

Det er kommunens ansvar å sikre at de ressursene en kommune har tilgjengelig for å bruke på skole bør disponeres på en slik måte at tilbudet blir best mulig for flest mulig. Det er hovedargumentet for at kommunedirektøren, i en samlet vurdering, foreslår en mer samlet struktur i Tynsetskolene.

Opprettholdelse av den strukturen Tynset kommune har i dag tvinger frem en kvalitetsforringelse som delvis kunne vært unngått. Det pålegger kommunen å ha et helhetlig blikk på situasjonen. Tross de beskrevne konsekvensene, som på flere punkter taler for å opprettholde dagens struktur, tilsier situasjonen at kommunen bør gjøre grep nå.

Til grunn for konklusjonen legger kommunedirektøren det samlede kunnskapsgrunnlaget. Det er likevel åpenbart at de faglige argumenter i kombinasjon med de økonomiske forutsetningene er så tydelige, at faktorer som trekker i motsatt retning ikke er store nok.

Tynset kommune skal sikre alle de drøyt 600 barna i grunnskolen et så godt skoletilbud som mulig.

Kilder

Lov og forarbeider

- Innst. 442 L (2022–2023) – ny opplæringslov
- Regjeringen: Prop. 57 L (2022–2023) lagt frem
- SNL: Barnets beste

Rettspraksis og ombudspraksis

- Sivilombudet SOM 2019/4219 – skolebytte og barnets beste
- Sivilombudet 2025/1305 – lovlighetskontroll Innlandet fylkeskommune

Rapporter og veiledere

- Sivilombudet: Barns rett til medvirkning i saker om skoleplassering (2024)
- Nordlandsforskning: Vurderinger av barnets beste ved skolestrukturendringer, NF-rapport 10/2025
- Statsforvalteren: Hvordan vurdere elevens beste i skoleplasseringssaker
- Statsforvalteren i Innlandet: Barnets beste skal alltid sikres i skolene våre
- Barneombudet: Innspill til veileder om tilpasset opplæring (2024)
- Nordahl: Skolestørrelse og sammenhenger med elevenes trivsel og læring (HINN Skriftserien 9/2022)
- Telemarksforsking: Utredning av skolestruktur, TF-rapport 896 (2024)
- Statsforvalteren i Rogaland: Vite – vurdere – vekte – vise